

Høgskulen på Vestlandet

Master Thesis (ING5002)

ING5002-MOPPG-2021-VÅR-FLOWassign

Predefinert informasjon

Startdato:	30-03-2021 09:00	Termin:	2021 VÅR
Sluttdato:	01-06-2021 14:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Masteroppgave		
Flowkode:	203 ING5002 1 MOPPG 2021 VÅR		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Kandidatnr.:	205
---------------------	-----

Informasjon fra deltaker

Tittel *:	Periodisk bygningskontroll som alternativ til dagens tilsyn av særskilte brannobjekt
Antall ord *:	22341
Engelsk tittel *:	Periodic building inspection as an alternative for the current fire inspection of prioritized objects

Sett hake dersom Nei **Egenerklæring *:** Ja
besvarelsen kan brukes Nei **Inneholder besvarelsen**
som eksempel i Nei **konfidensielt**
undervisning? Nei **materiale?:**

Jeg bekrefter at jeg har Ja
registrert
oppgavetittelen på
norsk og engelsk i
StudentWeb og vet at
denne vil stå på
vitnemålet mitt *:

Jeg godkjenner avtalen om publisering av masteroppgaven min *

Ja

Er masteroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved HVL? *

Nei

Er masteroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller offentlig sektor? *

Nei

Periodisk bygningskontroll som alternativ til dagens tilsyn av særskilte brannobjekt

Iselin Tinjar Haugland

Kandidatnr. 205

Høgskulen på Vestlandet

Masteroppgave i Brannsikkerhet

Bergen
Mai 2021

Høgskulen
på Vestlandet

Periodisk bygningskontroll som alternativ til dagens tilsyn av særskilte brannobjekt

Masteroppgave i Brannsikkerhet

Forfatter: Iselin Tinjar Haugland	Forfatter sign.
Oppgaven uttatt: Høst 2020	Åpen oppgave
Veileder: Stefan Andersson Ekstern veileder: Stein Kyrre Kvinge, Firesafe AS	
Stikkord: Tilsyn Periodisk bygningskontroll Periodisk kjøretøykontroll	Antall sider: 103 sider + Vedlegg: 16 sider Bergen, 30. mai, 2021 Sted/Dato/År
Dette arbeidet er gjennomført som ledd i masterprogrammet i brannsikkerhet ved Høgskulen på Vestlandet. Studenten(e) står selv ansvarlig for metodene som er anvendt, resultatene som er fremkommet og konklusjoner og vurderinger i arbeidet.	

Forord

Denne oppgaven markerer slutten på mitt masterstudium i brannsikkerhet ved HVL. Jeg startet på masterstudiet i 2019, to år etter at jeg var ferdig med bachelorgraden min. Etter to år som branningeniør i Firesafe, var jeg klar for å utvide min kompetanse. Arbeidsgiver var positiv til tanken om kompetanseheving og la forholdene til rette for at jeg skulle kunne gjennomføre studiet. Nå sitter jeg med det ferdige resultatet i form av en masteroppgave, men veien fra start til slutt har vært lang. Selve studiet har vært svært krevende og har tatt mye tid – kanskje mer enn jeg hadde sett for meg. Likevel har tiden vært spennende og lærerik. Jeg har fått fordype meg i et interessant tema og økt min generelle kompetanse innen brannsikring.

Da jeg startet på masterstudiet hadde jeg i utgangspunktet ingen tanker for hva jeg ønsket å skrive masteroppgaven min om. Jeg drøftet muligheter med kollegaer, og da en kollega kom med idèen om alternativ organisering av tilsyn av særskilte brannobjekt, fanget dette interessen min. Tankene begynte å rulle og ta form mot det resultatet jeg sitter med i dag: «Periodisk bygningskontroll som alternativ til dagens tilsyn av særskilte brannobjekt».

I en tid der hele samfunnet har vært preget av Covid-19, har det tatt på å sitte mye isolert fra andre studenter. Forelesninger har foregått via nett, og det har vært vanskelig å drøfte caser med medstudenter på lik linje med hva vi ville gjort om vi hadde møttes på skolen. Å kunne søke råd, diskutere emner og finne felles studieforståelse, har derfor vært en mangelvare og et savn underveis i prosessen. Desto viktigere har det vært at jeg har kunnet drøfte temaet med mine veiledere Stein Kyrre Kvinge og Stefan Andersson, samt gode arbeidskollegaer. Dette har vært viktig for at jeg skulle komme i havn med oppgaven. Tusen takk for hjelp og støtte jeg har fått.

Videre vil jeg takke alle bidragsytere til oppgaven, både de som har deltatt i spørreundersøkelsen, de som har hjulpet til slik at jeg har fått tak i tilsynsrapporter, de som har bidratt med informasjon til oppgaven og korrekturlesere. Jeg setter stor pris på hjelpen jeg har fått av dere.

Til slutt vil jeg takke familie og venner som har taklet min manglende tilstedeværelse de siste to årene, og som har vist stor forståelse for dette. Jeg ser frem til å igjen kunne prioritere tiden min med dere 😊

Iselin Tinjar Haugland

Sammendrag

I dag brukes en stor del av de forebyggende ressursene hos brannvesenet til tilsyn av særskilte brannobjekt. Det vurderes derfor som en fordel å kunne frigjøre noen av disse ressursene, som da vil kunne benyttes til andre forebyggende oppgaver. I denne oppgaven sees det derfor på muligheten for å organisere tilsyn av særskilte brannobjekt tilsvarende som for periodisk kontroll av kjøretøy. En slik organisering vil innebære at det er ansvarlige foretak som gjennomfører selve tilsynet; en periodisk bygningskontroll. Brannvesenet vil ut fra tilbakemeldingen fra det ansvarlige foretaket enten godkjenne eller ikke godkjenne bygget, eller eiers, brukers, eller virksomhetens system og dokumentasjon.

Arbeidet med oppgaven har blant annet bestått i å gjennomføre spørreundersøkelse blant aktuelle aktører som arbeider med brannsikkerhet og blant eiendomsforvaltere. Det har også blitt samlet inn og gjennomgått 164 tilsynsrapporter fordelt på 28 utvalgte bygg. For å kunne underbygge resultatene fra spørreundersøkelsene og funnene fra gjennomgangen av tilsynsrapportene, har det vært nødvendig med et dyptgående studie av relevant litteratur som lover, forskrifter og veiledninger. I tillegg har det blitt gjort beregning av bruttoutgifter til brannvesenets forebyggende avdeling. Samlet danner dette grunnlag for å vurdere om en periodisk bygningskontroll kan være aktuelt.

Det konkluderes med at en tilsvarende organisering av periodisk bygningskontroll som for periodisk kjøretøykontroll vil være mulig. Det vurderes at dette kan gjøres allerede i dag, for eksempel som en bistand til brannvesenets branntilsyn, med bygg som brannvesenet ikke har kapasitet til å prioritere. Dersom det skal gjennomføres periodisk bygningskontroll i stor skala bør derimot ordlyden i dagens lovverk justeres. Periodisk bygningskontroll kan også utvides til å inkludere flere bygg enn bare særskilte brannobjekt, men dette vil medføre at kommunestyret må vedta en lokal forskrift som åpner for tilsyn i en bestemt type byggverk.

En organisering av branntilsynet som periodisk bygningskontroll, vil ha både fordeler og ulemper. De viktigste fordelene er at det vil frigjøre ressurser fra brannvesenets forebyggende avdeling som kan benyttes på andre forebyggende oppgaver, samt at det vil være større mulighet for å utvide ordningen med periodisk bygningskontroll til å inkludere flere bygg. I tillegg vil mye av kostnaden med oppfølging av branntilsyn flyttes fra kommunene til byggeiere. For byggeierne

vil det nå lønne seg å ha brannsikkerheten i orden, og byggeiere som ikke har brannsikkerheten i orden vil ikke koste kommunen like mye penger. En ulempe er at erfaringsoverføringen fra tilsynspersonell til beredskapsavdelingen i brannvesenet vil kunne svekkes, og det må derfor sikres at denne ivaretas.

Ut fra undersøkelsene som er gjort vurderes det at en lignende organisering av periodisk bygningskontroll som for periodisk kjøretøykontroll, vil være en brannsikkerhetsmessig god løsning.

Abstract

Today, a lot of the fire departments capacity at the preventive division is used for fire inspection with prioritized objects. It is considered beneficial if some of this capacity could be used for other preventive tasks. In this thesis it is therefore considered whether the fire inspection with prioritized objects can be carried out in the same way as mandatory periodic tests for motor vehicles. To have a system like that would mean that a company can take the responsibility for conducting the fire inspections. Based on the feedback from the company, the fire department either approve or disapprove the building, or the owners, users, or companies' system and documentation.

The work with the thesis included conducting a survey among relevant participants who are working with fire safety or are building owners. Also, a total of 164 inspection reports, from 28 selected buildings, have been gathered and reviewed. It has been necessary with an in-depth study of relevant literature, like laws, regulations and guidelines, in order to be able to substantiate the results from the survey and the review of the inspection report. It has also been conducted a calculation of the preventive division of the fire department's gross expense. Overall, this makes a foundation so that it can be considered if a periodic building inspection is relevant.

It is concluded that a system of the periodic building inspection, similar as the system of the mandatory periodic tests for motor vehicles, will be possible. It is considered that this can be conducted today, for example as an assistance for the fire departments, with buildings they do not have the capacity to prioritize. However, if it is mostly the companies and not the fire department that should be conducting the inspections, the laws may have to be revised. The fire inspection with prioritized objects can also be expanded in order to include more buildings. This, however, can only happen if the municipal council pass a local direction which allows inspections in a specific type of buildings.

A system of the fire inspection with prioritized objects as periodic building inspections has both advantages and disadvantages. The most important advantages are that it will free resources from the preventive division of the fire department, which than can be used for other preventive tasks, and that it will be easier to expand the system of periodic building inspection, so that more buildings can be included. Also, more of the expenses with the fire inspection will be transferred

from the municipalities to the building owners. For the building owners it will be beneficial to have the fire safety set right, and building owners that doesn't have the fire safety set right won't cost the municipality as much. A disadvantage is that the transfer of knowledge from the persons doing the inspection and the emergency division of the fire department may be reduced. It therefore has to be ensured that this is looked after.

From the study that is conducted it is considered that a system as a periodic building inspection like the mandatory periodic tests for motor vehicles will be a good solution for the fire safety.

Innholdsfortegnelse

Forord	I
Sammendrag	II
Abstract	IV
Bildetekstliste	X
Definisjoner	XI
1 Innledning	1
1.1 Tema	1
1.2 Bakgrunn	1
1.3 Problemstilling.....	2
1.4 Avgrensninger	2
2 Metode	3
2.1 Studie av relevant litteratur.....	4
2.2 Spørreundersøkelse.....	4
2.3 Gjennomgang av tilsynsrapporter fra brannvesenet	4
2.4 Beregning av utgifter til branntilsyn.....	5
3 Teori.....	6
3.1 Hva er studert?.....	6
3.1.1 Studie av relevante lover, forskrifter og veiledninger.....	7
3.1.2 Studie av annen relevant litteratur.....	8
3.2 Hva er tilsyn?.....	9
3.3 Branntilsyn – historikk	9
3.4 Hvem har ansvaret for branntilsynet i dag, hvem gjennomfører branntilsynet og hvor gjøres branntilsyn?.....	10
3.5 Gjennomføring av branntilsyn og konsekvenser ved avvik	12

3.5.1	Gjennomføring av branntilsyn.....	12
3.5.2	Krav til rapport etter tilsyn	14
3.5.3	Konsekvenser ved avvik.....	15
3.5.4	Krav til pålegg.....	15
3.6	Rett til innsyn i tilsynsrapporter	18
3.7	Organisering og dimensjonering av forebyggende avdelinger i brannvesenet.....	20
3.7.1	Administrative krav	20
3.7.2	Krav til antall årsverk	21
3.7.3	Krav til opplæring og kompetanse	22
3.7.4	Nye krav?	23
3.8	Branntilsyn som en del av den forebyggende avdelingen	25
3.8.1	Fordelingen av de forebyggende ressursene til brannvesenet i 2017	26
3.8.2	Fordelingen av de forebyggende ressursene til brannvesenet i 2018.....	27
3.8.3	Fordelingen av de forebyggende ressursene til brannvesenet i 2019	28
3.9	Økonomi – Finansiering og utgifter for den forebyggende avdelingen i brannvesenet ..	29
3.10	Kvaliteten til det forebyggende arbeidet til brannvesenet	31
3.11	Prosjektering – overføring fra kommunen til ansvarlig foretak	33
3.12	Krav til periodisk kontroll av kjøretøy	35
3.12.1	Krav til kontrollorganene	35
3.12.2	Varsling til Statens vegvesen	37
3.12.3	Hva når kontrollorganet ikke tilfredsstillter gjeldene krav?.....	39
3.12.4	Hva skjer når kjøretøyeier er uenig i resultatet fra kontrollen?.....	40
3.12.5	Hvem bestemmer hva en periodisk kjøretøykontroll skal koste?.....	41
3.12.6	Oppsummering	41
4	Spørreundersøkelse	42

4.1	Gjennomføring av spørreundersøkelsen	42
4.2	Bearbeiding av tilbakemeldinger	44
4.3	Sammendrag av resultat fra spørreundersøkelsen	45
4.3.1	Svar fra bygningsforvaltere	45
4.3.2	Svar fra brannvesen og brannrådgivere	48
5	Gjennomgang av tilsynsrapporter	52
5.1	Gjennomføring	52
5.2	Resultat	56
6	Økonomi	61
6.1	Beregning av utgifter til branntilsyn	61
6.2	Brutto driftsutgifter til branntilsyn	62
7	Diskusjon	64
7.1	Er det behov for en endret organisering av branntilsynet?	64
7.2	Hva kan en endret organisering bidra til?	66
7.3	Vil en endret organisering av branntilsyn kreve en lovendring?	68
7.4	Overføring av overordnede krav fra periodisk kontroll av kjøretøy til periodisk bygningskontroll	69
7.4.1	Krav til lokaler og teknisk utstyr	72
7.4.2	Krav til kompetanse	72
7.4.3	Habilitet	72
7.4.4	Krav til gjennomføring	73
7.4.5	Oversending av resultater	74
7.4.6	Konsekvens ved «ikke godkjent»	74
7.4.7	Tilsyn med kontrollorgan	75
7.4.8	Uenighet om registrerte mangler	75

7.5	Hvem kan gjennomføre periodisk bygningskontroll?	77
7.6	Kvalitet og kompetanse	78
7.7	Hvem skal betale for periodisk bygningskontroll?.....	80
7.8	Innsyn i tilsynsrapporter	82
7.9	Fordeler og ulemper med endret organisering av branntilsyn	83
8	Konklusjon.....	85
9	Fremtidig arbeid.....	86
10	Referanser.....	87
11	Vedlegg	A
11.1	Vedlegg 1 – Tilbakemeldinger på spørreundersøkelsen.....	A
11.1.1	Svar fra bygningsforvaltere	A
11.1.2	Svar fra brannvesen og brannrådgivere.....	F

Bildetekstliste

Figur 1 - Andel av samlede forebyggende ressurser brukt på ulike typer aktiviteter, eksklusive feieroppgaver. 2017.....	26
Figur 2 - Andel av samlede forebyggende ressurser brukt på ulike typer aktiviteter, eksklusive feieroppgaver. 2018.....	27
Figur 3 - Andel av samlede forebyggende ressurser brukt på ulike typer aktiviteter, eksklusive feieroppgaver 2019.....	28
Figur 4 - Brutto driftsutgifter for forebyggende avdeling i brannvesenet.....	29
Figur 5 - Fordeling bygninger med gjentakende avvik og bygninger uten gjentakende avvik.....	59
Figur 6 - Gjentakende avvik mer enn en gang?	60

Tabeller

Tabell 1 - Oversikt over registrerte avvik i tilsynsrapporter.	57
---	----

Definisjoner

Ansvarlig foretak	I denne oppgaven er et ansvarlig foretak definert som et foretak som kan gjennomføre en spesifisert arbeidsoppgave.
Avvik	«Et avvik er manglende samsvar mellom definerte krav og utført arbeid eller et produkt» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2013).
Branntilsyn	<i>Se tilsyn.</i>
DSB	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.
EU-kontroll	<i>Se periodisk kjøretøykontroll.</i>
Gjentagende avvik	I denne oppgaven er et avvik gjentakende når det samme avviket blir gitt flere år i løpet av perioden som blir undersøkt.
Periodisk bygningskontroll	Periodisk bygningskontroll er i denne oppgaven definert som tilsyn på særskilte brannobjekt utført av andre enn brannvesenet. Ordene tilsyn og branntilsyn vil også bli benyttet.
Periodisk kjøretøykontroll (PKK)/ Periodisk kontroll av kjøretøy	«Periodisk kjøretøykontroll er regelmessig kontroll av kjøretøy utført i kontrollhall eller verksted.» (Transportøkonomisk institutt, 2016). Periodisk kjøretøykontroll blir også kalt EU-kontroll. «Periodisk kjøretøykontroll (PKK) er den teknisk riktige betegnelsen. EU-kontroll er det dagligdagse begrepet...» (NAF, u.å.b).

Særskilt brannobjekt	«...byggverk, opplag, områder, tunneler, virksomheter m.m. hvor brann kan medføre tap av mange liv eller store skader på helse, miljø eller materielle verdier.» (Brann- og eksplosjonsvernloven, 2002, § 13).
Tilsyn	«...innebærer kontroll av at pliktene gitt i eller medhold av brann- og eksplosjonsvernloven blir overholdt og eventuell reaksjon» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2020a). I denne oppgaven brukes også ordet branntilsyn, for å synliggjøre at det er tilsyn av særskilte brannobjekt som diskuteres og vurderes.
Tilsynsrapport	Skriftlig rapport utarbeidet av tilsynsmyndighetene etter et tilsyn (Brann- og eksplosjonsvernloven, 2002, § 36).

1 Innledning

1.1 Tema

Tema for denne oppgaven er brannvesenets tilsyn på særskilte brannobjekt, heretter også kalt branntilsyn. Hensikten med oppgaven er å se på mulighetene for en tilsvarende organisering av branntilsyn av bygninger, som det er for periodisk kontroll av kjøretøy. Dette for å kunne frigjøre ressurser fra brannvesenets forebyggende avdeling, som da kan benyttes på andre forebyggende oppgaver.

Som en del av oppgaven vil det derfor sees på hvilke krav som stilles i forbindelse med periodisk kontroll av kjøretøy, med tanke på gjennomføring av selve kontrollen og krav til de som utfører kontrollen.

Oppgaven vil se på om organiseringen av periodisk kontroll av kjøretøy kan overføres til det tradisjonelle branntilsynet, og hva dette eventuelt vil kunne innebære. Det vil sees på hvordan dagens branntilsyn gjennomføres og fungerer i praksis, samt finne ut om aktører i bransjen mener at dette er en løsning som fungerer godt eller dårlig, og eventuelt hva de mener bør forbedres. Det vil også gjøres en gjennomgang av totalt 164 tilsynsrapporter fordelt på 28 utvalgte bygg gjennom en tidsperiode, for å se om tilsynet har hatt en reell påvirkning på brannsikkerheten, eller om det er de samme avvikene som går igjen hvert år.

Avslutningsvis vil oppgaven skissere et alternativt forslag til hvilke av de overordnede kravene som stilles for periodisk kontroll av kjøretøy, som kan overføres til periodisk bygningskontroll. Det vil også sees på fordeler og ulemper ved en løsning med periodisk bygningskontroll.

1.2 Bakgrunn

I dag brukes en stor del av de forebyggende ressursene til brannvesenet til branntilsyn. I perioden 2017-2019 var andelen 34-35% av ressursene (ut fra antall årsverk) hvert år (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2018, 2019, 2020c). Dette er ressurser som brannvesenet ikke kan benytte til andre forebyggende oppgaver. Dersom brannvesenet kan bruke mindre tid på branntilsyn, vil dette frigjøre ressurser som da kan benyttes til andre oppgaver, som det tidligere

ikke har vært god nok tid til. Dette kan for eksempel være at det blir bedre tid til å følge opp risikogrupper, og også bedre tid til å følge opp byggeiere, brukere og virksomheter som ikke sørger for tilfredsstillende brannsikkerhet i sine lokaler.

Et kjøretøy må jevnlig til periodisk kontroll. For kjøretøy er det godkjente kontrollorganer som utfører selve kontrollen, mens det er Statens vegvesen som godkjenner eller ikke godkjenner kjøretøyet (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 2 og § 22). Dette vurderes å gi mindre arbeid for Statens vegvesen i forbindelse med rutinekontroller, og de kan dermed bruke tiden på kjøretøyene som utgjør en fare på veiene. Dette oppleves som en fordelaktig ordning, da Statens vegvesen nå kan bruke ressursene på oppgaver som gjerne ikke kan delegeres.

Med bakgrunn i fordelingen av ressursbruken ved branntilsyn og periodisk kjøretøykontroll, vurderes det som relevant å sammenligne en alternativ organisering av branntilsyn med organiseringen av periodisk kjøretøykontroll.

1.3 Problemstilling

Oppgaven skal vurdere om det er mulig med en lignende organisering for branntilsyn som for periodisk kontroll av kjøretøy; at godkjente foretak gjennomfører selve branntilsynet, en periodisk bygningskontroll, og at brannvesenet ut fra resultatet derfra, enten godkjenner eller ikke godkjenner bygget.

1.4 Avgrensninger

Oppgaven tar kun for seg muligheten for en lignende organisering av branntilsyn, en periodisk bygningskontroll, som organiseringen av periodisk kjøretøykontroll, og fordeler og ulemper med en slik organisering. I tillegg til en gjennomgang av dagens branntilsyn. Det vil ikke være mulig innenfor oppgavens rammer å gå grundig inn i hvert enkelt av punktene med tanke på overføringen (for eksempel kontrollpunkter, kompetanse, konsekvenser dersom et bygg ikke blir godkjent, osv.), men de ulike punktene vil diskuteres overordnet.

2 Metode

I dette kapitlet vil metoden for oppgaven presenteres. Kapitlet beskriver hva som er gjort i arbeidet med oppgaven, og hvilke metoder som er benyttet.

Fremgangsmåten for å komme frem til resultater vil variere, avhengig av hva hensikten med en oppgave er. For denne oppgaven er det valgt å benytte flere ulike metoder. Først er det gjort en studie av relevante lover, forskrifter og veiledninger, samt studie av annen relevant litteratur. For å kunne vurdere en alternativ organisering av branntilsynet med utgangspunkt i organiseringen av periodisk kontroll av kjøretøy, kreves det kjennskap til de ulike kontrollene. Det er derfor vurdert som hensiktsmessig med en god innføring i de aktuelle kravene som gjelder.

Videre er det gjennomført en spørreundersøkelse, hvor ulike aktører innen forvaltning av eiendommer, branningeniører, brannvesen og direktorater er spurt om å delta. Hensikten med dette er å se hvilke tanker ulike aktører som arbeider med, eller som blir påvirket av arbeidet med branntilsynet, har om dagens gjennomføring.

Det er også samlet inn tilsynsrapporter for ulike bygg, fra flere ulike brannvesen i ulike deler av Norge. Hensikten med dette er å se på om eventuelle avvik som blir gitt ved et tilsyn blir lukket, eller om det er de samme avvikene som går igjen.

I tillegg er det gjort en beregning av brutto driftsutgiftene som den forebyggende avdelingen til brannvesenet har til branntilsyn.

Både studie av lover, forskrifter, veiledninger og annen relevant litteratur, gjennomføring av spørreundersøkelse, innsamling og gjennomgang av tilsynsrapporter, og beregning av brutto driftsutgiftene til branntilsyn vil være relevant for oppgaven. Dette da disse metodene vil gi innsikt i både gjeldene krav til branntilsyn og periodisk kontroll av kjøretøy, og ulike aktørers oppfatning av dagens branntilsyn. I tillegg vil metodene bidra til bedre forståelse av hvor ofte de samme avvikene går igjen ved branntilsyn, hvor mye utgifter som er knyttet til branntilsynene, og hvem som har utgifter med branntilsynene.

2.1 Studie av relevant litteratur

Det er nødvendig å studere relevant litteratur før det kan vurderes om dagens branntilsyn vil kunne organiseres lignende som for periodisk kontroll av kjøretøy. Det er derfor brukt tid på å finne informasjon om branntilsyn, samt å få oversikt over hvilke krav som er gjeldende både med tanke på branntilsyn og periodisk kontroll av kjøretøy. Dokumenter som er studert er relevante lover, forskrifter, veiledninger og annen relevant litteratur. Teorien for oppgaven finnes i kap. 3.

2.2 Spørreundersøkelse

I arbeidet med oppgaven er det gjennomført en spørreundersøkelse. Ulike aktører som arbeider med brann sikkerhet vil kunne ha ulike tanker om branntilsynet. For å finne ut litt mer av noen av disse tankene, ble det sendt ut en spørreundersøkelse til ulike bygningsforvaltere, brannvesen, brannrådgivere og direktorater. Dette ble gjort for å få vite om disse er fornøyd med dagens branntilsyn, eller om de mener at branntilsynet burde vært organisert og utført på en annen måte. Spørreundersøkelsen anses som relevant for oppgaven, da den vil gi et innblikk i hva personer som påvirkes av branntilsynet tenker om dagens ordning.

Personene som ble bedt om å delta i spørreundersøkelsen ble valgt ut fra diskusjoner med andre aktører innen brann sikkerhet om hvem som kunne være aktuell å snakke med. Videre kom det inn tips fra noen av de som mottok spørreundersøkelsen, om nye aktører som kunne kontaktes. Det som først startet med kontakt med noen få, fikk dermed ringvirkninger og gav flere informanter. Hvordan spørreundersøkelsen ble gjennomført, og resultatene fra denne, beskrives i kap. 4.

2.3 Gjennomgang av tilsynsrapporter fra brannvesenet

I arbeidet med oppgaven er det gjort en gjennomgang av tilsynsrapporter.

Når brannvesenet går tilsyn, resulterer dette i en tilsynsrapport (Brann- og eksplosjonsvernloven, 2002, § 36). Tilsynsrapporten angir blant annet om det er funnet avvik ved tilsynet (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006). Tilsynsrapporter kan derfor benyttes for å se om det

for ett bestemt bygg er gitt avvik ved tilsyn, om dette avviket går igjen ved neste tilsyn eller om avviket ikke kommer igjen ved neste tilsyn. Rapportene kan også vise om det samme avviket dukker opp igjen med flere års mellomrom. Tilsynsrapportene kan derfor gi en pekepinn på om byggeiere og brukere av bygg faktisk lukker avvik som blir gitt for godt, eller om de bare er lukket en liten stund etter tilsynet. Dette er relevant for oppgaven, fordi det sier noe om hvordan dagens tilsynsordning fungerer. Som en følge av dette er det i arbeidet med denne oppgaven gjort en gjennomgang av tilsynsrapporter. Beskrivelse av gjennomføringen og resultater fra gjennomgangen finnes i kap. 5.

2.4 Beregning av utgifter til branntilsyn

Det å endre organiseringen av branntilsynet vil også kunne kreve en endring av finansieringen. Som en følge av dette er det i oppgaven gjort en beregning av bruttoutgifter som dagens branntilsyn har. Dette for å kunne gjøre en vurdering av den økonomiske siden ved en endret organisering. Beregningen av bruttoutgiftene finnes i kap. 6.

3 Teori

I dette kapittelet gis det en oversikt over teorien som er relevant for oppgaven. I oppgaven skal det gjøres en vurdering av muligheten for å gjennomføre periodisk bygningskontroll som alternativ til dagens branntilsyn. Organiseringen skal sees opp mot gjennomføringen av periodisk kontroll av kjøretøy. Det er derfor relevant med informasjon om kravene både til branntilsyn og til periodisk kontroll av kjøretøy, samt informasjon om dagens gjennomføring av branntilsyn.

Kapittelet starter med en gjennomgang av hva som er studert. Selve teoridelen av kapittelet starter med en kort innføring i hva tilsyn er og historikken for branntilsynet. Videre inngår teori om hvem som har ansvaret for branntilsynet i dag, hvem som gjennomfører branntilsynet, hvor det gjøres branntilsyn, gjennomføring av branntilsyn og konsekvenser ved avvik.

Arbeidet med oppgaven inkluderer gjennomgang av tilsynsrapporter, og det er derfor også tatt med et delkapittel om rett til innsyn i tilsynsrapporter. Dette for å vise hvordan saksgangen for innsyn er.

Videre er det tatt med informasjon om dimensjoneringen av den forebyggende avdelingen til brannvesenet. Dette delkapittelet vil si noe om hvilke krav som gjelder med tanke på bemanning og kompetanse til den avdelingen i brannvesenet som gjennomfører branntilsynene. Det er også et delkapittel som beskriver hvor stor andel av ressursene ved den forebyggende avdelingen til brannvesenet som benyttes til branntilsyn. I tillegg er det et delkapittel som omhandler bruttoutgiftene som den forebyggende avdelingen til brannvesenet har.

3.1 Hva er studert?

I de følgende delkapitlene vil teorien som benyttes i oppgaven beskrives. I dette delkapittelet vil det sies noe om hvilke dokumenter som i hovedsak er gjennomgått i forbindelse med utarbeidelsen av denne oppgaven. Øvrige dokumenter som er brukt i oppgaven er ikke gjennomgått i like stor grad, og er derfor ikke medtatt i listen under. Alle dokumentene vil henvises til der de er benyttet i oppgaven.

3.1.1 Studie av relevante lover, forskrifter og veiledninger

Relevante lover, forskrifter og veiledninger er studert. Relevante lover, forskrifter og veiledninger er i denne oppgaven hovedsakelig begrenset til de som omhandler krav til og gjennomføring av branntilsyn og krav til periodisk kontroll av kjøretøy. I tillegg er innledningen til Veiledning til forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker (Statens bygningstekniske etat, 1997), som omhandler overgangen for brannteknisk prosjektering fra det offentlige til ansvarlige foretak tatt med. Denne er tatt med da den er et eksempel på en arbeidsoppgave som er overført fra kommunen til ansvarlige foretak, som også vil være relevant for den alternative måten å gjennomføre branntilsyn.

Følgende lover, forskrifter og veiledninger er studert:

- Branntekniske lover og forskrifter: Forskrift om brannforebyggende tiltak og brannsyn av 5. juli 1990 med veiledning (Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern, 1998).
- Forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn (2002).
- Forskrift om brannforebygging (2016).
- Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen (2002).
- Forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy (2009).
- Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (2009).
- Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (2002).
- Veiledning for myndighetsutøvelse av tilsyn utført av brann- og feiervesenet (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006).
- Veiledning til forskrift om brannforebygging (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2020a).
- Veiledning til forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker (Statens bygningstekniske etat, 1997).

Lovene, forskriftene og veiledningene ble gjennomgått med fokus på branntilsyn og krav til periodisk kontroll av kjøretøy. Øvrige krav som blir behandlet i lovene, forskriftene og veiledningene er derfor ikke studert.

3.1.2 Studie av annen relevant litteratur

Det er ikke bare lover, forskrifter og veiledninger som angir relevant informasjon om branntilsyn. Også i andre dokumenter finnes det mye informasjon. Følgende dokumenter er også gjennomgått med fokus på branntilsyn:

1. Høringsnotat – forslag til forskrift om organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesen og nødmeldesentralene (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2020b).
2. Melding om brannvernet 2017 (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2018).
3. Melding om brannvernet 2018 (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2019).
4. Melding om brannvernet 2019 (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2020c).
5. Rapport fra arbeidsgruppe som har vurdert brann- og redningsvesenets organisering og ressursbruk (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2013).

Dokumentene i punkt 2-4 i listen sier noe om hvor stor del av de forebyggende ressursene til brannvesenet som går til branntilsyn, og dokumentet i punkt 5 sier noe om kvaliteten til det forebyggende arbeidet. Hvor stor del av de forebyggende ressursene til brannvesenet som går til branntilsyn er relevant for oppgaven, da det vil gi en indikasjon på ressurser som brannvesenet kan benytte til andre oppgaver, dersom andre foretak kan gjennomføre selve branntilsynene. Kvaliteten til det forebyggende arbeidet vil også være relevant, da det er viktig med god kvalitet på branntilsynene. Høringsnotatet, som er dokument nr. 1 på listen, er et forslag til en forskrift som skal erstatte Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesenet (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2020b), og er derfor vurdert som relevant for oppgaven.

3.2 Hva er tilsyn?

Ordet tilsyn kan blant annet bety «kontroll (ved å overvåke(s), følge(s) med på)» eller «person(er) eller institusjon som fører kontroll med noe» (Gyldendal Norsk Forlag AS, 2004-2021). «Tilsyn er ett av flere virkemidler statlige myndigheter bruker for å følge opp intensjoner i ulike lover, forskrifter og bestemmelser» (Aspøy, 2020). Med andre ord er tilsyn en måte å sjekke at ulike krav blir fulgt. I henhold til Veiledning for myndighetsutøvelse av tilsyn utført av brann- og feiervesenet (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006) menes det med tilsyn «...å påse at bestemmelser gitt i eller i medhold av brann- og eksplosjonsvernloven følges». I denne oppgaven benyttes ordene tilsyn eller branntilsyn, for å vise at det er tilsyn med fokus på brann sikkerhet som vurderes. Branntilsyn vil videre beskrives i de følgende delkapitlene.

3.3 Branntilsyn – historikk

Branntilsyn har blitt gjennomført i flere hundre år. Helt tilbake til Magnus Lagabøter sin bylov som kom i løpet av 1270-tallet, finnes det beskrivelser av at det er krav til branntilsyn, selv om det da ble kaldt «at bese». På den tiden var det byfogd og rådmenn som gjennomførte kontroll av nye ildsteder. Videre er det i flere lover frem til i dag beskrevet at det skal gjennomføres tilsyn, selv om terminologien har endret seg gjennom årene. Ordet tilsyn eller branntilsyn som blir brukt i denne oppgaven er av nyere dato, tidligere er det benyttet ord som «Omgaa oc forfare», «Inquisition», «Brandvisitationer», «Visitation», «Kontroll», «Brandsyn» og «Brannsyn». Disse betegnelse finner vi fra Brandanordning for Bergen av 10. januar 1646, og videre i lover for brannvern som er kommet frem til nyere tid (Drageland, 2017, s. 3-4).

Hvem som har hatt ansvaret for å utføre branntilsynet har også endret seg gjennom årenes løp. I Magnus Lagabøter sin bylov var det som beskrevet byfogd og rådmenn som gjennomførte disse. Siden har både «skorsteinsfeierne», «brannmester», «rodemester», «kvartermester», «brannsvenner», «branninspektør», «personer som ble bestemt av kommunebestyrelsen», «politiet», «brannstyre» og «brannsjef», gjennomført branntilsyn (Drageland, 2017, s. 3-4).

3.4 Hvem har ansvaret for branntilsynet i dag, hvem gjennomfører branntilsynet og hvor gjøres branntilsyn?

I dag er det kommunene som er ansvarlig for at det gjennomføres branntilsyn. Dette er beskrevet i brann- og eksplosjonsvernloven hvor det står at «Kommunen skal føre tilsyn på de områder som går frem av denne loven eller av forskrifter gitt i medhold av denne» (Brann- og eksplosjonsvernloven, 2002, § 32).

I den samme loven står det:

Kommunen skal identifisere og føre fortegnelse over byggverk, opplag, områder, tunneler, virksomheter m.m. hvor brann kan medføre tap av mange liv eller store skader på helse, miljø eller materielle verdier.

Kommunen skal sørge for at det føres tilsyn i byggverk m.m. som nevnt i første ledd for å påse at disse er tilstrekkelig sikret mot brann. Tilsynet skal omfatte alle forhold av betydning for brannsikkerheten ...

(Brann- og eksplosjonsvernloven, 2002, § 13)

Det er med andre ord hovedsakelig i byggverk hvor en brann har store konsekvenser, enten som følge av tap av mange liv, eller ved at det blir store skader på helse, miljø eller materielle verdier, at det er krav til branntilsyn. Disse byggene er definert som særskilte brannobjekter (Brann- og eksplosjonsvernloven, 2002, § 13).

At det hovedsakelig er i særskilte brannobjekter det skal gjøres tilsyn, kommer også frem i Veiledning for myndighetsutøvelse av tilsyn utført av brann- og feiervesenet:

I utgangspunktet skal ikke kommunen føre tilsyn med andre byggverk enn særskilte brannobjekter. Hvis brannvesenet etter en risikovurdering likevel finner behov for å gjennomføre tilsyn, må kommunestyret enten vedta en lokal forskrift som åpner for tilsyn i en bestemt type byggverk eller fatte et enkeltvedtak ...

(Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006)

Det vil si at det kan gjøres tilsyn i andre bygg en særskilte brannobjekt, men da kreves det altså en lokal forskrift eller et enkeltvedtak.

I Brann- og eksplosjonsvernloven (2002) er også brannvesenets oppgaver beskrevet. I § 11 står det blant annet i punkt b) og h) at brannvesenet skal «gjennomføre brannforebyggende tilsyn» og «sørge for feiing og tilsyn med fyringsanlegg» (Brann- og eksplosjonsvernloven, 2002, § 11). Videre i oppgaven er det kun forebyggende tilsyn som blir vurdert. Tilsyn med fyringsanlegg er ikke en del av denne oppgaven.

Det er altså brannvesenet som gjennomfører branntilsynene, mens det er kommunen som er ansvarlig for at det blir gjennomført branntilsyn. Dette er også dokumentert i Veiledningen til forskrift om brannforebygging, hvor det står: «I samsvar med hovedregelen i kommuneloven har kommunestyret det overordnede ansvaret for tilsynet. Normalt vil oppgaven være delegert til brann- og redningsvesenet, men kommunestyret skal likevel kontrollere at plikten blir oppfylt» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2020a). Videre står det: «Dersom kommunen inngår kontrakt med andre om tilsyn må likevel myndighetsutøvelsen skje i kommunen. Krav til kompetanse gitt i dimensjoneringsforskriften vil også gjelde for kontraktsfestet tilsyn» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2020a).

3.5 Gjennomføring av branntilsyn og konsekvenser ved avvik

I dette delkapittelet vil kravene som omhandler gjennomføring av branntilsyn og konsekvensene ved å få avvik ved et branntilsyn bli beskrevet. Dette er relevant for oppgaven da gjennomføring og konsekvenser ved å få avvik også må avklares for en periodisk bygningskontroll.

3.5.1 Gjennomføring av branntilsyn

Brannvesenet gjennomfører branntilsyn etter Forskrift om brannforebygging (2016). Der er det angitt at:

Tilsyn etter brann- og eksplosjonsvernloven § 13 skal gjennomføres og prioriteres på bakgrunn av:

- a) risikoen for tap av liv og helse
- b) risikoen for tap av materielle og kulturhistoriske verdier
- c) risikoen for samfunnsmessige konsekvenser
- d) risikoen for brudd på forebyggende plikter
- e) effekten av tilsyn sammenlignet med andre brannforebyggende tiltak.

(Forskrift om brannforebygging, 2016, § 18)

Det er altså risikoen som følge av en brann, risikoen for at forebyggende plikter ikke blir ivaretatt og effekten branntilsyn har sammenlignet med andre forebyggende tiltak, som avgjør frekvensen av branntilsynene, også kalt risikobaserte tilsyn (Forskrift om brannforebygging, 2016, § 18). Det at det gjennomføres risikobaserte tilsyn, ble først beskrevet i Forskrift om brannforebygging (2016). Fra tidligere, både i Forskrift om brannforebyggende tiltak og brannsyn (Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern, 1998, s. 52-53) og i Forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn (2002, § 6-3), var det angitt krav til hyppighet av gjennomføring av branntilsyn.

Ved gjennomføring av tilsyn, skal tilsynet «...som hovedregel være meldt på forhånd. Uanmeldt tilsyn kan finne sted ved behov» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006). Det vil si at brannvesenet som regel varsler at de kommer, og ikke bare dukker opp.

Et tilsyn «...skal avdekke om eier/virksomhet/bruker etterlever kravene i brann- og eksplosjonsvernloven, med tilhørende forskrifter...» og «...består av kontroll og eventuell reaksjon» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006).

Innenfor respektive tilsynsområder skal et tilsyn omfatte kontroll av alle forhold som har betydning for brannsikkerheten, herunder forhold som har betydning for gjennomføring av brannbekjempelse og øvrig redningsinnsats. Ved alle former for tilsyn er første granskningspunkt å sjekke om tidligere avvik er fulgt opp og lukket.

(Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006)

Hensikten med branntilsynet er altså å kontrollere at brannsikkerheten er ivaretatt.

«Tilsynet skal i utgangspunktet være systemrettet (HMS), med objektive stikkontroller. Det er også viktig at tilsynet er motivasjons- og informasjonsrettet» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006). At tilsynet skal være systemrettet betyr at fokuset skal flyttes «...fra opprømsing av enkeltavvik til å granske bakenforliggende årsaker til at avviket(ene) oppstår», det skal vurderes «...om systemet lukker avvikene» og vurderes «...om systemet forhindrer at nye avvik oppstår i fremtiden» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006). At tilsynet skal være motivasjons- og informasjonsrettet betyr at det skal gis «Informasjon og veiledning overfor eier/virksomhet/bruker om innhold og forståelse av regelverket og de avdekkede forhold» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006). I tillegg betyr det at det skal gis informasjon om «Konsekvenser ved eventuelt manglende sikkerhetsforhold, ansvarsforhold for utførelse, henvisning til sakkyndig bistand m.m.» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006). Det at tilsynet skal være objektivt betyr at det skal «Avdekke de faktiske forhold, avvik og anmerkninger» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006).

Tilsyn kan gjennomføres som tematisyn, som er tilsyn med satsingsområder (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006). Satsningsområder for tematisyn kan for eksempel være: «Kontroll, ettersyn og vedlikehold av branntekniske installasjoner og anlegg», «Rømningsveier i

restauranter, idrettshaller eller varehus (forsamlingslokaler)», «Oppfølging av øvelser i sykehus og sykehjem» og «Dokumentasjon (eks. rutiner for forebyggende brannvernoppfølging)» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006). Ved disse tilsynene er det det valgte temaet/satsningsområdet som blir kontrollert.

Ved et branntilsyn kan brannvesenet avdekke forhold som er i strid med for eksempel plan og bygningsloven. «Avdekkes det forhold som synes å være i strid med plan- og bygningsloven, har tilsynsmyndigheten meldeplikt til bygningsmyndighetene...» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006). Det betyr at selv om brannvesenet under branntilsynet skal fokusere på forhold som påvirker brannsikkerheten, vil også andre forhold som avdekkes varsles videre til riktig myndighet.

3.5.2 Krav til rapport etter tilsyn

Etter at et branntilsyn er gjennomført må det utarbeides en tilsynsrapport. Dette er beskrevet i brann- og eksplosjonsvernloven, hvor det står: «Tilsynsmyndigheten skal gi skriftlig rapport til den som er ansvarlig for tilsynsobjektet om resultatet av kontrollen med mindre tungtveiende hensyn tilsier noe annet» (Brann- og eksplosjonsvernloven, 2002, § 36). Dette er også angitt i Veiledning for myndighetsutøvelse av tilsyn utført av brann- og feiervesenet, hvor det står: «Etter at tilsynet er utført, skal det skrives tilsynsrapport» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006).

Videre i Veiledning for myndighetsutøvelse av tilsyn utført av brann- og feiervesenet, er det angitt hvordan rapporten skal utformes. «Rapporten skal beskrive de faktiske forhold som ble avdekket under tilsynet, og den skal angi tidsfrist for tilbakemelding (normalt fire uker) med fremdriftsplan for lukking/retting av eventuelle avvik» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006). Det er også angitt at «Hvis det ikke finnes avvik som skal følges opp, er tilsynet formelt avsluttet når tilsynsrapporten sendes» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006). I tillegg til tilsynsrapporten skal det sendes «...et følgebrev til tilsynsrapporten hvor eier gjøres oppmerksom på sin plikt til å rette opp avvik. I følgebrevet angis frist for tilbakemelding med fremdriftsplan for lukking av avvik» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006).

3.5.3 Konsekvenser ved avvik

Dersom det gis tilfredsstillende tilbakemelding til brannvesenet for hvordan avvik skal lukkes anses tilsynet formelt som avsluttet. Dette fremkommer i Veiledning for myndighetsutøvelse av tilsyn utført av brann- og feiervesenet:

Hvis fremdriftsplanens innhold og tidsrammer for retting av avvik er i samsvar med tilsynsrapporten, gis en skriftlig aksept og bekreftelse på at tilsynet formelt er avsluttet. Tilsynsmyndigheten kan selv velge hvordan rettingen blir verifisert, enten ved neste tilsyn, ved dokumentasjon fra eier/virksomhet/bruker eller stikkontroller.

(Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006)

Dersom det ikke blir gitt tilbakemelding om retting av avvik, eller tilbakemeldingen er mangelfull, kan tilsynsmyndighetene henholdsvis «...purre, enten muntlig eller skriftlig på eier/virksomhet/bruker», eller oversende «...et korrigerende brev hvor det fremgår hvilke forhold som ikke er tilfredsstillende» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006). Dersom det fortsatt ikke mottas tilbakemelding, eller tilbakemeldingen ikke blir rettet, kan tilsynsmyndighetene komme med pålegg (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006).

3.5.4 Krav til pålegg

Krav til pålegg er angitt i Brann- og eksplosjonsvernloven (2002). Der står det:

Tilsynsmyndigheten gir de pålegg og treffer ellers de enkeltvedtak som er nødvendige for gjennomføringen av bestemmelsene gitt i eller i medhold av denne loven. Det skal settes en frist for når pålegget skal være utført.

Dersom pålegg ikke oppfylles innen fristen, kan tilsynsmyndigheten helt eller delvis stanse virksomheten eller helt eller delvis forby bruken av vedkommende byggverk, område, produkt mv.

Ved overhengende fare kan tilsynsmyndigheten stanse virksomheten eller forby bruken av vedkommende byggverk, område, produkt mv. selv om pålegg ikke er gitt.

Om nødvendig kan tilsynsmyndigheten kreve bistand fra politiet for å sikre gjennomføring av vedtak etter annet og tredje ledd.

(Brann- og eksplosjonsvernloven, 2002, § 37)

Hva det kan gis pålegg om, fremkommer i Veiledning for myndighetsutøvelse av tilsyn utført av brann- og feiervesenet. Der står det blant annet at «Kommunen kan gi pålegg om de forhold som er i strid med brann- og eksplosjonsvernloven med tilhørende forskrifter...» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006). Og videre at «Pålegg gir adressaten plikt til å gjennomføre bestemte tekniske og organisatoriske tiltak. I en del tilfeller følger disse tiltakene direkte av lov- eller forskriftsteksten. I andre tilfeller bør pålegg gis som funksjonskrav...» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006).

Det er også i Veiledning for myndighetsutøvelse av tilsyn utført av brann- og feiervesenet beskrevet at det er kommunen som kan gi pålegg:

Kommunen (som lokal tilsynsmyndighet) har kompetanse til å fatte vedtak knyttet til oppfølging av avvik, jf. brann- og eksplosjonsvernloven § 32. Denne vedtakskompetansen er gjerne delegert til administrasjonen ved brannsjefen. I forhold til interkommunale - selskaper har kommunen gjerne delegert vedtakskompetansen til et representantskap som igjen delegerer videre (subdelegasjon) til brannsjefen.

(Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006)

Men som angitt i veiledningen, blir denne oppgaven gjerne delegert til brannsjefen.

Et pålegg kan ikke gis dersom eier ikke først er varslet om dette. Dette er beskrevet i Veiledning for myndighetsutøvelse av tilsyn utført av brann- og feiervesenet:

Før det gjøres vedtak om pålegg skal det sendes forhåndsvarsel til eier.

Tilsynsmyndigheten trenger ikke å sende varsel om pålegg etter at fristen for innsendelse

av tiltaksplan for retting av avvik er gått ut, når tilsynsmyndigheten har varslet om hele reaksjonskjeden i følgebrevet til tilsynsrapporten.

(Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006)

Dersom det gis pålegg må det «...settes en frist for gjennomføring. Det er viktig å presisere at tidsfristen er rimelig i forhold til å få gjennomført pålegget» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006). Ut fra hva som er mest hensiktsmessig kan pålegget gis til eier, bruker eller virksomheten i bygget (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006).

«Hvis pålegget ikke er gjennomført innen fastsatt frist, bør tilsynsmyndigheten følge opp med videre sanksjoner. Aktuelle sanksjoner er tvangsmulkt, tvangsgjennomføring eller vedtak om forbud mot bruk» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006). Hvilke sanksjoner som velges må vurderes ut fra alvorlighetsgraden. I Veiledning for myndighetsutøvelse av tilsyn utført av brann- og feiervesenet står det at det må «...(ut i fra sikkerhet) vurderes om pålegget bør følges opp ved bruk av tvangsmulkt eller tvangsgjennomføring i stedet for å stenge hele eller deler av bygningen. I praksis stenges bygningen kun ved overhengende fare» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006). Videre står det at «Tvangsmulkt er den mest brukte sanksjonsformen hvis pålegget ikke etterkommes innenfor fristen» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006).

Branntilsyn er altså risikobaserte tilsyn, og det stilles krav til både gjennomføring, oppfølging med tilsynsrapport, og konsekvenser dersom det gis avvik og disse ikke lukkes.

3.6 Rett til innsyn i tilsynsrapporter

I kap. 3.5.2 blir det beskrevet at det etter et branntilsyn blir utarbeidet tilsynsrapporter. Som beskrevet i kap. 2.3 er det i forbindelse med oppgaven gjort en gjennomgang av tilsynsrapporter for å se om avvik som blir gitt ved et tilsyn faktisk blir lukket, eller om avvik går igjen. Dette er vurdert som relevant for oppgaven da det sier noe om hvordan dagens tilsynsordning fungerer.

Hvem som har rett til innsyn i tilsynsrapporter er regulert i Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (2009). Denne loven gjelder blant annet for staten, fylkeskommunene og kommunene, med noen unntak (Offentleglova – offl, 2009, § 2).

I Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd, er det angitt at «Saksdokument, journalar og liknande register for organet er opne for innsyn dersom ikkje anna følger av lov eller forskrift med heimel i lov. Alle kan krevje innsyn i saksdokument, journalar og liknande register til organet hos vedkommande organ» (Offentleglova – offl, 2009, § 3). Med andre ord kan den som måtte ønske det, kreve innsyn i tilsynsrapporter.

Videre er det i Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (2009) angitt hva som regnes som saksdokument for organet og hva som ikke regnes som saksdokument for organet:

Saksdokument for organet er dokument som er komne inn til eller lagde fram for eit organ, eller som organet sjølv har oppretta, og som gjeld ansvarsområdet eller verksemda til organet. Eit dokument er oppretta når det er sendt ut av organet. Dersom dette ikkje skjer, skal dokumentet reknast som oppretta når det er ferdigstilt.

Følgjande skal ikkje reknast som saksdokument for organet:

- a) dokument som inngår i bibliotek- eller museumssamling,
- b) dokument som private har overlate til offentlig arkiv for bevaring,
- c) dokument som er overlate til eit organ for offentliggjerjing i periodisk skrift som blir gitt ut av organet,
- d) avis, tidsskrift, reklamemateriell og liknande som organet mottek utan at det er knytt til ei bestemt sak i organet, og

e) dokument som ein medarbeider i organet har motteke i annan eigenskap enn som tilsett i organet.

Omgrepet organ femner i lova her om alle verksemdar som lova gjeld for

(Offentleglova – offl, 2009, § 4).

Det betyr at når en tilsynsrapport er sendt ut fra brannvesenet, så regnes denne som opprettet, og det kan da kreves innsyn i denne tilsynsrapporten. Dette er benyttet i arbeidet med denne oppgaven.

3.7 Organisering og dimensjonering av forebyggende avdelinger i brannvesenet

I dette delkapittelet vil det beskrives hvordan den forebyggende avdelingen til brannvesenet skal være organisert og dimensjonert. Det sees på den forebyggende avdelingen, da branntilsynet er en del av det forebyggende arbeidet i kommunene (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2020c, s.39). Hvordan den forebyggende avdelingen er organisert og dimensjonert er relevant for oppgaven da det blant annet sier noe om hvilke ressurser brannvesenet har, og hvilke kompetansekrav som stilles. Det er viktig å se på hvilke ressurser brannvesenet har, da oppgaven ser på en alternativ organisering for gjennomføring av branntilsyn, som vil frigjøre ressurser fra brannvesenet. Ved å vite hvor mye ressurser brannvesenet har i dag, vil dette også gi et inntrykk av hvor mye ressurser som da kan benyttes til andre oppgaver enn branntilsyn. Hvilke kompetansekrav som stilles er relevant, da det også vil være behov for kompetansekrav for de som skal gjennomføre det alternative branntilsynet; den periodiske bygningskontrollen.

Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen (2002), angir hvilke krav som gjelder for brannvesenet med tanke på organisering og dimensjonering. Forskriften beskriver krav både til det administrative, beredskapsavdelingen og det forebyggende arbeidet (Forskrift om organisering av brannvesen, 2002). Videre vil Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen (2002) også refereres til som dimensjoneringsforskriften.

3.7.1 Administrative krav

I forbindelse med de administrative forholdene som beskrives i kapittel 2 i dimensjoneringsforskriften er det angitt krav til delegering (Forskrift om organisering av brannvesen, 2002). Det står: «Kommunen plikter å delegere myndighet på en slik måte at brannsjefen kan utføre sine oppgaver tilfredsstillende i henhold til brann- og eksplosjonsvernloven» (Forskrift om organisering av brannvesen, 2002, § 2-2). Brannsjefen må altså ha delegert myndighet fra kommunen for å kunne utføre sine plikter.

Videre er det i Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen (2002) beskrevet at «Brannvesenet skal organiseres med en forebyggende avdeling og en beredskapsavdeling. I kommuner eller brannvernregioner med mer enn 20.000 innbyggere skal hver avdeling ledes av

en person i hel stilling» (Forskrift om organisering av brannvesen, 2002, § 2-5). Det betyr at dersom det er mer enn 20 000 innbyggere i en kommune eller brannvernregion vil den forebyggende avdelingen ha en avdelingsleder i hel stilling.

3.7.2 Krav til antall årsverk

I kapittel 3 i Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen (2002) blir det gitt krav til organiseringen og dimensjonering av de forebyggende oppgavene:

Brannvesenets forebyggende avdeling skal være slik bemannet og ha slik kompetanse at de krav som stilles til brannvesenets gjennomføring av forebyggende og kontrollerende oppgaver oppfylles. Det skal utføres minst ett årsverk brannforebyggende arbeid etter forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn pr. 10.000 innbyggere i kommunen eller brannvernregionen. Andre forebyggende oppgaver brannvesenet påtar seg krever ytterligere ressurser.

(Forskrift om organisering av brannvesen, 2002, § 3-2)

Ut fra Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen (2002) er det altså innbyggertallet i kommunen eller brannvernregionen som avgjør hvor mange årsverk det er innenfor det forebyggende arbeidet. Det betyr at en kommune med 200.000 innbyggere vil ha krav til 20 årsverk innen forebyggende avdeling, mens en kommune med 20 000 innbyggere vil ha krav til 2 årsverk innen forebyggende avdeling. Disse årsverkene skal fordeles på alle de forebyggende oppgavene som brannvesenet har, også branntilsyn.

3.7.3 Krav til opplæring og kompetanse

I Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen (2002) er det i kap. 7 angitt hvilke krav som gjelder for opplæring og kompetanse for forebyggende personell:

Forebyggende personell skal ha gjennomført yrkesutdanning i forebyggende brannvern og ha enten:

- utdanning som ingeniør fra ingeniørhøgskole, annen relevant høgskoleutdanning eller særskilt brannteknisk utdanning på samme nivå, eller
- yrkesutdanning for brannteknisk personell i heltidsbrannvesen samt beredskapsutdanning trinn I, eller
- fagutdanning som feiersvenn.

(Forskrift om organisering av brannvesen, 2002, § 7-6)

Personer som skal gjennomføre branntilsyn må altså inneha kompetanse som angitt i en av de tre punktene over, samt ha gjennomført yrkesutdanning i forebyggende brannvern.

Videre er det i forskriften beskrevet hvilke krav til opplæring og kompetanse som gjelder for leder for forebyggende avdeling:

Leder for forebyggende avdeling, skal ha gjennomført yrkesutdanning i forebyggende brannvern og enten ha:

- utdanning som ingeniør fra ingeniørhøgskole, annen relevant høgskoleutdanning eller særskilt brannteknisk utdanning på samme nivå, eller
- kvalifikasjoner som utrykningsleder i heltidsbrannvesen, jf. § 7-7, eller
- minst to års erfaring som forebyggende personell, jf. § 7-6.

(Forskrift om organisering av brannvesen, 2002, § 7-9)

Personer som skal være leder for de som gjennomfører branntilsyn må altså inneha kompetanse som angitt i en av de tre punktene over, samt ha gjennomført yrkesutdanning i forebyggende brannvern.

Dimensjoneringsforskriften angir altså krav til både antall årsverk, og til kompetanse for både leder og utførende personell, ved den forebyggende avdelingen til brannvesenet, som er den avdelingen som utfører branntilsynene.

3.7.4 Nye krav?

12. oktober 2020 ble Høringsnotat – forslag til forskrift om organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesen og nødmeldesentralene (brann- og redningsvesenforskriften) publisert. Dette er et høringsforslag til en forskrift som skal erstatte Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesenet (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2020b). I høringsforslaget er det blant annet gjort en justering med tanke på antall årsverk for forebyggende avdeling. Det er beskrevet at det skal være «...minst 0,1 årsverk per 1 000 innbyggere i ansvarsområdet» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2020b, § 8), som er en presisering av dagens ett årsverk pr. 10 000 innbyggere (Forskrift om organisering av brannvesen, 2002, § 3-2).

Høringsnotatet viderefører også delegeringsbestemmelsen, men det medtas en «presisering av kravet til å ivareta forebyggende (...) oppgaver etter loven på en effektiv og sikker måte» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2020b). I høringsnotatet står det:

Kommunen skal delegere myndighet til leder av brann- og redningsvesenet slik at oppgaver etter brann- og eksplosjonsvernloven med forskrifter ivaretas på en effektiv og sikker måte. Kommunen skal sørge for at leder av brann- og redningsvesenet ivaretar systematisk styring av brann- og redningsvesenets oppgaver, som blant annet innebærer å:

(...)

c) sørge for å gjennomføre forebyggende brannvern

(Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2020b, § 11)

Det blir også beskrevet krav til lederstillingene i brannvesenet. Det står: «Brann- og redningsvesenet skal som et minimum ledes av tre kvalifiserte personer i hele stillinger der brann- og redningsvesenets ansvarsområde dekker mer enn 20 000 innbyggere» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2020b, § 11). Av disse tre blir det videre beskrevet at det skal være «...én leder av det forebyggende arbeidet...» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2020b, § 11). Det vil si at det fremdeles skal være en egen avdelingsleder i hel stilling for den forebyggende avdelingen der det er over 20 000 innbyggere i brann- og redningsregionen.

I høringsnotatet er det også gjort noen mindre justeringer i kravene til kompetanse både for det forebyggende personellet og for lederen til det forebyggende arbeidet (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2020b, § 40 og § 43), men disse endringene er ikke relevante for denne oppgaven.

Videre i oppgaven er det kravene gitt i Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen (2002) som vil benyttes, da dette er den gjeldene forskriften på det nåværende tidspunkt.

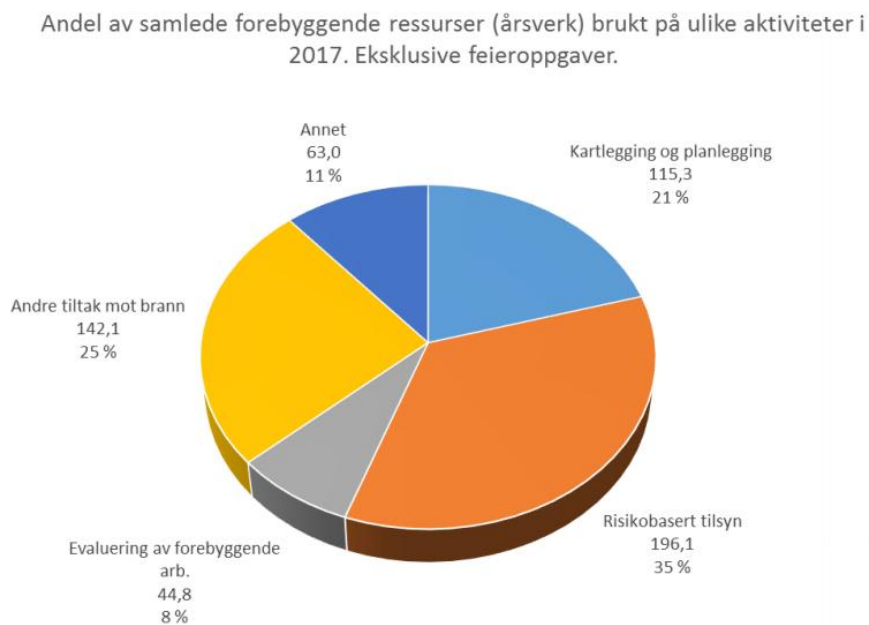
3.8 Branntilsyn som en del av den forebyggende avdelingen

I dette delkapittelet vil det sees på hvor stor del av de forebyggende ressursene til brannvesenet som benyttes til risikobaserte branntilsyn. Dette er relevant for oppgaven, da det vil gi en indikasjon på hvor mye av de forebyggende ressursene til brannvesenet som kan benyttes til andre forebyggende oppgaver, dersom andre foretak kan gjennomføre branntilsynene.

Hvor stor andel av de forebyggende ressursene til brannvesenet som benyttes til branntilsyn fremkommer i Melding om brannvernet, som er «brann- og redningsvesenets selvangivelse» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, u.å.). I delkapitlene under vises fordelingen av de forebyggende ressursene til brannvesenet for årene 2017, 2018 og 2019.

3.8.1 Fordelingen av de forebyggende ressursene til brannvesenet i 2017

I 2017 var fordelingen av de forebyggende ressursene til brannvesenet slik:

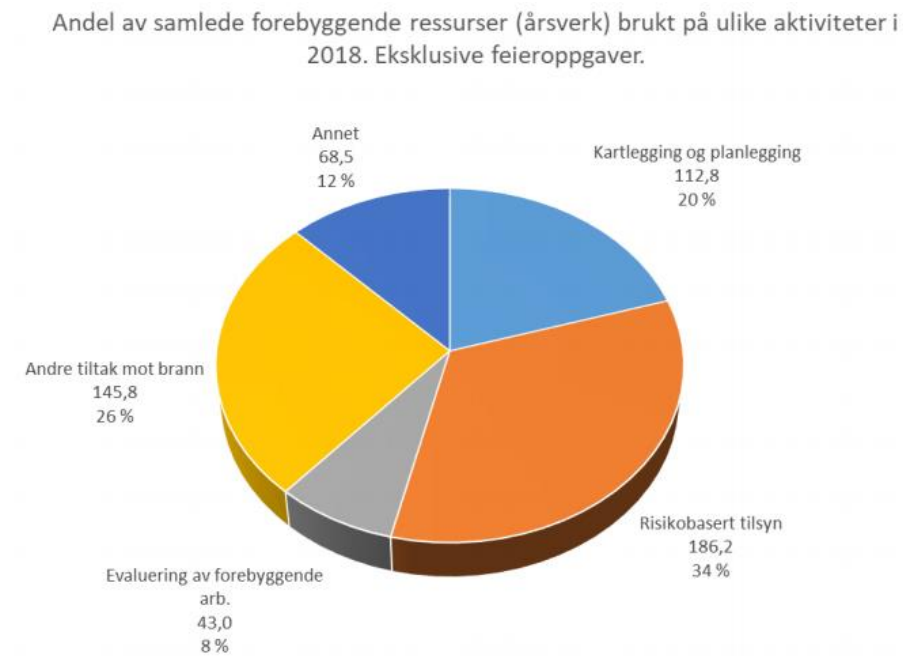
Figur 1 - Andel av samlede forebyggende ressurser brukt på ulike typer aktiviteter, eksklusive feieroppgaver. 2017.

(Figur 14. Andel av samlede forebyggende ressurser brukt på ulike typer aktiviteter, eksklusive feieroppgaver. 2017. Fra Melding om brannvernet 2017, av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), 2018 (<https://www.dsb.no/globalassets/dokumenter/rapporter/melding-om-brannvernet-for-20172.pdf>), gjengitt med tillatelse).

I 2017 var det altså 35% av de samlede forebyggende ressursene i antall årsverk som ble brukt på branntilsyn.

3.8.2 Fordelingen av de forebyggende ressursene til brannvesenet i 2018

I 2018 var fordelingen av de forebyggende ressursene til brannvesenet slik:

Figur 2 - Andel av samlede forebyggende ressurser brukt på ulike typer aktiviteter, eksklusive feieroppgaver. 2018.

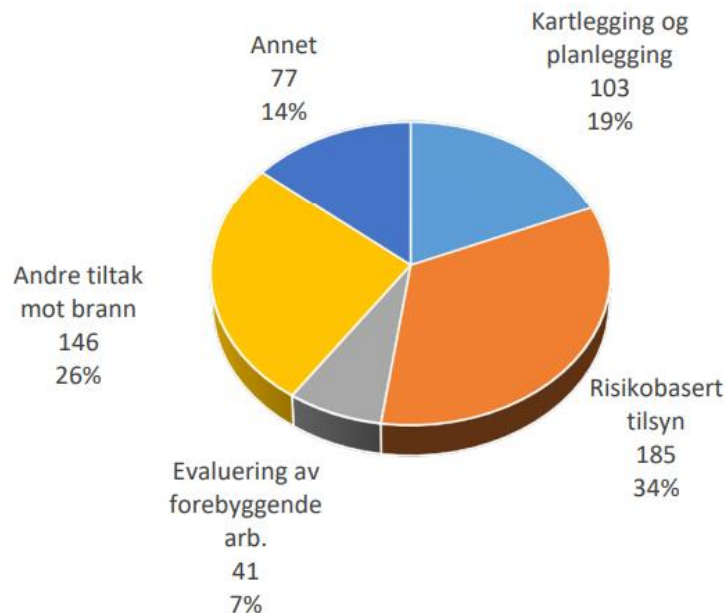
(Figur 14. Andel av samlede forebyggende ressurser brukt på ulike typer aktiviteter, eksklusive feieroppgaver. 2018. Fra Melding om brannvernet 2018, av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), 2019 (<https://www.dsb.no/globalassets/dokumenter/rapporter/melding-om-brannvernet-2018.pdf>), gjengitt med tillatelse).

I 2018 var det altså 34% av de samlede forebyggende ressursene i antall årsverk som ble brukt på branntilsyn.

3.8.3 Fordelingen av de forebyggende ressursene til brannvesenet i 2019

I 2019 var fordelingen av de forebyggende ressursene til brannvesenet slik:

Andel av samlede forebyggende ressurser
(årsverk) brukt på ulike aktiviteter i 2019.
Eksklusive feieroppgaver.

Figur 3 - Andel av samlede forebyggende ressurser brukt på ulike typer aktiviteter, eksklusive feieroppgaver 2019.

(Figur 14. Andel av samlede forebyggende ressurser brukt på ulike typer aktiviteter, eksklusive feieroppgaver 2019. Fra Melding om brannvernet 2019, av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), 2020c (<https://www.dsb.no/globalassets/dokumenter/rapporter/2020-0924-melding-om-brannvernet-rapport-2019.pdf>), gjengitt med tillatelse).

I 2019 var det altså 34% av de samlede forebyggende ressursene i antall årsverk som ble brukt på branntilsyn.

I de tre årene som det er innhentet data fra, er det 34-35% av de forebyggende ressursene, i årsverk, som benyttes til branntilsyn. Disse tallene vil benyttes videre i oppgaven.

3.9 Økonomi – Finansiering og utgifter for den forebyggende avdelingen i brannvesenet

Hvem som skal betale for branntilsynene, og hvordan finansieringen skal være, vil være aktuelle spørsmål dersom organiseringen av branntilsyn skal endres. I dette delkapittelet vil det beskrives hvordan den forebyggende avdelingen til brannvesenet finansieres, og hvilke utgifter denne avdelingen har. Det sees på den forebyggende avdelingen, da branntilsynet er en del av det forebyggende arbeidet i kommunene (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2020c, s.39). Hvordan denne avdelingen finansieres og utgifter de har er relevant for oppgaven, da en endret organisering av hvordan branntilsyn gjennomføres, også vil kunne endre finansieringsmodellen av branntilsynet.

For å kunne diskutere hvem som skal betale for branntilsynene og hvordan disse skal finansieres, trengs det først informasjon om hvem som betaler for branntilsynene i dag, og hvor mye branntilsynene koster. I dette delkapittelet vil det sees på hvilke brutto driftsutgifter den forebyggende avdelingen til brannvesenet hadde i perioden 2017-2019.

Som det er beskrevet i kap. 3.4 er det kommunene som er ansvarlige for at det gjennomføres branntilsyn. Det er også kommunene som finansierer branntilsynene: «Brannvesenet finansieres av kommunen bortsett fra feiing og tilsyn med fyringsanlegg, som er gebyrfinansiert» (NOU 2012:4, s. 67).

Fra Statistisk sentralbyrå (SSB) kan det hentes ut opplysninger om brutto driftsutgifter for den forebyggende avdelingen til brannvesenet. Under vises tallene som er hentet fra SSB.

	Brutto driftsutgifter til funksjon 338, forebygging, konsern (1000 kr)		
	2017	2018	2019
EAK Landet	1 108 553	1 227 000	1 277 305

Figur 4 - Brutto driftsutgifter for forebyggende avdeling i brannvesenet

(Brutto driftsutgifter til funksjon 338, forebygging, konsern (1000 kr). Fra Statistisk sentralbyrå, u.å., hentet 2021 (<https://www.ssb.no/statbank/table/12058/tableViewLayout1/>)).

Tallene fra SSB er angitt i 1000 kr, og er utgiftene for hele landet (Statistisk sentralbyrå, u.å.).

Det gir følgende brutto driftsutgifter for årene 2017-2019 for de forebyggende avdelingene:

- 2017: 1 108 553 000 (Statistisk sentralbyrå, u.å.)
- 2018: 1 227 000 000 (Statistisk sentralbyrå, u.å.)
- 2019: 1 227 305 000 (Statistisk sentralbyrå, u.å.)

Disse tallene vil benyttes senere i oppgaven for å vurdere utgiftene brannvesenet har til branntilsyn. Beregning av utgiftene til brannvesenet finnes i kap. 6.

3.10 Kvaliteten til det forebyggende arbeidet til brannvesenet

Siden branntilsynet er del av det forebyggende arbeidet (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2020c, s.39), vil kvaliteten til den forebyggende avdelingen også si noe om kvaliteten til branntilsynene. Kvaliteten til branntilsynene vil være relevant for oppgaven, da det er viktig å sørge for god kvalitet på branntilsynene, uavhengig av hvem som gjennomfører dem.

I desember 2013 kom Rapport fra arbeidsgruppe som har vurdert brann- og redningsvesenets organisering og ressursbruk (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2013). Arbeidsgruppen som utarbeidet denne rapporten ble ledet av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2013, s. 8). I kapittel 4.8 i rapporten blir kvaliteten til det forebyggende arbeidet vurdert (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2013).

Rapport fra arbeidsgruppe som har vurdert brann- og redningsvesenets organisering og ressursbruk sier blant annet:

Det kan være vanskelig å måle kvalitet i det forebyggende arbeidet. Det er ikke etablert gode nasjonale indikatorer med tilhørende data om det brannforebyggende arbeidet. Særlig er det krevende å påvise en sammenheng mellom forebyggende aktiviteter og effekter på antall branner eller andre hendelser.

(Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2013, s. 67)

Videre er det beskrevet at «Likevel har vi en del indikasjoner som gjør at arbeidsgruppen mener den kan trekke noen konklusjoner om kvaliteten på det brannforebyggende arbeidet i brann- og redningsvesenet» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2013, s. 67).

Vurderingen i Rapport fra arbeidsgruppe som har vurdert brann- og redningsvesenets organisering og ressursbruk, er at:

Selv om det kan stilles spørsmål om hvor gode indikatorer dette er på det brannforebyggende arbeidet, mener arbeidsgruppen likevel at det er klare indikasjoner i materialet på at det drives mer systematisk og strukturert forebyggende arbeid i større brann- og redningsvesen enn i de mindre, blant annet i omfang og kvalitet på tilsyn, ROS-analyser, kompetanse og bemanning.

(Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2013, s. 70)

Og videre, at «Som det fremgår av analysen av kvaliteten på det forebyggende arbeidet ovenfor, kan det også tyde på at det er en sammenheng mellom antall årsverk og kvaliteten» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2013, s. 71).

I sammendraget i rapporten påpekes også viktigheten av kompetanse:

Et viktig stikkord er kompetanse. Det er utfordringer knyttet til kompetanse på områder som er viktige for å løfte kvaliteten på det brannforebyggende området videre, for eksempel analyser, forvaltning og brannforløpsvurdering. Mange steder er det for små fagmiljøer, eller kompetansen finnes rett og slett ikke.

(Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2013, s. 13)

Rapporten påpeker altså en sammenheng mellom hvor mange årsverk det er på en forebyggende avdeling, og kvaliteten til det forebyggende arbeidet. I tillegg påpekes det at det kan være utfordringer med tanke på kompetanse som følge av små fagmiljøer, eller mangel på kompetanse.

3.11 Prosjektering – overføring fra kommunen til ansvarlig foretak

Siden det i denne oppgaven skal sees på en organisering for gjennomføring av periodisk bygningskontroll som alternativ for dagens branntilsyn, vil det være relevant å se på andre områder som er overført fra kommunen til ansvarlige foretak. I dette delkapittelet vil det derfor sees på overføringen av faser i byggeprosessen til ansvarlige foretak.

I Veiledning til forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker (Statens bygningstekniske etat, 1997) beskrives det hvordan ansvaret for byggeprosessen flyttes fra kommunen til ansvarlige foretak. Det står blant annet:

Bygningslovgivningen har gjennomgått en ganske omfattende reform ved ikraftsettelsen av de nye lov- og forskriftsregler som er vedtatt i løpet av 1995-97. Hovedformålene med disse endringene er å sikre bedre kvalitet i alle faser av byggeprosessen, for derved å høyne kvaliteten på byggverk som føres opp. Dette oppnås bl a ved at alle faser av byggeprosessen skal dekkes opp av ansvarlige foretak. De ansvarlige foretak pålegges et direkte ansvar overfor bygningsmyndighetene for de faser av tiltaket foretak har ansvarsrett for.

(Statens bygningstekniske etat, 1997, s.5)

Dette utdraget viser hvordan endringene som er beskrevet i Veiledning til forskrift om saksbehandling og kontroll av byggesaker ble regnet som omfattende, men at formålet var å bedre kvaliteten til byggeprosessen. Ved å bedre kvaliteten på byggeprosessen var målet videre å bedre kvalitetene på nye byggverk.

Utdraget beskriver også hvordan «...alle faser av byggeprosessen skal dekkes opp av ansvarlige foretak» (Statens bygningstekniske etat, 1997, s.5). Det er med andre ord ikke kommunen som har ansvaret lengre, men ansvarlige foretak.

Videre i Veiledningen til forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker beskrives det at «Retten til ansvar knyttes opp mot kvalifikasjonskrav...» (Statens bygningstekniske etat, 1997, s.5). Det betyr at dersom et foretak ikke har de riktige kvalifikasjonene, kan dette foretaket heller ikke ta ansvar for det bestemte fagområdet. I tillegg står det at «Samtidig skal de utførende

aktører (foretak) selv sørge for bedre dokumentasjon av at tiltaket prosjekteres...» (Statens bygningstekniske etat, 1997, s.5). Tiltak som skal gjennomføres skal altså prosjekteres, og det må dokumenteres at dette gjennomføres.

Det poengteres også i veiledningen at:

Bygningsmyndighetenes (kommunenes) rolle blir mer preget av et overordnet tilsyn – et «påse»-ansvar. (...) Den innebærer i større grad enn før vurderinger av systemer og organisasjon mv gjennom den dokumentasjon som skal fremlegges, men fortsatt skal kommunene vurdere og fastsette de offentlige rammer for tiltakene.

(Statens bygningstekniske etat, 1997, s.5)

Kommunen vil dermed fremdeles være involvert i byggeprosessen, men mer overordnet enn hva den har vært tidligere.

Det beskrives altså at ansvaret i byggeprosessen overføres fra kommunen til ansvarlige foretak, hvor de ansvarlige foretakene skal sørge for prosjektering og dokumentere at dette gjennomføres, mens kommunene får et overordnet ansvar. Hensikten med dette var å høyne kvaliteten til byggeprosessen.

3.12 Krav til periodisk kontroll av kjøretøy

Til nå i kapitlet har fokuset hovedsakelig vært branntilsyn. I dette delkapitlet vil krav til periodisk kontroll av kjøretøy bli beskrevet. Krav til periodisk kontroll av kjøretøy er relevant for oppgaven for å kunne se om det er mulig å organisere branntilsyn tilsvarende som periodisk kontroll av kjøretøy.

Krav til periodisk kontroll av kjøretøy er nedskrevet i Forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy (2009). Forskriften sier blant annet noe om hvilke kjøretøy som skal gjennomføre periodisk kontroll, når kontrollen skal gjennomføres og krav til de som skal utføre kontrollen (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 4 - § 5 og § 10 - § 12).

3.12.1 Krav til kontrollorganene

I kapittel 3 i Forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy (2009) blir kravene til kontrollorganene beskrevet. «Et kontrollorgan er etter denne forskriften en virksomhet som oppfyller vilkårene i kapittel 3 og 4, og som er godkjent av Statens vegvesen. Det er bare godkjente kontrollorgan som kan utføre periodisk kontroll av kjøretøy» (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 2).

I kapittel 3 i Forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy (2009) blir det blant annet stilt krav til følgende:

- «*Krav til lokaler og teknisk utstyr for kontrollorgan*» (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 8).
- «*Teknisk leder og kompetent stedfortreder*» (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 10).

Kontrollorgan skal ha en teknisk leder med kompetent stedfortreder som er godkjent av Statens vegvesen. Statens vegvesen kan ved godkjenning av kontrollorgan gjøre unntak fra kravet til kompetent stedfortreder når kravet vil virke urimelig av hensyn til virksomhetens størrelse. Teknisk leder er ansvarlig for virksomheten og skal være heltidsbeskjeftiget. Teknisk leder skal delta aktivt i arbeidet ved å veilede kontrollørene

og påse at kontrollene utføres i samsvar med krav fastsatt i lov og forskrift. Teknisk leder er ansvarlig for at kontrollvirksomheten drives i samsvar med denne forskriften, skal samordne kontrollvirksomheten og er kontrollorganets kontaktperson i forhold til Statens vegvesen.

(Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 10)

- «*Krav til teknisk leder*» (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 11).
- «*Krav til kontrollører*» ((Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 12).
- «*Gebyr for godkjenning*» (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 12a). Altså hvor mye det koster å få behandlet søknader om å bli godkjent som kontrollorgan, teknisk leder og kontrollør (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 12a).
- «*Kontrollørbevis*» (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 12b). «Statens vegvesen utsteder kontrollørbevis til kontrollører når vilkårene for godkjenning er oppfylt...» (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 12b).
- «*Habilitet*» (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 12c).

Teknisk leder og kontrollører i kontrollorgan for periodisk kontroll har ikke anledning til å kontrollere kjøretøy de selv eller deres nærstående eier eller råder over, (...) De har heller ikke anledning til å kontrollere kjøretøy som andre ansatte eller overordnede i kontrollorganet eier eller råder over.

(Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 12c)

Krav til både kontrollører og til teknisk leder innbefatter krav til kompetanse (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 11 og § 12). Hvilke kompetansekrav som gjelder for teknisk leder avhenger av hvilke kategori kontrollorganet som han/hun skal være teknisk leder for, er godkjent som (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 11). De ulike kategoriene av kontrollorgan avhenger av kjøretøytype og totalvekt på kjøretøyet (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 7).

Forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy beskriver også krav til kvalitetsstyringssystem for kontrollorganer (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 13 - § 15). Dette innbefatter både at kontrollorganet plikter å ha et kvalitetsstyringssystem, hvordan

kvalitetsstyringssystemet skal være utformet, og hva det skal inneholde, samt krav til dokumentasjon av kvalitetsstyringssystemet (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 13 – § 15).

Videre angis det at «Ved endring av forhold som kan ha betydning for godkjenningen, herunder opphør, flytting, endring av organisasjonsnummer, bytte av teknisk leder eller kompetent stedfortreder, utstyr, skal det straks gis skriftlig melding til Statens vegvesen» (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 16).

3.12.2 Varsling til Statens vegvesen

Når et kontrollorgan er godkjent til å gjennomføre periodisk kontroll av kjøretøy medfører dette flere plikter. Blant annet må kontrollorganet varsle Statens vegvesen dersom det er aktuelt med bruksforbud på et kjøretøy. Dette er beskrevet i Forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy: «Når et kjøretøy under kontrollen er i så dårlig stand at bruksforbud er aktuelt, skal kontrollorganet omgående melde dette til Statens vegvesen hvis det anses nødvendig for å hindre bruk» (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 16).

Videre i forskriften angis det krav til gjennomføringen av selve kontrollen. Det står blant annet følgende:

Ved en periodisk kontroll skal kontrolløren foreta en vurdering av alle kontrollpunktene som er oppført i kontrollinstruksen, jf. § 30, og som er aktuelle for kjøretøyet.

Etterkontroll jf. § 22 annet ledd gjennomføres ved at et kontrollorgan foretar en vurdering av mangelmerknadene ilagt ved en periodisk kontroll.

Følgende skala brukes ved bedømming av mangler:

1: Mindre feil/mangel som må rettes, men som ikke har betydning for om kjøretøyet kan godkjennes.

2: Større feil/mangel som vil føre til at Statens vegvesen ikke kan godkjenne kjøretøyet.

3: Farlig feil/mangel som innebærer en umiddelbar fare for trafikksikkerhet eller miljø, og som vil føre til at Statens vegvesen ikke kan godkjenne kjøretøyet. Dette innebærer at det vedtas bruksforbud umiddelbart.

4: På kontrolltidspunktet ikke mulig å måle på grunn av klimatiske forhold.

Kjøretøy som har fått ilagt mangelmerknader som gjør at kjøretøyet ikke kan godkjennes, fremstilles for etterkontroll etter første ledd, jf. § 22 annet ledd. Denne bestemmelsen begrenser ikke adgangen til overprøving etter § 26.

(Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 17)

Når et kjøretøy er inne til periodisk kontroll skal denne altså vurderes ut fra gitte kontrollpunkter for det aktuelle kjøretøyet. Eventuelle mangler blir kategorisert fra 1-4, avhengig av alvorlighetsgraden. Dersom manglene er alvorlige, er det Statens vegvesen som ikke godkjenner kjøretøyet.

Når kontrollen av kjøretøyet er ferdig, skal resultatene sendes inn til Statens vegvesen:

«Kontrollorganet skal registrere kontrolldata fra periodisk kontroll i et datasystem for umiddelbar innrapportering til Statens vegvesen» (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 18). Videre skal «Kontrollseddel med veiledning utstedes av Statens vegvesen på et fastsatt skjema etter innrapportering av periodisk kontroll. Kontrollorganet skal videreformidle kontrollseddel til den som fremstiller kjøretøyet til kontroll» (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 19).

Hvem som kan innrapportere resultatene fra en periodisk kjøretøykontroll er også regulert i Forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy: «Kun godkjente kontrollører kan innrapportere resultater av utførte periodiske kontroller på vegne av et godkjent kontrollorgan. En kontrollør kan kun innrapportere resultater av egne utførte kontroller.» (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 20).

Dersom et kjøretøy ikke blir godkjent innen fristen, eller det blir avdekket feil og mangler på kjøretøyet er det Statens vegvesen som nedlegger bruksforbud. Dette er spesifisert i Forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy:

Statens vegvesen skal nedlegge bruksforbud, jf. vegtrafikkloven § 36, for kjøretøy som ikke er godkjent ved periodisk kontroll innen utløpet av kontrollfristen. Statens vegvesen skal også nedlegge bruksforbud dersom kontrollorganet ved periodisk kontroll avdekker og melder inn at et kjøretøy har farlige feil eller mangler ...

(Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 21)

Det er også Statens vegvesen som enten godkjenner eller ikke godkjenner et kjøretøy. Dette er også beskrevet i Forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy:

På grunnlag av resultatet av den periodiske kontrollen avgjør Statens vegvesen umiddelbart etter innrapportert kontrollresultat om et kjøretøy godkjennes. Dersom kjøretøy ikke blir godkjent ved periodisk kontroll, må påviste mangler utbedres og kjøretøyet godkjennes ved etterkontroll senest innen 2 måneder for å unngå bruksforbud, dog ikke utover ordinær kontrollfrist...

(Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 22).

3.12.3 Hva når kontrollorganet ikke tilfredsstillter gjeldene krav?

Når et kontrollorgan er godkjent av Statens vegvesen er det ikke slik at kontrollorganet er godkjent en gang for alle. «Statens vegvesen fører tilsyn med kontrollorgan, teknisk ledere og kontrollører» (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 23). Dersom kontrollorganene ikke tilfredsstillter kravene i forskriften,

... kan Statens vegvesen gi kontrollorgan pålegg som er nødvendig for å sikre at kontrollene utføres i samsvar med denne forskriften, og om nødvendig gi pålegg om stansing av kontrollvirksomheten til avvik er rettet eller til vedtak om tilbakekalling er avgjort. Dersom retting ikke er foretatt innen gitt frist, kan Statens vegvesen fastsette en tvangsmulkt.

(Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 24)

«Statens vegvesen kan midlertidig eller permanent tilbakekalle kontrollorganets godkjenning...»
(Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 24). Dersom teknisk leder eller kontrollør ikke tilfredsstillter kravene i forskriften,

... kan Statens vegvesen gi teknisk leder eller kontrollør pålegg som er nødvendig for å sikre at kontrollene utføres i samsvar med denne forskriften. Dersom teknisk leder og kontrollør ikke lengre oppfyller forskriftens krav, skal godkjenningen tilbakekalles. Ny godkjenning gis når kravene igjen er oppfylt.

(Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 24a).

En mistet godkjenning for en teknisk leder eller kontrollør kan altså fås på nytt, men det forutsetter at krav for godkjenning er oppfylt.

3.12.4 Hva skjer når kjøretøyeier er uenig i resultatet fra kontrollen?

Etter en gjennomført periodisk kontroll kan det hende at kjøretøyeier ikke er enig med kontrollorganet med tanke på registrerte mangler:

Kjøretøyeier som er uenig i kontrollorganets registrering av mangler, kan kreve at Statens vegvesen mot vederlag foretar ny kontroll. Vegdirektoratet eller Statens vegvesen kan pålegge godkjente kontrollorgan å medvirke til forberedelsen av eventuell overprøving uten særskilt godtgjøring. Dersom overprøving av kontrollarbeid fører til så store endringer på kontrollseddelen at det har innvirkning på spørsmålet om godkjenning, må kontrollorganet som overprøves, refundere kjøretøyeier det som er betalt for kontrollen.

(Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 26)

Det betyr altså at dersom kjøretøyeier har rett, med tanke på at de registrerte manglene er feil, så må kontrollorganet betale kjøretøyeier tilbake, og det kan påvirke godkjenningen til kontrollorganet.

3.12.5 Hvem bestemmer hva en periodisk kjøretøykontroll skal koste?

«Prisen på EU-kontroll kan variere. De godkjente verkstedene kan selv bestemme hvor mye EU-kontroll skal koste». Statens vegvesen gir ingen føringer for «...hva slags EU-kontroll priser verkstedene tar». Og disse står derfor «...fritt til å bestemme prisen på EU-kontroll» (NAF, u.å.a). Periodisk kjøretøykontroll er her kalt EU-kontroll. «Periodisk kjøretøykontroll (PKK) er den teknisk riktige betegnelsen. EU-kontroll er det dagligdagse begrepet...» (NAF, u.å.b).

3.12.6 Oppsummering

For å oppsummere, så stiller altså Forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy (2009) krav til både lokaler, utstyr, kontrollører, teknisk leder, o.l. i forbindelse med periodisk kontroll av kjøretøy. Den som gjennomfører kontrollen skal også være den som registrerer resultatet av kontrollen, og sender dette til Statens vegvesen. Det er Statens vegvesen som godkjenner eller ikke godkjenner bilen som følge av den periodiske kontrollen på kjøretøyet. Dersom det avdekkes feil og mangler er det Statens vegvesen som gir bruksforbud av bilen. Kontrollorgan, kontrollører og tekniske ledere som er godkjent av Statens vegvesen, vil også få tilsyn av Statens vegvesen for å påse at krav angitt i Forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy (2009) blir ivaretatt. Verkstedene bestemmer selv hvilken pris de tar for de periodiske kontrollene av kjøretøyene. Det anses at de samme prinsippene også vil kunne være relevant for periodisk bygningskontroll.

4 Spørreundersøkelse

I dette kapitlet vil spørreundersøkelsen som er gjennomført beskrives. Spørreundersøkelsen vurderes som relevant for oppgaven, da den sier noe om hva personer som jobber med, eller som blir påvirket av branntilsyn, mener om dagens branntilsyn. Deltakerne som er spurt representerer flere sider av branntilsynet, både utøvende, mottakere og rådgivere. Spørreundersøkelsen vil dermed kunne gi tilbakemeldinger på branntilsynet fra flere ulike ståsted, og kan dermed brukes til å vurdere behovet for periodisk bygningskontroll som alternativ til dagens branntilsyn.

4.1 Gjennomføring av spørreundersøkelsen

Før en spørreundersøkelse kan gjennomføres, må spørsmålene utarbeides. Ved utarbeidelsen av spørsmålene til denne oppgaven var det et ønske å formulere nøytrale spørsmål. Målet var at spørsmålene ikke skulle være ledene, men at deltakerne kunne komme med sin mening, uten en forventning om hva som var det foretrukne svaret. Det ble også fokusert på at det skulle være få spørsmål, i håp om at det da var enklere å få tilbakemeldinger, og spørsmålene ble derfor formulert som mer åpne spørsmål.

I kap. 2.2 er det beskrevet at personene som ble bedt om å delta i spørreundersøkelsen ble valgt ut etter diskusjoner med aktører innen brann sikkerhet. Det var imidlertid utfordrende å finne egnede kandidater, da det for oppgaven var viktig å få et representativt utvalg blant interessenter til temaet. Etter hvert som aktuelle kandidater ble funnet, ble spørreundersøkelsen sendt ut. De som mottok spørreundersøkelsen var bygningsforvaltere, brannvesen, brannrådgivere og direktorater.

Bygningsforvalterne som deltok i spørreundersøkelsen ble bedt om å svare på følgende spørsmål:

1. Hva synes du om dagens branntilsynsordning? Fungerer det bra, eller burde det vært organisert og utført på en annen måte?
2. Dersom din bedrift er etablert i ulike deler av landet: Synes du branntilsyn blir gjennomført likt, uavhengig av hvor i landet du er? Dersom ikke, hva oppfatter du at er forskjellene? (Kom gjerne med eksempler).
3. Hva ville du eventuelt ønsket av endringer med dagens branntilsyn?

4. Hva baserer du svarene på spørsmål 1, 2 og 3 på? Egne erfaringer, egne meninger, andres erfaringer og meninger?

Øvrige som deltok i spørreundersøkelsen ble bedt om å svare på følgende spørsmål:

1. Hva synes du om dagens branntilsynsordning? Fungerer det bra, eller burde det vært organisert og utført på en annen måte?
2. Hva ville du eventuelt ha endret med dagens branntilsyn?
3. Hva baserer du svarene på spørsmål 1 og 2 på? Egne erfaringer, egne meninger, andres erfaringer og meninger, eller litteratur (fint om du i så fall angir hvilken litteratur)?

Årsaken til at bygningsforvalterne fikk et eget spørsmålssett er at disse aktørene vil motta branntilsyn, mens de øvrige aktørene enten utfører branntilsynet eller arbeider med brannsikkerhet på andre måter. Spørsmålene til både bygningsforvalterne og de øvrige aktørene er i hovedsak de samme, men bygningsforvalterne fikk også spørsmål om de synes branntilsynet ble gjennomført likt, uavhengig av hvor i landet de mottok tilsyn. Dette spørsmålet ble tatt med da flere av bygningsforvalterne som ble spurt om å delta i spørreundersøkelsen representerer landsdekkende foretak.

4.2 Bearbeiding av tilbakemeldinger

Det ble mottatt svar på spørreundersøkelsen fra både bygningsforvaltere, brannvesen og brannrådgivere. Det ble ikke mottatt svar på spørreundersøkelsen fra direktoratene som ble spurt.

Da svarene ble mottatt ble disse lagt inn i et skjema hvor hver deltaker fikk et deltakernummer. Det er i oppgaven valgt å anonymisere alle som deltok i spørreundersøkelsen, og dette er årsaken til at det benyttes deltakernummer i skjemaet. Det er flere årsaker til at deltakerne holdes anonyme. For det første var det flere av deltakerne som opplyste at de ønsket å være anonyme. For det andre så er det ikke relevant for oppgaven akkurat hvem det er som har de ulike meningene. Det som er relevant, er at det er noen som har meningene som kommer frem.

Etter hvert som svarene kom inn ble skjemaet utfylt. Der det ble mottatt svar på hvert enkelt spørsmål, ble disse lagt inn under de enkelte spørsmålene i skjemaet. Noen av deltakerne svarte derimot med en samlet tilbakemelding på alle spørsmålene. Disse ble lagt inn i skjemaet som et eget punkt. Skjemaet med alle tilbakemeldingene finnes i vedlegg 1. De fleste svarene kan her leses i sin helhet. Unntak gjelder svarene fra en person som ikke ønsket å bli direkte sitert. I tillegg er det noen av tilbakemeldingene som har navngitt konkrete brannvesen, firma, byer eller kommuner. I disse tilbakemeldingene er brannvesenene, firmaene, byene eller kommunene anonymisert.

Det er i oppgaven kun tatt med tilbakemeldinger som er kommet inn før 27. mars 2021. Tilbakemeldinger som er kommet inn etter dette er utelatt fra vurderingen. Da alle tilbakemeldingene var sortert i skjemaet, ble det laget sammendrag fra de ulike tilbakemeldingene. Sammendragene kan leses i neste delkapittel.

4.3 Sammendrag av resultat fra spørreundersøkelsen

Det vil i dette delkapittelet bli gitt sammendrag av svarene som er mottatt på spørreundersøkelsen som er sendt ut til bygningsforvaltere, brannvesen, brannrådgivere og direktorater.

Tilbakemeldingene sier noe om hva personer som påvirkes av branntilsynet, tenker om dagens ordning.

4.3.1 Svar fra bygningsforvaltere

Totalt er det mottatt syv tilbakemeldinger fra bygningsforvaltere på spørreundersøkelsen. Seks av bygningsforvalterne svarte på hvert enkelt spørsmål, mens den syvende personen ga en felles tilbakemelding på alle spørsmålene. Under gis det sammendrag av tilbakemeldingene på de ulike spørsmålene. Der det er mottatt en felles tilbakemelding på spørsmålene, er tilbakemeldingen delt opp, slik at den medtas i sammendraget under de ulike spørsmålene. Svarene kan leses i sin helhet i vedlegg 1.

Spørsmål 1: Hva synes du om dagens branntilsynsordning? Fungerer det bra, eller burde det vært organisert og utført på en annen måte?

Tilbakemeldingene på hva deltakerne synes om dagens branntilsynsordning, og om de synes det fungerer bra eller burde vært organisert og utført på en annen måte, varierer. Noen av deltakerne skulle gjerne hatt flere tilsyn, og det poengteres at dette er et savn. Det blir oppgitt at branntilsyn er viktig for å holde fokuset på brann sikkerhet oppe. Det blir også vist forståelse for at det er et ressursproblem hos brannvesenet, og at bygninger med lav risiko ikke blir prioritert.

En av de som har deltatt i spørreundersøkelsen påpeker at det trolig ville vært mer «juksing» i faget, dersom det ikke hadde vært gjennomført branntilsyn. Det at det er en ekstern part som følger opp leietaker på de områdene av brann sikkerheten som gjelder leietaker, blir også satt pris på.

Det er også mottatt tilbakemelding på at det settes pris på at det nå er redusert antall tilsyn som gjennomføres. Tilbakemeldingen går på at deltakeren er fornøyd med at det nå er risikobaserte

tilsyn, og at disse gjerne gjennomføres som tematilsyn. I tillegg er det en deltaker som påpeker at han er fornøyd med dagens ordning, og at det fås saklige tilbakemeldingene på feil og mangler, og på hva som er bra.

Spørsmål 2: Dersom din bedrift er etablert i ulike deler av landet: Synes du branntilsyn blir gjennomført likt, uavhengig av hvor i landet du er? Dersom ikke, hva oppfatter du at er forskjellene? (Kom gjerne med eksempler).

Flere av deltakerne svarte at de kun hadde ansvar for en by, men noen av disse kom likevel med tanker om hva de trodde var tilfellet. Blant annet ble det påpekt av en at forskjellige brannvesen opererer forskjellig, og at det ble antatt at det også gjelder for tilsyn. En annen påpekte at de som utfører tilsynene er mennesker, og at det derfor nok er litt ulikt hvordan ting blir sjekket.

Deltakeren fulgte opp med at tilsynet gjøres ut fra noen kriterier, og det antas derfor at det stort sett er likt.

For deltakere hvor bedriften er etablert i ulike deler av landet var tilbakemeldingene blant annet at noen byer hadde mer tilsyn enn andre. Det ble påpekt at det gjerne var lokale tilpasninger, og at det var forskjell mellom store byer og ute på landet. Det ble poengtert at det gjerne er mer tid utenfor byene. Det ble også mottatt tilbakemelding fra en deltaker om at de syntes fokuset fra brannvesenet med tanke på branntilsyn var risikoutsatte virksomheter, uavhengig av hvor byggene deres var plassert.

En annen tilbakemelding var at en virksomhet hadde opplevd en endring av branntilsynet i løpet av årene. Tidligere hadde det vært mer fokus på tekniske anlegg og den fysiske utformingen av bygget, mens det nå var mer fokus på gjennomgang av organisatoriske tiltak og rutiner.

Deltakeren påpekte at de syntes begge deler er nyttig.

Spørsmål 3: Hva ville du eventuelt ønsket av endringer med dagens branntilsyn?

Tilbakemeldingene på dette spørsmålet er ulike. Noen av deltakerne ønsker seg flere tilsyn, og det påpekes at også lite risikoutsatte virksomheter burde hatt ordinære tilsyn. Det angis at tilsyn

ville gjort dem bedre, og det uttrykkes bekymring for at for noen kan det å ikke få tilsyn føre til redusert innsats med tanke på egen brannsikkerhet. Det blir også påpekt at resultatene fra branntilsynene bør gjøres tilgjengelig for publikum, og det foreslås at dette kan gjøres gjennom lokal- og riksmidier.

En annen deltaker ytrer et ønske om bedre dialog og forberedelser før tilsynet, slik at selve tilsynet kan gjøres mer effektivt. Det er også en deltaker som skulle ønske at branntilsynene ble mer basert på kunnskapsutveksling, og at de fikk mer tilbakemelding på både hva som fungerer bra og hva som ikke fungerer bra. Det ble påpekt at ikke alle har et fagmiljø rundt seg, og at bruk av konsulenter koster en del.

Til sist var det noen av deltakerne som mener dagens ordning fungerer bra. En deltaker svarte at de som huseier fikk lite klager når de hadde gode rutiner, og en annen svarte at han opplever at både eier og bruker av bygget er fornøyd med dagens ordning.

Spørsmål 4: Hva baserer du svarene på spørsmål 1, 2 og 3 på? Egne erfaringer, egne meninger, andres erfaringer og meninger?

Tilbakemeldingen på hva deltakerne baserer svarene sine på er hovedsakelig at de er basert på egne og/eller andres erfaringer. Egne og andres meninger blir også nevnt i to av tilbakemeldingen.

4.3.2 Svar fra brannvesen og brannrådgivere

Totalt er det mottatt ti tilbakemeldinger fra brannvesen og brannrådgivere på spørreundersøkelsen. Seks av deltakerne svarte på hvert enkelt spørsmål, mens de siste fire deltakerne ga en felles tilbakemelding på alle spørsmålene. Under gis det sammendrag av tilbakemeldingene på de ulike spørsmålene. Der det er mottatt en felles tilbakemelding på spørsmålene, er tilbakemeldingen delt opp, slik at den medtas i sammendraget under de ulike spørsmålene.

De fleste svarene kan leses i sin helhet i vedlegg 1. Unntak gjelder svarene fra en branningeniør som ikke ønsket å bli direkte sitert. Tilbakemeldingen derfra er kun medtatt i sammendragene under.

Spørsmål 1: Hva synes du om dagens branntilsyns ordning? Fungerer det bra, eller burde det vært organisert og utført på en annen måte?

Flere av deltakerne svarer at de synes dagens branntilsynsordning fungerer bra, og at de er fornøyd med at det nå gjennomføres risikobaserte tilsyn. Ved risikobaserte tilsyn kan ressursene benyttes mer riktig, og det kan jobbes der risikoen er høyest. Det er gitt tilbakemelding på at dette er bra, siden tilsyn er ressurskrevende både for brannvesenet og for eier/bruker av bygget. Det er også tilbakemeldinger på at tilsynene fungerer bra, forutsatt at det er tilstrekkelig med både bemanning og kompetanse, og dersom branntilsynene blir gjennomført på en god måte.

En deltaker påpeker at tilsyn med særskilte brannobjekter har hatt effekt, og at det er et godt virkemiddel i det forebyggende arbeidet, mens en annen deltaker mener at det er vanskelig å måle effekten av branntilsynet. Det er også en deltaker som poengterer at tilsynet er forbedret, men at det fremdeles er et stort forbedringspotensial. Dette er det enda en deltaker som har påpekt, da deltakeren mener at ordningen fremdeles ikke fungerer optimalt. En annen deltaker angir at branntilsyn kan være bra i noen tilfeller, men at tilsyn ikke kan løse alle forebyggende oppgaver.

Det er gitt tilbakemelding på at inntrykket er at de største brannvesenene er flinke på risikobaserte tilsyn, og at disse brannvesenene har mye kompetanse. Det blir videre påpekt at det

er store forskjeller på det faglige nivået på både omfang og gjennomføring i ulike kommuner. Det påpekes at branntilsynet er avhengig av kompetanse, og at dette er noe ikke alle brannvesenene har, som følge av begrensede ressurser. Det påpekes også av en deltaker at tilsyn er komplekse oppgaver, som krever god kompetanse, og at det derfor er behov for gode fagmiljø.

Det er brannvesenet som både registrerer særskilte brannobjekt og som bestemmer hyppigheten av tilsyn. Det påpekes at brannvesenet skulle hatt noen kriterier å registrere de særskilte brannobjektene etter, slik at det blir lik behandling i ulike kommuner/områder. Det påpekes også at tilsyn bør tilpasses det enkelte objekt, da ulike eiere/brukere vil ha ulik bakgrunn og profesjonalitet med tanke på brannsikkerhet. Det poengteres videre at det i tillegg til å bestemme riktig hyppighet, må finnes riktig tilsynsform, og det må stilles riktige spørsmål ved tilsyn, avhengig av objekt, eier og bruker.

Det er videre en deltaker som etterlyser en felles dataplattform for tilsyn. Det gis som eksempel at bygg med krav til slokkeanlegg kan registreres i denne databasen. Når et autorisert foretak har gjennomført en kontroll, kan de innrapportere godkjent kontroll til databasen. Slik kan det gjennomføres tilsyn mot aktører som ikke gjennomfører årskontroll. Det påpekes videre fra deltakeren at dette også kan gjelde brannalarmanlegg og røykventilasjon.

Det påpekes også fra en deltaker at det er urettferdighet i forbindelse med gjennomføring av tilsyn. En aktør kan få tilsyn og kostnader med å lukke avvik, mens en annen aktør ikke får tilsyn og dermed slipper kostnadene med å lukke avvik. Det påpekes at det er viktig at useriøse aktører blir tatt, mens de seriøse aktørene får bli i markedet.

En deltaker uttrykker utfordringer med tanke på tilsyn i flerboligbygg, da representantene som treffes der gjerne har lite forståelse for brannsikkerhet. Det må derfor brukes mer ressurser på informasjonsarbeid før tilsynet.

Flere av deltakerne påpeker at tidsrommet mellom tilsynene ikke må bli for lang. En deltaker har erfaring med at dersom tilsynsfrekvensen synker, så reduseres også brannsikkerheten. En annen deltaker påpeker også at det er behov for en uavhengig aktør som har myndighet til å følge opp eier og bruker, med tanke på at bygget er oppført, driftet, vedlikeholdt og brukt, slik det er tenkt. Det er også en deltaker som påpeker at hensikten med tilsynet er å se at eier/bruker gjør det de

skal med tanke på brannsikkerhet. Flere deltakere påpeker også viktigheten av informasjon og veiledning.

Et branntilsyn skal følges opp, og det er kommet tilbakemelding på at dette er tidkrevende både med tanke på det pedagogiske og det formelle. Viktigheten av nok opplæring for de som skal utføre branntilsynene blir også påpekt. Det blir videre ment at det er for lite ressurser for brannvesenets forebyggende avdeling, og at de fleste kommunene kun følger minimumskravene med tanke på årsverk for forebyggende personell. Deltakeren påpeker at det her ikke blir tatt hensyn til om det er store avstander, eller om det er kompakt dekningsområde, men at det ofte er økonomien som er styrende.

Det er en deltaker som mener at det er en fordel at kravet til brannvernleder er fjernet fra forskriftsteksten, slik at det er tydelig at ansvaret ligger hos eier og bruker. Det at ansvaret legges til eier/bruker, er det også en annen deltaker som mener at er rett. Det er også en deltaker som påpeker en bedring i organisatoriske brannsikkerhetstiltak som følge av påtrykk gjennom tilsynene, mens en fjerde deltaker mener at det er for lite fokus på byggeiers kunnskap om brannsikkerhet.

En deltaker tar opp poenget med at biler er pålagt periodisk kontroll, og at de derfor har grei standard. Det blir påpekt at det burde vært en statlig kontroll av enkelte bygninger også. En annen deltaker mener at branntilsynet kunne vært organisert under andre uavhengige etater, men at en da mister noe av videreformidlingen til beredskapsavdelingen. En tredje deltaker mener at dagens organisering av branntilsynet er rett, men at det må være mer samarbeid og felles løsninger slik at det sikres god kompetanse i de forebyggende avdelingene.

En tilbakemelding som også er kommet inn i spørreundersøkelsen er at det ønskes tilbakemelding til ansvarlig prosjekterende etter et tilsyn. Det poengteres at brannrådgivere bare blir engasjert i forbindelse med tilsyn dersom det er uenighet om tolkning av regelverk, eller eier må få ordnet brannokumentasjonen. Det poengteres også at det er lite utveksling av erfaringer fra prosjekteringen av bygg til bruken av bygget.

Spørsmål 2: Hva ville du eventuelt ha endret med dagens branntilsyn?

Med tanke på hva som eventuelt kan endres med dagens branntilsyn er det flere av deltakerne som etterlyser mer samordnet tilsyn, og tettere samarbeid med andre myndigheter. Det er også en deltaker som etterlyser mer vektlegging av fagmiljø for å utvikle det brannforebyggende arbeidet. En tredje deltaker kan ikke komme på noe som vedkommende ønsker endret.

Det blir etterlyst mer oppmerksomhet mot virksomhetene sine egne risikoanalyser og risikohåndtering. Det påpekes at for mye av tilsynsarbeidet går på automatikk.

En deltaker etterlyser mer fokus på hvordan tilsyn skal gjennomføres. En annen deltaker etterlyser mer fokus på varig forbedring, og tettere oppfølging av avvik. Det poengteres at det for ofte blir praktisert at det først sjekkes om avvik er lukket ved neste tilsyn. I tillegg mener deltakeren at andre tiltak enn tilsyn bør utredes.

En av deltakerne uttrykker frustrasjon for at branntilsyn ikke kan gebyrlegges, og stiller spørsmål ved dette.

Spørsmål 3: Hva baserer du svarene på spørsmål 1 og 2 på? Egne erfaringer, egne meninger, andres erfaringer og meninger, eller litteratur (fint om du i så fall angir hvilken litteratur)?

Deltakerne angir hovedsakelig at tilbakemeldingene på spørsmål 1 og spørsmål 2 baserer seg på egne erfaringer. Det er også noen av deltakerne som medtar at tilbakemeldingene baseres på egne meninger, andres erfaringer, samtaler med andre brannrådgivere, samtaler med DSB, samarbeid med andre brannvesen, og samtaler internt i brannvesenet.

5 Gjennomgang av tilsynsrapporter

I dette kapittelet vil gjennomføringen og resultatene fra gjennomgangen av tilsynsrapportene beskrives. En slik gjennomgang av tilsynsrapporter er vurdert som relevant for oppgaven, da de sier noe om dagens branntilsyn. Dette vil vise om det er en tendens til at avvik som blir gitt ved et tilsyn blir lukket, eller om det samme avviket blir gitt flere ganger for det samme bygget.

Hensikten er å få et inntrykk av hvordan dagens branntilsyn fungerer. Resultatene fra gjennomgangen av tilsynsrapportene fremkommer i en tabell, med tilhørende sektordiagram, se kap. 5.2.

5.1 Gjennomføring

Som det er beskrevet i kap. 3.6, kan den som måtte ønske det kreve innsyn i tilsynsrapporter. For å få tilgang til tilsynsrapportene ble det derfor sendt forespørsel om innsyn til utvalgte brannvesen.

Det å samle inn tilsynsrapporter, gjennomgå disse, og å få en oversikt over avvikene, var en tidkrevende prosess. Det vil ikke være mulig å gjennomgå alle tilsynsrapporter som finnes i Norge i arbeidet med denne oppgaven, da dette er svært mange rapporter. I denne oppgaven er det derfor hentet inn et utvalg tilsynsrapporter fra fem utvalgte brannvesen. Brannvesenene som det er hentet inn tilsynsrapporter fra, er valgt ut fra at de er i ulike deler av landet, og at både små og store kommuner er representert. I tillegg er et av brannvesenene som det er hentet inn tilsynsrapporter fra et interkommunalt selskap (IKS).

Det er også valgt å avgrense perioden som tilsynsrapportene er hentet inn fra, til perioden 2010-2020. Denne perioden er valgt, da den er vurdert som lang nok til å fange opp avvik som kommer igjen etter flere år. Samtidig er perioden kort nok til at det er mulig å gå gjennom alle tilsynsrapportene for de valgte byggene. Perioden er også nært tilbake i tid, slik at den vil kunne si noe om hvordan branntilsynet fungerer i dag.

I denne oppgaven er det valgt å se på tilsynsrapporter på noen ulike typer særskilte brannobjekt. De valgte typene er skoler, forsamlingslokaler, hotell, kjøpesenter, sykehus og sykehjem. I forespørselen om innsyn som ble sendt til brannvesenene, var det angitt konkrete bygg hvor det

var ønske om innsyn i tilsynsrapportene. Byggene ble valgt ut fra at det skulle være en breiest mulig variasjon i bruk, størrelse, etc. Byggene ble ikke antatt å ha større eller mindre sannsynlighet for å ha avvik. Totalt ble det gjennomgått 164 tilsynsrapporter, fordelt på 28 ulike bygg.

Hvor raskt tilsynsrapportene ble mottatt fra brannvesenene varierte. For et par av brannvesenene ble rapportene mottatt forholdsvis raskt, mens fra de øvrige krevdes det mye oppfølging før alle tilsynsrapportene ble mottatt. Det var også flere ulike personer innad i brannvesenene som måtte kontaktes for til slutt å få tilsendt rapportene.

Etter hvert som tilsynsrapporter ble mottatt ble de sortert i mapper, både ut fra hvilket brannvesen de ble mottatt fra og ut fra hvilket bygg de omhandlet. Det ble altså gjort en systematisering for å hindre at tilsynsrapportene for ulike bygg ble blandet.

Alle tilsynsrapportene som ble mottatt ble gjennomgått, og avvik i de ulike rapportene ble notert. Det er i denne oppgaven kun sett på avvikene som er gitt i rapportene, eventuelle kommentarer, anmerkinger o.l. vurderes ikke. I oppgaven skilles det ikke mellom der det har vært tilsyn og der det har vært tematilsyn med fokus på et spesielt tema.

For noen av byggene ble det mottatt flere tilsynsrapporter for det samme året. I denne oppgaven vurderes det om et avvik går igjen ett eller flere år senere. Der det er gjort flere tilsyn på ett år, vurderes disse derfor som ett og samme tilsyn. For noen av byggene er det også levert inn egenmelding i stedet for at det er gått tilsyn. Egenmeldingene vurderes på lik linje som tilsynsrapportene, ved at dersom det er registrert avvik i egenmeldingene regnes det som avvik, mens dersom det ikke er registrert avvik i egenmeldingen, regnes det som ingen avvik. Dette selv om det her ikke er brannvesenet som har vurdert om det er avvik eller ikke, men byggeier eller bruker. Egenmeldinger som ikke er fylt ut er derimot ikke tatt med i vurderingen.

Denne delen av oppgaven ser på om et avvik gitt i en tilsynsrapport for et bygg går igjen ved et senere tilsyn. Et avvik som går igjen, er her vurdert som at avviket omhandler det samme. Avviket trenger altså ikke være ordrett likt. For eksempel dersom det et år er gitt avvik på «hindring av rømningsvei», og det et senere år er gitt avvik om at «rømningsvei dekker ikke behovet for rask og sikker rømning», vurderes dette som et gjentakende avvik, altså at det samme

avviket er gitt flere år. Dette da begge avvikene skyldes at rømningsveien ikke kan benyttes på en trygg måte. Tilsvarende gjelder dersom det et år er gitt et generelt krav om at brannsikkerheten ikke er ivaretatt. Dette vil vurderes som gjentakende avvik, eller at avvik som kommer senere gjentar dette.

I noen av tilsynsrapportene som er mottatt er det ikke angitt en liste med avvik, og det er heller ikke angitt spesifikt at det ikke er avvik. Dersom det i disse rapportene er angitt at det ikke kreves tilbakemelding etter tilsynet, er dette vurdert som ingen avvik. Motsatt, dersom det er angitt at brannvesenet ønsker tilbakemelding etter tilsynet, regnes dette som et avvik. Noen tilsynsrapporter har angitt anmerking og/eller kommentar, men det er ikke skrevet noe om avvik. Det er vurdert at det ved disse tilsynene ikke er angitt avvik, også når det ikke er skrevet noe om brannvesenet skal ha tilbakemelding eller ikke.

Resultatene fra tilsynsrapporten er angitt i en tabell i kap. 5.2. Funnene er delt i fire ulike kategorier:

1. Det er ikke gjennomført tilsyn eller det er ikke mottatt tilsynsrapport.
2. Det er ikke registrert avvik ved tilsynet (ingen avvik).
3. Det er gitt avvik ved tilsynet.
4. Det er registrert avvik ved tilsynet, og minst ett av de registrerte avvikene har også vært registrert ved tidligere tilsyn.

De ulike kategoriene er i tabellen angitt med hver sin fargekode, slik at det er enkelt å skille de ulike kategoriene fra hverandre.

Et bygg vil alltid måtte ha et år hvor det er gitt avvik ved et tilsyn, før det eventuelt er et avvik som er gjentakende. Det er i denne oppgaven kun sett på perioden fra 2010-2020, slik at avvik som eventuelt også er gitt i perioden før 2010 ikke vil være med i vurderingen.

For to av byggene som det ble mottatt tilsynsrapporter for, ble det kun mottatt rapport for ett år. Disse er ikke medtatt i oppgaven, da hensikten med tilsynsrapportene er å se om det er gjentakende avvik, og dette ikke kan sjekkes når det kun er mottatt tilsynsrapporter for ett år. For et tredje bygg ble det også kun mottatt rapport for ett år i perioden 2010-2020. For dette bygget

ble det derimot også mottatt rapport for 2009. Dette bygget er heller ikke medtatt i oppgaven, da det kun er en rapport som er mottatt for den valgte perioden 2010-2020.

I oppgaven er det valgt å anonymisere både brannvesenene som tilsynsrapportene er hentet fra, og byggene som tilsynsrapportene omhandler. Dette er gjort da det ikke er selve brannvesenet eller byggene som skal vurderes, men tendensen av om avvik blir lukket eller ikke. Akkurat hvilket brannvesen og hvilket bygg det er snakk om er derfor ikke relevant.

5.2 Resultat

I dette delkapittelet vil resultatene fra gjennomgangen av tilsynsrapportene bli gitt. Det er gjennomgått 164 tilsynsrapporter fra fem ulike brannvesen i ulike deler av Norge, fra både store og små kommuner. Det er totalt 28 bygg med i undersøkelsen. Resultatene blir presentert i en tabell hvor hvert bygg har sin rad.

Som det er beskrevet i kap. 5.1 er det valgt å anonymisere både brannvesenene som tilsynsrapportene er hentet fra, og byggene som tilsynsrapportene omhandler. Byggene er derfor angitt med et nr. og bruken av byggene er spesifisert, altså om det er f.eks. skole, forsamlingslokale, hotell eller sykehjem. Det vil ikke gis ytterligere informasjon om byggene.

Tilsynsrapportene som er mottatt er fra perioden 2010 til 2020. I tabellen er 2010 angitt som 10, 2011 angitt som 11, osv.

Tabellen under gir en oversikt over de ulike byggene hvor tilsynsrapportene er gjennomgått, om det er gitt avvik, og om ett eller flere av avvikene som er registrert også er gitt tidligere.

Følgende fargekoder er benyttet i tabellen:

-	Ikke mottatt tilsynsrapport eller ikke gjennomført tilsyn.
	Ingen registrerte avvik.
	Registrert avvik.
	Registrert avvik, og minst ett av de registrerte avvikene har også vært registrert ved tidligere tilsyn.

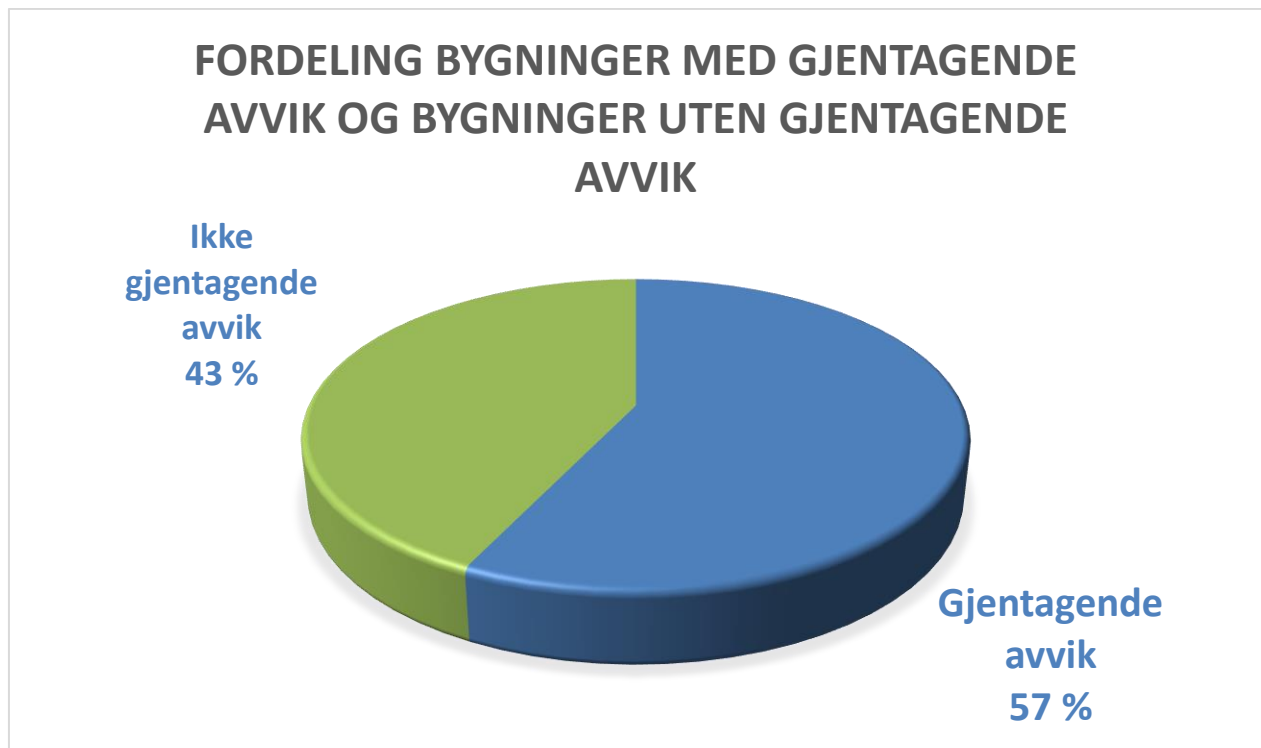

Tabell 1 - Oversikt over registrerte avvik i tilsynsrapporter.

	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Bygg 1, forsamlingslokale			-						-		-
Bygg 2, kjøpesenter				-	-			-			-
Bygg 3, sykehus	-	-	-			-	-			-	-
Bygg 4, kjøpesenter				-	-			-			-
Bygg 5, skole				-		-	-	-		-	-
Bygg 6, skole				-	-	-	-	-		-	
Bygg 7, forsamlingslokale										-	-
Bygg 8, sykehjem							-	-		-	-
Bygg 9, forsamlingslokale	-	-	-	-	-			-		-	-
Bygg 10, kombinasjonsbygg*	-	-	-	-	-	-	-	-		-	
Bygg 11, skole	-	-	-	-	-	-		-	-		
Bygg 12, sykehus	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Bygg 13, sykehjem							-				-
Bygg 14, forsamlingslokale								-	-		
Bygg 15, hotell	-						-		-		-
Bygg 16, hotell			-				-		-		-

Bygg 17, forsamlingslokale	-	-									
Bygg 18, sykehjem	-	-	-	-	-						
Bygg 19, skole	-	-	-								
Bygg 20, skole	-	-	-								
Bygg 21, kjøpesenter	-	-	-	-	-						
Bygg 22, sykehjem	-	-	-								
Bygg 23, hotell	-	-	-	-							
Bygg 24, kjøpesenter	-	-	-								
Bygg 25, skole	-	-									
Bygg 26, forsamlingslokale											
Bygg 27, sykehjem											
Bygg 28, hotell											
<p>* Med kombinasjonsbygg menes i denne oppgaven at bygget har mer enn en hovedbruk. Bygget består av forsamlingslokale, kjøpesenter, kontorer, o.l.</p>											

Av de 28 byggene som er med i undersøkelsen av tilsynsrapporter, er det for 16 av byggene registrert avvik, ett eller flere år, som også er registrert tidligere. Det betyr at 57% av byggene har gjentakende avvik. I figuren under vises fordelingen av bygninger med gjentakende avvik og bygninger uten gjentakende avvik.

Figur 5 - Fordeling bygninger med gjentakende avvik og bygninger uten gjentakende avvik.

Av de 16 byggene hvor det er registrert gjentakende avvik, er det for 10 av byggene registrert gjentakende avvik mer enn én gang. Dette utgjør 62% av byggene med gjentakende avvik. Altså har 62% av byggene med gjentakende avvik, gjentakende avvik minst to ganger. I figuren under vises fordelingen av bygg med gjentakende avvik kun en gang, og bygg med gjentakende avvik mer enn en gang.

Figur 6 - Gjentakende avvik mer enn en gang?

Ut fra gjennomgangen av tilsynsrapportene er det altså 57% av byggene som har gjentakende avvik, og av disse 57% er det 62% som har gjentakende avvik mer enn en gang.

6 Økonomi

Dersom det skal gjøres endringer for gjennomføringen av branntilsyn, er noen av spørsmålene som må besvares hvem som skal betale for branntilsynene og hvordan finansieringen skal være. I den forbindelse vil det være nødvendig å vite hvilke utgifter dagens branntilsyn har. I dette kapitlet vil derfor beregningen av utgifter til branntilsynet presenteres. Hensikten med dette, og årsaken til at det er relevant for oppgaven, er å kunne vurdere økonomiske aspekter ved en endret organisering for gjennomføring av branntilsyn.

6.1 Beregning av utgifter til branntilsyn

Det er hentet inn opplysninger for bruttoutgifter som den forebyggende avdelingen til brannvesenet har hatt i perioden 2017 til 2019. I tillegg er det hentet inn opplysninger om hvor stor andel av årsverkene ved den forebyggende avdelingen til brannvesenet som ble benyttet til branntilsyn i den samme perioden.

For å kunne beregne hvor mye av utgiftene til den forebyggende avdelingen som går til branntilsyn, er det derfor nødvendig å vite fordelingen av utgiftene på de ulike årsverkene. Avdelingslederen ved en forebyggende avdeling hos et stort brannvesen i Norge ble derfor kontaktet. Ut fra opplysningene derfra er det mulig å beregne utgiftene til branntilsynet. Disse opplysningene finnes i kap. 6.2. Beregningene vil være et estimat, men gir et inntrykk av de faktiske kostnadene.

Selve beregningen er gjort ved at de totale utgiftene ble multiplisert med prosenten som gikk til branntilsyn:

$$\text{Utgifter branntilsyn} =$$

$$\text{Totale utgifter forebyggende avdeling} \times \text{Prosent av utgifter til branntilsyn}$$

Resultatene fra beregningene finnes også i kap. 6.2.

6.2 Brutto driftsutgifter til branntilsyn

I dette delkapittelet vil brutto driftsutgiftene til branntilsynene beregnes.

I kapitlene 3.9 er det angitt hva som er brutto driftsutgiftene til den forebyggende avdelingen i brannvesenet, og i kap. 3.8 er det angitt hvor stor del av de samlede forebyggende ressursene som benyttes til branntilsyn. Oversikten som viser hvor stor del av de samlede forebyggende ressursene som benyttes til branntilsyn er angitt som antall årsverk. I denne oppgaven tas det utgangspunkt i at ett årsverk koster like mye, uavhengig av hva årsverket benyttes til på den forebyggende avdelingen. Dette er gjort ut fra informasjon mottatt fra en avdelingsleder ved en forebyggende avdeling i brannvesenet. Avdelingslederen kunne informere om at kostnadene på de ulike årsverkene for de forebyggende ressursene vil variere fra brannvesen til brannvesen, men at dersom det tas utgangspunkt i at de ulike årsverkene koster like mye, vil det gi et tilnærmet riktig resultat på landsbasis (Personlig kommunikasjon, 4. mars 2021).

I 2017 var brutto driftsutgiftene til forebyggende avdeling 1 108 553 000 kr (Statistisk sentralbyrå, u.å.), og det var 35% av ressursene til forebyggende avdeling som ble benyttet til branntilsyn (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2018, s. 28). Det gir følgende brutto driftsutgifter for branntilsynet i 2017:

$$1\,108\,553\,000\text{ kr} \times 0,35 = 387\,993\,550\text{ kr}$$

I 2018 var brutto driftsutgiftene til forebyggende avdeling 1 227 000 000 kr (Statistisk sentralbyrå, u.å.), og det var 34% av ressursene til forebyggende avdeling som ble benyttet til branntilsyn (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2019, s. 28). Det gir følgende brutto driftsutgifter for branntilsynet i 2018:

$$1\,227\,000\,000\text{ kr} \times 0,34 = 417\,180\,000\text{ kr}$$

I 2019 var brutto driftsutgiftene til forebyggende avdeling 1 227 305 000 kr (Statistisk sentralbyrå, u.å.), og det var 34% av ressursene til forebyggende avdeling som ble benyttet til branntilsyn (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2020, s. 38). Det gir følgende brutto driftsutgifter for branntilsynet i 2019:

$$1\,227\,305\,000\text{ kr} \times 0,34 = 417\,283\,700\text{ kr}$$

Tallene viser at brutto driftsgiftene til branntilsyn øker både fra 2017 til 2018, og fra 2018 til 2019. Brutto driftsutgiftene til branntilsynet i 2017 ligger litt under 400 millioner kroner, mens brutto driftsutgiftene til branntilsynet i 2018 og 2019 er over 400 millioner kroner.

7 Diskusjon

I dette kapittelet vil informasjonen og resultatene som er kommet frem i de foregående kapitlene diskuteres.

7.1 Er det behov for en endret organisering av branntilsynet?

I kap. 4.3 er tilbakemeldingene på spørreundersøkelsen beskrevet. Ut fra tilbakemeldingene er det tydelig at både deltakere blant bygningsforvalterne og deltakerne blant brannvesenene og brannrådgiverne mener at det er viktig med branntilsyn for at byggeiere, brukere og virksomheter skal holde fokus på brannsikkerheten. Det er også bygningsforvaltere som ønsker seg flere branntilsyn, men som forstår at ressursene til brannvesenet må prioriteres. Det at bygningsforvalterne ønsker seg flere branntilsyn tyder også på at de forstår viktigheten av branntilsynet for å ivareta brannsikkerheten. Ikke nødvendigvis for å få påpekt feil, men for å få en pekepinn på hva som er bra, og hva som kan forbedres.

Det at ressursene til brannvesenet må prioriteres påpekes også av brannvesenene og brannrådgiverne. De peker nemlig på begrensede ressurser. De forebyggende avdelingene til brannvesenene har i dag et gitt antall årsverk ut fra antall innbyggere i en kommune eller brannvernregion (Forskrift om organisering av brannvesen, 2002, § 3-2). Antall årsverk vil altså være en styrende faktor med tanke på hvor mange branntilsyn som kan gjennomføres. Slik branntilsynet er i dag, hvor det er brannvesenet som gjennomfører dem, vil det måtte gjøres en prioritering ut fra de ressursene som brannvesenet har tilgjengelig, da antall årsverk er en begrensende faktor. Dette gjelder ikke bare brannvesenenes oppgaver i forbindelse med branntilsyn, men også med tanke på andre forebyggende oppgaver.

Dersom gjennomføringen av branntilsynet kan organiseres tilsvarende som periodisk kontroll av kjøretøy, ved at andre enn brannvesenet gjør selve kontrollen, vil dette kunne bidra til frigjøring av ressursene til brannvesenet. Som beskrevet i kap. 3.8, ble 34-35% av brannvesenets forebyggende ressurser i perioden 2017-2019 brukt på branntilsyn. Dersom selve gjennomføringen av branntilsynene kan overføres til ansvarlige foretak, vil kapasitet frigjøres fra brannvesenet. I stedet for å gjennomføre alle branntilsynene, kan brannvesenet da bruke tiden på

de bygningene som utgjør en fare, og brannvesenet vil kunne bruke flere av årsverkene de har til andre forebyggende oppgaver.

I tillegg til å frigjøre ressurser fra brannvesenet, vil en endret organisering av branntilsynet kunne gi større mulighet for å gjennomføre enda flere branntilsyn, også der brannvesenet ikke har hatt kapasitet til å gjennomføre tilsyn. Dette da antall personer som kan gjennomføre branntilsyn for de ansvarlige foretakene, kan justeres ut fra etterspørselen i markedet.

Om det er behov for en endret organisering av branntilsynet vil avhenge av hva som er hensikten med endringen. Dersom hensikten er å få frigjort ressurser fra brannvesenet, eller å få gjennomført enda flere branntilsyn, vil en endret organisering kunne være hensiktsmessig.

7.2 Hva kan en endret organisering bidra til?

Gjennomgangen av tilsynsrapportene viser variasjonen mellom byggene med tanke på antall år både med avvik og gjentakende avvik. Noen av byggene har få år med avvik, mens andre bygg har gjentakende avvik flere ganger.

I gjennomgangen av tilsynsrapportene er det funnet at det for 57% av byggene er gjentakende avvik. For tilsynsrapportene er det slik at dersom det er to avvik som omhandler det samme, så er det ansett som samme avvik. Som beskrevet i kap. 5.1 så vil for eksempel «hindring av rømningsvei» og «rømningsvei dekker ikke behovet for rask og sikker rømming» anses som samme avvik. Dersom det er gitt avvik på mangel av vedlikehold på brannalarmanlegg og vedlikehold på ledssystem, så er disse to derimot ikke vurdert som samme avvik.

Et branntilsyn skal være systemrettet (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006). Både manglende vedlikehold av brannalarmanlegg og manglende vedlikehold av ledssystem vil begge ha noe å si for evakueringen av bygget. Brannalarmanlegg da det skal sikre tidlig varsling, og ledssystem da det skal lede personene ut av bygget på en trygg måte. Bygget vil altså i begge tilfeller, både ved manglende vedlikehold på brannalarmanlegg og ved manglende vedlikehold på ledssystemet, ikke ha et godt nok evakueringsystem. Selv om brannalarmanlegget og ledssystemet vil ha ulik funksjon i forbindelse med evakuering, varsling og å lede folk ut, så vil begge være viktige for å sikre rask evakuering av bygget. Derfor kan det også argumenteres for at manglende vedlikehold av brannalarmanlegg og manglende vedlikehold av ledssystem kan anses som samme avvik ut fra systemet de er en del av. Den beregnede prosentdelen for bygg med gjentakende avvik kan derfor i prinsippet være høyere.

Det er altså mange bygg som har gjentakende avvik. Gjentakende avvik betyr at et eller flere av avvikene som er gitt ikke er lukket, og brann sikkerheten er dermed ikke forbedret på dette punktet.

En av deltakerne i spørreundersøkelsen påpekte at det i dag for ofte blir praktisert at det først sjekkes om avvik er lukket ved neste tilsyn. Dette kan skyldes de allerede begrensede ressursene til brannvesenet. En ekstra gjennomgang for å sjekke at avvikene er lukket vil også kreve ressurser. Når det først sjekkes at avvikene er lukket ved neste års tilsyn, vil dette også resultere i

mange gjentakende avvik da de gjentakende avvikene da kan skyldes at avviket ikke ble lukket i utgangspunktet.

Når det sjekkes at avvikene er lukket, bør det også sjekkes hvordan avviket er lukket. Er avviket lukket midlertidig eller permanent? Et eksempel er dersom det er gitt avvik på at ledesystemet ikke er kontrollert. Avviket kan lukkes ved å bestille en kontroll av ledesystemet. Når ledesystemet er kontrollert, lukkes avviket midlertidig. Dersom foretaket i stedet inngår en årlig kontrollavtale, vil avviket lukkes permanent.

Gjennomgangen av tilsynsrapportene viser at det kan være behov for en enda tettere oppfølging i forbindelse med branntilsynene, for å sikre at avdekkede avvik faktisk blir lukket. Dersom ansvarlige foretak kan gjennomføre de ordinere tilsynene, vil dette kunne gi brannvesenene bedre kapasitet til å følge opp de byggeierne, brukerne og virksomhetene som ikke imøtekommer kravene som blir gitt til lukking av avvik.

7.3 Vil en endret organisering av branntilsyn kreve en lovendring?

Dersom det skal gjøres en endring i organiseringen av branntilsyn, slik at det blir en periodisk bygningskontroll utført av ansvarlige foretak, må det først avklares om dette krever en endring i dagens lovverk. Formuleringen i brann- og eksplosjonsvernloven er i dag at brannvesenet skal «gjennomføre brannforebyggende tilsyn» (Brann- og eksplosjonsvernloven, 2002, § 11). Videre er det også angitt at brannvesenet skal «sørge for feiing og tilsyn med fyringsanlegg» (Brann- og eksplosjonsvernloven, 2002, § 11). Dette kan i utgangspunktet tolkes dithen at brannvesenet selv er pålagt å gjennomføre branntilsynene, mens feiing og tilsyn med fyringsanleggene er noe som brannvesenet kan få utført av en tredjepart. Veiledning til forskrift om brannforebygging angir derimot at «Dersom kommunen inngår kontrakt med andre om tilsyn må likevel myndighetsutøvelsen skje i kommunen» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2020a). «Andre» tolkes her til å mene andre enn brannvesenet. Det betyr at veiledningen gir åpning for at andre enn brannvesenet kan gjennomføre branntilsynet.

Siden Veiledningen til forskrift om brannforebygging (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2020a) gir mulighet for at andre enn brannvesenet kan gjennomføre tilsynene, vurderes det at ansvarlige foretak allerede i dag kan gjennomføre periodisk bygningskontroll. Dette kan for eksempel være som en bistand til brannvesenets branntilsyn, med bygg som brannvesenet ikke har kapasitet til å prioritere. Dersom det skal gjennomføres periodisk bygningskontroll i stor skala, bør det derimot gjøres en endring i ordlyden i dagens lovverk. Dette kan for eksempel være en endring til at det også for forebyggende tilsyn står: Brannvesenet skal sørge for at det gjennomføres brannforebyggende tilsyn.

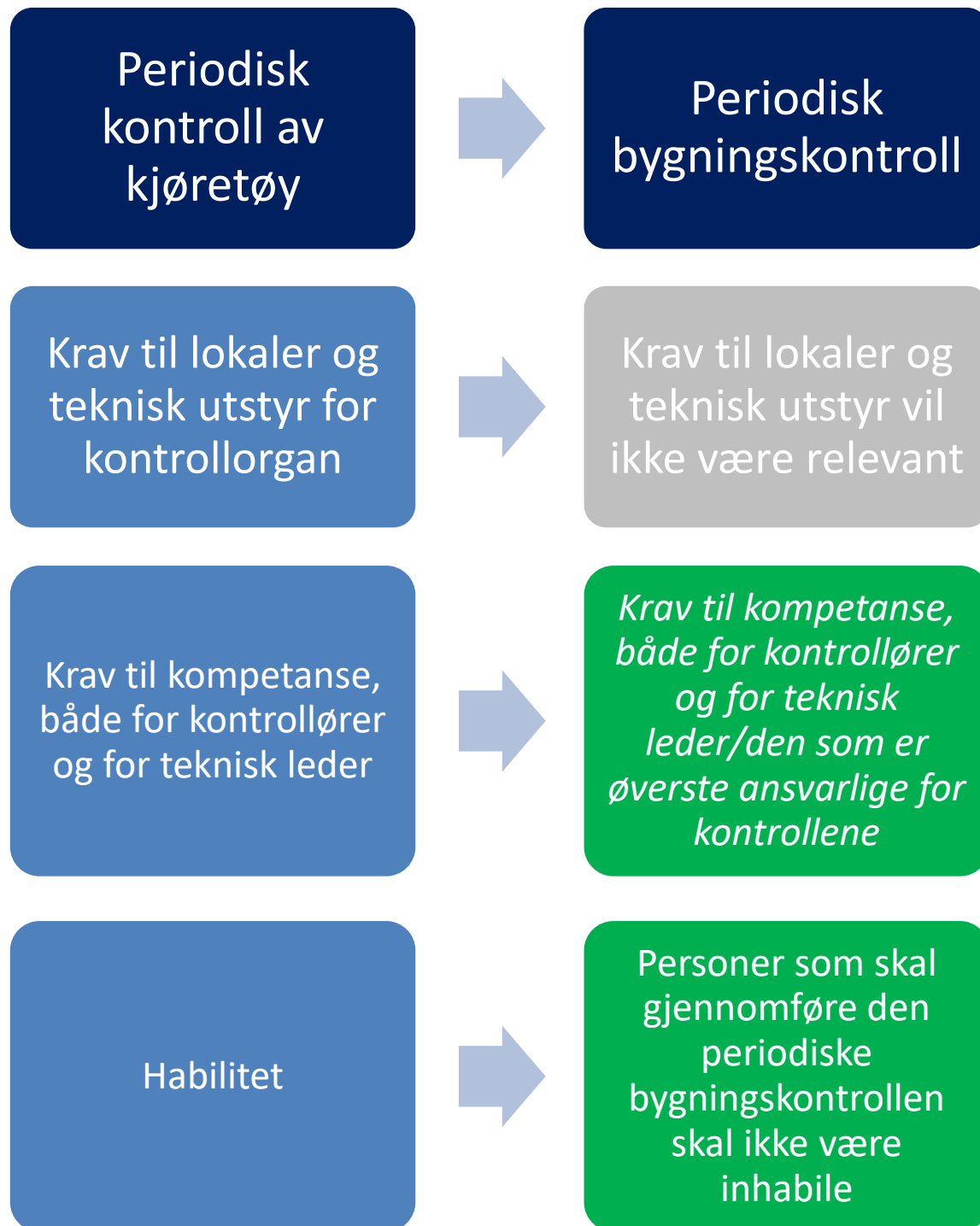
Periodisk bygningskontroll kan også utvides til å inkludere flere bygg enn bare særskilte brannobjekt, men dette vil iht. Veiledning for myndighetsutøvelse av tilsyn utført av brann- og feiervesenet (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2006) medføre at kommunestyret må vedta en lokal forskrift som åpner for tilsyn i en bestemt type byggverk.

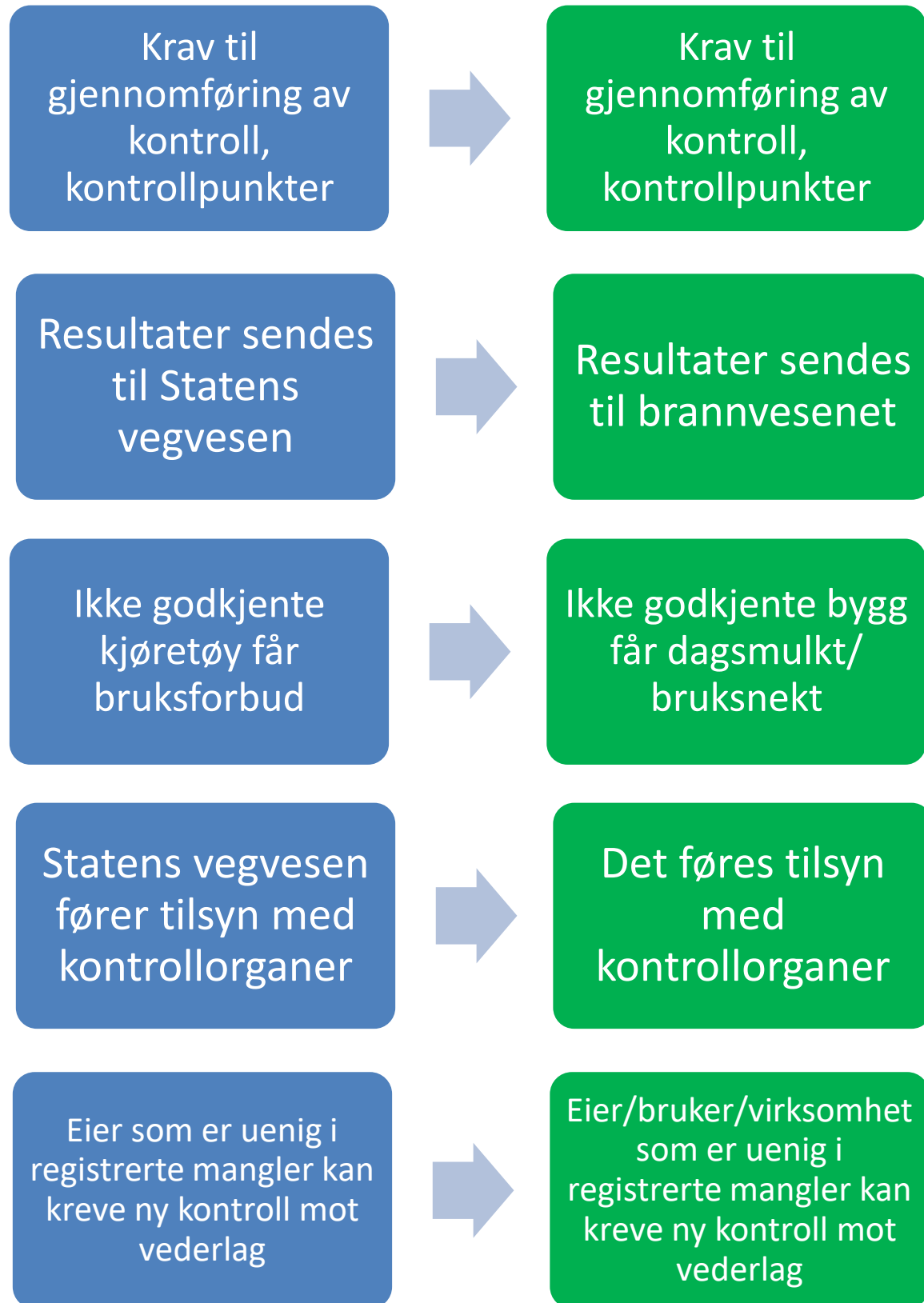
7.4 Overføring av overordnede krav fra periodisk kontroll av kjøretøy til periodisk bygningskontroll

I dette delkapittelet vil det ses på hvordan kravene som stilles til periodisk kontroll av kjøretøy kan overføres til periodisk bygningskontroll.

For periodisk kontroll av kjøretøy er det slik at det er Statens vegvesen som har hovedansvaret (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 2). Det er Statens vegvesen som godkjenner eller ikke godkjenner kjøretøy, og det er de som nedlegger bruksforbud for kjøretøy som ikke er godkjent innen fristen (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 21 – § 22). Det er derimot godkjente verksted som gjennomfører selve kontrollen, og som sender inn resultatene fra kontrollen til Statens vegvesen (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 2 og § 18). En tilsvarende løsning vurderes også å kunne benyttes for periodisk bygningskontroll. Dette ved at godkjente ansvarlige foretak, gjennomfører selve branntilsynet og sender resultatene fra branntilsynet til brannvesenet. Videre er det brannvesenet som ut fra disse resultatene godkjenner eller ikke godkjenner bygningen, eller eiers, brukers eller virksomhetens system og dokumentasjon. Det er også brannvesenet som følger opp dersom bygningen ikke blir godkjent. Det vil si oppfølging med eventuelt pålegg, tvangsmulkt, tvangsgjennomføring og bruksforbud.

Under vises overføringen av kravene fra periodisk kontroll av kjøretøy til periodisk bygningskontroll skjematisk, før de ulike kravene blir vurdert mer inngående. I skjemaet er kravene som vurderes å være overførbare til periodisk bygningskontroll markert med grønt, mens krav som vurderes å ikke være relevant for periodisk bygningskontroll er markert med grått.

7.4.1 Krav til lokaler og teknisk utstyr

Ved periodisk kontroll av kjøretøy stilles det krav til både lokaler og teknisk utstyr for kontrollorganet (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 8). Dette vil ikke være relevant for periodisk bygningskontroll, da kontrollpersonellet her vil dra ut til byggene som skal sjekkes, samt at det ikke kreves noe spesielt utstyr for å gjennomføre kontrollene.

7.4.2 Krav til kompetanse

Ved periodisk kontroll av kjøretøy stilles det krav til kompetanse, både for kontrollører og for teknisk leder (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 11 – § 12). Dette er et krav som kan videreføres til periodisk bygningskontroll. Også for periodisk bygningskontroll vil det måtte stilles krav til kompetanse, både for kontrollører og for den som er teknisk leder/den som er øverste ansvarlige for de kontrollerende. I dag stilles det også krav til kompetanse for de som gjennomfører branntilsyn. Kravene til de som går branntilsyn fremkommer i dag i dimensjoneringsforskriften, hvor det angis krav til forebyggende personell i brannvesenet (Forskrift om organisering av brannvesen, 2002, § 7-6). Akkurat hvilke krav som skal stilles til kompetanse for de som skal gjennomføre periodisk bygningskontroll må vurderes, men det vil være naturlig å koble dette mot de foretakene som gjennomfører kontrollene. Altså at det stilles krav til utdanning, faglig ledelse, opplæring, praktisk erfaring og dokumentasjon av kvalitetssystem for ivaretagelse av riktig kompetanse. Krav til kompetanse, vil sammen med vurdering av kvalitet, bli videre diskutert i kap. 7.6.

7.4.3 Habilitet

Ved periodisk kontroll av kjøretøy stilles det krav til habilitet (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 12c). Dette er et krav som vil være aktuelt også for periodisk bygningskontroll. Personer som skal gjennomføre den periodiske bygningskontrollen skal ikke være inhabile. Det er viktig at enkeltpersoner ikke skal få fordeler i form av «snillere tilsyn», og dermed slippe billigere unna med tanke på kostnader med å rette avvik, som følge av kjennskap mellom tilsynspersonell og eier eller bruker.

Det er også viktig å sikre habilitet med tanke på selve tilsynspersonellet. Slik dagens løsning er, hvor det er brannvesenet som gjennomfører tilsynet, blir dette gjennomført av personer som har lokal tilknytning. I store kommuner vurderes ikke dette å være et problem, da det her trolig alltid vil være noen som ikke har kjennskap til personene det skal gjøres tilsyn hos. I en liten kommune derimot, hvor «alle kjenner alle», kan dette utgjøre et problem. Tilsynspersonen vil kunne kjenne på et ubehag og oppleve en stor personlig belastning både før, under og etter et tilsyn dersom det skal gis avvik hos enkelte personer. Det at det var riktig å gi avvik, vil da ikke ha noen betydning. Det å kunne få inn personer utenfra, som ikke har kjennskap til personene, og som dermed ikke vil få den samme belastningen, vurderes derfor som et godt alternativ.

7.4.4 Krav til gjennomføring

Ved periodisk kontroll av kjøretøy stilles det krav til gjennomføring av kontrollen, og det er spesifiserte kontrollpunkter (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 17). Dette kan også overføres til periodisk bygningskontroll. Ved periodisk bygningskontroll må det være en fast ramme for gjennomføringen, slik at tilsynet blir «likt for alle». Det må påses at kontrollene gjennomføres mest mulig likt, uavhengig av hvilke ansvarlig foretak som utfører kontrollen, og uavhengig av hvilken ansatt hos det ansvarlige foretaket som gjennomfører kontrollen.

For periodisk bygningskontroll bør det etableres flere sett med både punkter som bør kontrolleres og rammer for gjennomføring, og det bør lages konkrete føringer for når de ulike settene skal benyttes. Det er stor forskjell på alder, utforming og bruk av bygg. Med tanke på bruk vil det for eksempel være stor forskjell på boligbygg, skole, forsamlingslokale, hotell og kjøpesenter. Alderen på byggene kan også variere fra nybygg, til flere hundre år gamle bygg. Utformingen av byggene vil kunne avhenge av tidsepoken det ble bygget, ønske fra eiere, og plasseringen av bygget, både med tanke på terreng og hvor i landet. Hva som bør kontrolleres og hvordan kontrollen gjennomføres vil dermed påvirkes av disse faktorene. Selv om målet er at de periodiske bygningskontrollene skal være mest mulig like, så vil det å gjennomføre et helhetlig branntilsyn på et bygg kreve tilpasning til det spesifikke bygget, og kontrollene vil dermed ikke være identiske.

7.4.5 Oversending av resultater

Etter en gjennomført periodisk kontroll av kjøretøy, sendes resultatene fra verkstedet til Statens vegvesen, og det er videre Statens vegvesen som godkjenner eller ikke godkjenner kjøretøyet (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 18 og § 22). Det er også Statens vegvesen som eventuelt gir bruksforbud (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 21). Dette vil kunne overføres til gjennomføring av periodisk bygningskontroll. Her kan det være slik at ansvarlige foretak gjennomfører selve tilsynet, og at de oversender resultatene til brannvesenet. Videre er det brannvesenet som godkjenner eller ikke godkjenner bygget.

Dersom et bygg ikke blir godkjent etter tilsyn fra et ansvarlig foretak, eller ved at registrerte avvik ikke blir lukket innen tidsfristen, foreslås det at det er brannvesenet som videre følger opp. Altså at det er brannvesenet som følger opp med eventuelt pålegg, tvangsmulkt og eventuelt bruksnekt. Hvis ansvarlige foretak kan gjennomføre flere av branntilsynene, vil brannvesenet gjerne ha bedre kapasitet som kan benyttes til oppfølging av byggeiere/-brukere som ikke ivaretar pliktene sine, og dermed sørge for at disse blir ivaretatt. Konsekvenser ved å få «ikke godkjent» på tilsynet vurderes videre i neste delkapittel.

7.4.6 Konsekvens ved «ikke godkjent»

I dag er det slik at dersom et kjøretøy ikke blir godkjent i den periodiske kontrollen, eller kjøretøyet ikke blir fremstilt for periodisk kontroll, vil dette kjøretøyet få bruksforbud (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 21). Dersom det er bruksforbud på et kjøretøy vil dette stort sett kun påvirke eieren av kjøretøyet. Dersom det er bruksforbud på for eksempel en lastebil som driver med leveranse, så vil det kunne påvirke flere enn bare eieren, men konsekvensene av bruksforbud vurderes fremdeles som forholdsvis lave. Å overføre dette til bygninger, altså å gi bruksforbud ved ikke godkjent kontroll eller dersom bygningen ikke blir fremstilt for kontroll, vil ha vesentlig større konsekvenser. For eksempel dersom det ble gitt bruksforbud til et kontorbygg. Et bruksforbud her ville ikke bare påvirke eieren av bygget, men også bedriftene som har kontorene sine i bygget. Avhengig av størrelsen på bygget og størrelsen på bedriftene, vil dette kunne påvirke svært mange bedrifter som nå ikke har tilgang på

kontorlokalene sine og alt av materiell som måtte være der. Et annet eksempel er bruksforbud på et kjøpesenter. Et kjøpesenter kan bestå av mange ulike butikker, restauranter, legesenter, o.l. En stenging her vil påvirke alle bedriftene, og videre både personene som har arbeidsplassen sin her, og personene som benytter senteret for å gå til lege, handle mat eller klær, osv.

På samme måte som i dag vil det som regel være mer naturlig å gi tvangsmulkt, der tvangsmulkten avhenger av bygningens størrelse og bruk, og avvikenes alvorlighetsgrad. Det vil også være naturlig at det er brannvesenet som er ansvarlig for oppfølgingen og vurderingen av pålegg, tvangsmulkt og eventuelt bruksnekt.

7.4.7 Tilsyn med kontrollorgan

Kontrollorgan som kan gjennomføre periodisk kontroll av kjøretøy blir ført kontroll med av Statens vegvesen (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 23). I tillegg plikter verkstedene å informere Statens vegvesen dersom det gjøres endringer som påvirker godkjenningen deres (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 16). Denne løsningen vurderes også å kunne videreføres til periodisk bygningskontroll. Det foreslås at det er Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) som fører tilsyn med de ansvarlige foretakene.

7.4.8 Uenighet om registrerte mangler

Dersom en eier er uenig i registrerte mangler ved periodisk kontroll av kjøretøy, kan eieren kreve ny kontroll mot betaling (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 26). Dette er også et krav som vurderes overførbart til periodisk bygningskontroll. Dersom en eier eller bruker har hatt ett ansvarlig foretak på tilsyn og er misfornøyd med resultatet, kan vedkommende be om en ny kontroll. Det vil trolig være mer krevende og vesentlig dyrere å få gjennomført en ny periodisk bygningskontroll, enn hva som er tilfellet for å få gjennomført en ny periodisk kjøretøykontroll. Hva det er uenighet om vil også påvirke hvordan en ny kontroll gjennomføres. Dersom det er uenighet om de faktiske forholdene, må det gjerne gjøres en ny kontroll på stedet. Dersom det er uenighet om vurderingene, kan det derimot hende at det er tilstrekkelig å hente inn

en annen vurdering av forholdet, uten at det kreves et nytt tilsyn. Akkurat hvordan dette skal løses i praksis må det gjøres en videre utredning av, men det vil ikke falle inn under rammene for denne oppgaven.

7.5 Hvem kan gjennomføre periodisk bygningskontroll?

Dersom organiseringen av dagens branntilsyn skal endres til periodisk bygningskontroll, må det avgjøres hvem som kan gjennomføre de periodiske bygningskontrollene. I denne oppgaven er det beskrevet at de periodiske bygningskontrollene kan gjennomføres av ansvarlige foretak, men hva kreves for å være et ansvarlig foretak?

Som beskrevet i kap. 7.4.2 er det for periodisk kontroll av kjøretøy krav til kompetanse, både for teknisk leder og for kontrollører som gjennomfører selve kontrollen (Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK, 2009, § 11 – § 12). Krav til kompetanse vurderes også som et viktig utgangspunkt med tanke på hvilke foretak som kan gjennomføre periodisk bygningskontroll. Et foretak som innehar en bestemt kompetanse kan derfor søke om å være ansvarlig foretak for periodiske bygningskontroll. Krav til kompetanse, vil sammen med vurdering av kvalitet, bli videre diskutert i kap. 7.6.

I Veiledning til forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker (Statens bygningstekniske etat, 1997) beskrives det hvordan ansvaret for byggeprosessen flyttes fra kommunen til ansvarlige foretak. En endring av organiseringen av branntilsynet vil altså ikke være første gangen en arbeidsoppgave blir flyttet over til ansvarlige foretak. Det vil derfor være mulig å se på hvordan denne tidligere overføringen ble gjennomført, og hvilke krav som da ble stilt med tanke på kompetanse til de ansvarlige foretakene. Gjennomføring av branntilsyn og brannprosjektering vil ikke være lik, men noe av kompetansen både med tanke på overføring og gjennomføring vurderes likevel å kunne benyttes.

7.6 Kvalitet og kompetanse

Både i kap. 7.4.2 og i kap. 7.5 er krav til kompetanse vurdert å være viktig med tanke på gjennomføring av en periodisk bygningskontroll.

Som det er beskrevet i kap. 3.10, kan det se ut til å være en sammenheng mellom kvaliteten og antall årsverk (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2013, s. 71). I det samme kapittelet blir det også angitt «...at det drives mer systematisk og strukturert forebyggende arbeid i større brann- og redningsvesen enn i de mindre...» (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2013, s. 70). Det gis blant annet som eksempel at dette gjelder med tanke på kompetanse, og omfang og kvalitet på tilsyn (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2013, s. 70).

Også tilbakemeldingene fra deltakerne i spørreundersøkelsen påpeker dette. De hevder at det er store forskjeller på det faglige nivået både i omfang og gjennomføring i ulike kommuner, men at inntrykket er at de største brannvesenene er flinke på risikobaserte tilsyn, og at disse brannvesenene også har mye kompetanse. Flere deltakere mener tilsyn er komplekse oppgaver som krever gode fagmiljø med god kompetanse.

Siden brannvesenet er dimensjonert ut fra innbyggertallet (Forskrift om organisering av brannvesen, 2002, § 3-2), vil det være varierende størrelse på de ulike forebyggende avdelingene. Det kan for eksempel være en forebyggende avdeling med 20 personer og en annen forebyggende avdeling med to personer. Med tanke på branntilsyn kan det argumenteres for at i en kommune eller brannvernregion med flere innbyggere vil det også være flere bygninger. Dermed vil det i en kommune med flere innbyggere også være mer behov for tilsyn, enn hva som vil være behovet i en kommune med færre innbyggere. Antall årsverk på forebyggende avdeling vil derimot ikke kun påvirke hvor mange tilsyn som blir gjennomført i kommunen. En kommune med 20 årsverk vil etter all sannsynlighet inneha vesentlig mer samlet kunnskap og kompetanse enn en kommune med to årsverk. I en kommune med to årsverk vil det være helt avgjørende at de som utgjør de to årsverkene har nødvendig kompetanse, og det vil ligge et mye mer personlig ansvar på disse to. Selvfølgelig må de som arbeider med det brannforebyggende arbeidet ha riktig kompetanse, uavhengig av om kommunen eller brannvernregionen er liten eller stor, men fagmiljøet rundt og muligheten for faglige diskusjoner blir trolig redusert i et mindre miljø.

Tilsynsarbeidet er bare ett av flere oppgaver som den forebyggende avdelingen har ansvar for. I en kommune med flere årsverk innenfor det forebyggende arbeidet, vil arbeidet kunne fordeles, slik at det er bestemte personer som driver med tilsynsarbeid, mens andre utførere oppgaver som ikke går på branntilsyn. Det betyr at de som går branntilsyn i større kommuner kan være mer spesialisert inn mot branntilsyn, da de kan arbeide bare med dette.

Antall personer å dele kompetansen på vil også være en utfordring dersom det er ansvarlige foretak som utfører periodisk bygningskontroll. Også her vil større foretak kunne ha et større fagmiljø, enn hva mindre foretak gjerne har muligheten til. Dette som følge av antall ansatte i foretaket som kan inneha ulike typer spesialisert kompetanse. Større foretak vil også kunne ha personer som kun jobber med periodisk bygningskontroll og som dermed er spesialisert inn mot dette. Mindre foretak vil ikke nødvendigvis ha denne muligheten, og ansatte må gjerne utføre ulike typer oppdrag. Unntaket er selvfølgelig dersom det er mindre foretak som kun jobber med periodisk bygningskontroll.

Forskjellen på et brannvesen og et ansvarlig foretak, er vesentlig. Et brannvesen skal gjennomføre tilsyn med særskilte brannobjekt, og må tilby denne tjeneste uavhengig av størrelsen på brannvesenet. Et foretak kan i motsetning til brannvesenet bare tilby denne tjenesten dersom de faktisk kan levere den. Foretak som er for små til å inneha tilfredsstillende kompetanse, kan dermed heller ikke tilby tjenesten periodisk bygningskontroll.

Som for den forebyggende avdelingen i brannvesenet, må de ansvarlige foretakene som skal gjennomføre periodisk bygningskontroll ha et minimumskrav til kompetanse. Her kan det være en løsning å dele krav til kompetanse opp i ulike kategorier, opp mot bruk, størrelse og kompleksitet på byggene som skal kontrolleres. Dette vil gjerne gjøre det enklere for noen ansvarlige foretak å bli godkjent, da de kan være godkjent for å gjennomføre periodisk bygningskontroll på bygg med en viss kompleksitet. Det kan også være krav til antall tilsyn som skal gjennomføres i løpet av et år, for å beholde godkjenningen, uten å måtte gjennom et oppfriskningskurs eller lignende.

7.7 Hvem skal betale for periodisk bygningskontroll?

Et naturlig spørsmål dersom gjennomføringen av branntilsyn blir overført fra brannvesenet til ansvarlige foretak vil være: Hvem skal betale for den periodiske bygningskontrollen?

I dag finansieres branntilsynene av kommunen (NOU 2012:4, s. 67), og som beregnet i kap. 6.2 ble det i perioden 2017 til 2019 brukt rundt 400 millioner kroner hvert år på branntilsyn på landsbasis. Ved gjennomføring av periodisk kontroll av kjøretøy er det derimot eieren av bilen som betaler for kontrollen. Og verkstedene bestemmer selv hvor mye den periodiske kontrollen av kjøretøyet koster (NAF, u.å.a).

Dersom organiseringen av branntilsyn endres, slik at det nå er ansvarlige foretak som gjennomfører periodisk bygningskontroll, er det naturlig at det ikke lengre er kommunen som finansierer disse. Det vil da være byggeier/bruker/virksomhet som betaler.

En ulempe ved at kommunen betaler for branntilsynene er at byggeier/bruker/virksomhet ikke taper noe på å være vanskelig. Dersom de selv må betale for branntilsynet, kan det hende at de raskere gjennomfører tiltak for å lukke avvik, fordi de da selv må betale for tiden som går med til oppfølgingen. Byggeier vil ha lite igjen for å «dra ut tiden» på å gjennomføre tiltakene.

Når det er byggeier, bruker eller en virksomhet som skal betale for den periodiske bygningskontrollen, vil økonomien til disse bli relevant. Nå får de ikke kun utgifter med å lukke avvikene, de får også utgifter med selve tilsynet. En periodisk bygningskontroll vil fort koste ganske mange tusen, og dette vil være mye penger, spesielt for mindre bygg. Her kan det gjerne være et alternativ at flere byggeiere, brukere eller virksomheter går sammen, slik at det kan gjøres en samkjøring av tilsyn på flere bygg. For bygg som ligger et stykke unna de ansvarlige foretakene vil dette for eksempel kunne redusere utgiftene til reise, da det blir én reise i stedet for flere.

Dersom kommunen fremdeles skulle ha betalt for branntilsyn ville dette trolig ha gitt føringer for hvor mye de ansvarlige foretakene ville få betalt for å gjennomføre branntilsynene. Dette kunne vært en fordel eller en ulempe avhengig av om de ansvarlige foretakene mente de fikk godt eller dårlig betalt. Dersom de ansvarlige foretakene hadde ment at de fikk dårlig betalt, kunne det blitt mindre attraktivt å være ansvarlig foretak, og det kunne dermed blitt færre som ønsket å

gjennomføre branntilsynene. Dette ville trolig redusere kvaliteten på de periodiske bygningskontrollene, da det ville blitt mindre konkurranse om oppdragene.

Dersom kommunen fremdeles skulle ha betalt for branntilsynene ville dette også gitt flere utgifter til kommunen enn hva de har i dag. Ved at ansvarlige foretak gjennomfører periodiske bygningskontroller, vil det frigjøre ressurser fra brannvesenet som kan brukes til andre forebyggende oppgaver. Disse oppgavene betales fremdeles av kommunen, slik at utgifter til periodisk bygningskontroll da vil komme i tillegg til utgiftene som kommunene allerede har til brannvesenets forebyggende avdeling.

Det at det er byggeier, bruker eller virksomhet som betaler for den periodiske bygningskontrollen vurderes som en god løsning. Dette som følge av at kommunen da ikke får ekstra utgifter, det vil lønne seg for byggeiere å rette avvik raskt, og det blir konkurranse mellom de ansvarlige foretakene for å levere best mulige tjenester. Ulempen er derimot at bygningseierne, brukerne og virksomhetene nå vil få en ekstra utgift som de ikke har hatt tidligere. Det at branntilsynet ikke har vært gebyrlagt tidligere er for øvrig noe som en deltaker i spørreundersøkelsen har uttrykt frustrasjon over.

Hvor mye en periodisk bygningskontroll skal koste vil avhenge av byggets størrelse og kompleksitet. For periodisk kjøretøykontroll er det verkstedene selv som bestemmer hvor mye en kontroll skal koste (NAF, u.å.a). Dette vurderes å kunne overføres til periodisk bygningskontroll, ved at det er de ansvarlige foretakene som setter prisene.

7.8 Innsyn i tilsynsrapporter

I dag er det slik at den som måtte ønske det kan kreve innsyn i saksdokumenter (Offentleglova – offl, 2009, § 3). Det er derfor i dag mulig å kreve innsyn i tilsynsrapporter. Hvordan skal dette løses dersom det blir ansvarlige foretak som gjennomfører periodisk bygningskontroll? Skal tilsynsrapportene fremdeles være offentlig tilgjengelig? Og dersom dokumentene skal være offentlig tilgjengelig, vil de da tilgjengeliggjøres når de sendes til brannvesenet? Et videre spørsmål blir hva brannvesenet skal få tilsendt. Skal de få tilsendt tilsynsrapporten, eller bare tilbakemeldinger som «godkjent», «ikke godkjent» eller «avvik lukket»?

Siden det er brannvesenet som eventuelt skal gi sanksjoner som pålegg, tvangsmulkt og bruksnekt, må brannvesenet få tilsendt selve tilsynsrapporten med angivelse av avvikene. Dette da det vanskelig kan forsvares at de gir sanksjoner uten at de har en oversikt over avvikene. Det ville også vært vanskelig for brannvesenet å bestemme type sanksjoner uten å vite alvorlighetsgraden og omfanget av avvik.

Som beskrevet i kap. 3.6 angir Offentleglova at «Saksdokument for organet er dokument som er komne inn til eller lagde fram for eit organ...» (Offentleglova – offl, 2009, § 4). Siden det kan kreves innsyn i saksdokumenter betyr det at tilsynsrapportene vil være åpne for innsyn så snart de er sendt til brannvesenet.

Oversending av tilsynsrapport til brannvesenet og krav til innsyn i disse rapportene vil være aktuelt for de byggene som har lovpålagte tilsyn. Dersom det er byggeiere som frivillig ønsker tilsyn, vurderes det at tilsynsrapporten i disse tilfellene kun trenger å sendes til byggeier, og at de da ikke behøver å være offentlig tilgjengelig.

7.9 Fordeler og ulemper med endret organisering av branntilsyn

Dersom organiseringen av branntilsyn skal endres slik at det er ansvarlige foretak som gjennomfører selve tilsynene, er det viktig å vurdere både fordeler og ulemper.

Den største fordelen med å endre organiseringen av branntilsynet, er at det vil frigjøre ressurser fra den forebyggende avdelingen til brannvesenet. Noen av ressursene som i dag benyttes til branntilsyn vil fremdeles benyttes til branntilsyn, i den forstand at bygg som ikke blir godkjent etter en periodisk bygningskontroll fremdeles må følges opp. Det forventes likevel at brannvesenet vil få frigjort en god del ressurser som vil kunne benyttes til andre forebyggende oppgaver.

En annen fordel ved at ansvarlige foretak gjennomfører branntilsyn er at det også kan gjennomføres tilsyn på objekter hvor det ikke gjennomføres så mye tilsyn i dag, eller hvor det ikke er krav til tilsyn i dag. Altså at ordningen med periodisk bygningskontroll kan utvides til å inkludere flere bygg. En av tilbakemeldingene fra bygningsforvalterne i spørreundersøkelsen var at det var ønske om mer tilsyn. Det var også flere som påpekte at tilsynene var med på å bidra at brannsikkerhetene i byggene ble ivaretatt, da tilsynene var med å skjerpe fokuset på brannsikkerheten.

Brannvesenene har i dag krav til en minimumsbemanning med tanke på de forebyggende oppgavene (Forskrift om organisering av brannvesen, 2002, § 3-2). Denne bemanningen blir satt ut fra innbyggertallet i kommunen/brannvernregionen. Disse ressursene må prioriteres, og det er derfor ikke nødvendigvis mulig å gjennomføre tilsyn på alle byggene som brannvesenet hadde ønsket. Dersom tilsynene kan gjennomføres av ansvarlige foretak, vil antall ansatte som gjennomfører tilsyn kunne styres mer av etterspørsel. Det betyr at ordningen med periodisk bygningskontroll lettere vil kunne utvides til å inkludere flere bygg, så lenge det lages lokale forskrifter. Det må poengteres at det kan hende at ønske fra bygningsforvalterne om flere branntilsyn faller bort, når det nå er de som må betale for den periodiske bygningskontrollen, og branntilsynet ikke lengre er gratis. Likevel kom det tydelig frem i spørreundersøkelsen at de så viktigheten av branntilsynet for å ivareta brannsikkerheten.

En ulempe med å overføre gjennomføringen av branntilsyn fra brannvesenet til ansvarlige foretak ble poengtert i tilbakemeldingene i spørreundersøkelsen. Denne ulempen er at dersom andre enn den forebyggende avdelingen til brannvesenet gjennomfører branntilsynene, kan det føre til mindre erfaringsoverføring av viktig informasjon til beredskapsavdelingen. Dersom ansvarlige foretak skal overta oppgaven med å gjennomføre branntilsyn bør det derfor sees på en løsning for hvordan overføring av denne informasjonen fremdeles kan ivaretas.

8 Konklusjon

I oppgaven er muligheten for en periodisk bygningskontroll som alternativ til dagens branntilsyn vurdert. Det er sett på muligheten med en tilsvarende organisering av branntilsyn som det i dag er for periodisk kontroll av kjøretøy.

Det konkluderes med at en tilsvarende organisering av periodisk bygningskontroll som for periodisk kjøretøykontroll vil være mulig. Det vurderes at dette kan gjøres allerede i dag, for eksempel som en bistand til brannvesenets branntilsyn, med bygg som brannvesenet ikke har kapasitet til å prioritere. Dersom det skal gjennomføres periodisk bygningskontroll i stor skala bør derimot ordlyden i dagens lovverk justeres. Periodisk bygningskontroll kan også utvides til å inkludere flere bygg enn bare særskilte brannobjekt, men dette vil medføre at kommunestyret må vedta en lokal forskrift som åpner for tilsyn i en bestemt type byggverk.

En organisering av branntilsynet som periodisk bygningskontroll vil ha både fordeler og ulemper. De viktigste fordelene er at det vil frigjøre ressurser fra brannvesenets forebyggende avdeling, som kan benyttes på andre forebyggende oppgaver, samt at det vil være større mulighet for å utvide ordningen med periodisk bygningskontroll til å inkludere flere bygg. I tillegg vil mye av kostnaden med oppfølging av branntilsyn flyttes fra kommunene til byggeiere. For byggeierne vil det nå lønne seg å ha brannsikkerheten i orden, og byggeiere som ikke har brannsikkerheten i orden vil ikke koste kommunen like mye penger. En ulempe er at erfaringsoverføringen fra tilsynspersonell til beredskapsavdelingen i brannvesenet vil kunne svekkes, og det må derfor sikres at denne ivaretas.

Ut fra undersøkelsene som er gjort vurderes det at en lignende organisering av periodisk bygningskontroll som for periodisk kjøretøykontroll vil være en brannsikkerhetsmessig god løsning.

9 Fremtidig arbeid

Forslag til fremtidig arbeid:

- Det må avklares hvilke krav som skal stilles for at et ansvarlig foretak skal kunne gjennomføre periodisk bygningskontroll. Dette må sees opp mot kapasitetsbehovet. Det må være en balanse mellom hvilke krav som skal settes til kompetanse og hva kapasitetsbehovet vil være. Det kan også vurderes en ordning hvor periodisk kontroll av enklere objekter har lavere krav til kompetanse enn objekter med høyere kompleksitet.
- Det må etableres kontrollpunkter som skal benyttes ved gjennomføring av periodisk bygningskontroll. Det kan også vurderes en ordning hvor periodisk kontroll av enklere objekter har andre kontrollpunkter enn objekter med høyere kompleksitet.
- Undersøke de økonomiske konsekvensene av at det er bygningseiere, brukere og virksomheter som skal betale for den periodiske bygningskontrollen, og hvordan det vil slå ut at virksomheter som ligger usentralt vil få uforholdsmessige store utgifter i forbindelse med reisetid til/fra kontrollobjektet.
- Det må avklares hvordan kommunikasjonen mellom de ansvarlige foretakene som gjennomfører den periodiske kontrollen, bygningseiere/brukere/virksomhet og myndigheter skal foregå. Dagens digitale teknologi gir store muligheter til samhandling mellom aktører via en felles database, men løsninger for dette må vurderes.
- Det kan gjennomføres en undersøkelse på om tilsynspersonell i brannvesenet har opplevd problematiske situasjoner i forbindelse med å gjennomføre branntilsyn og gi avvik i et lokalmiljø hvor de kjenner mange av personene.

10 Referanser

- Aspøy, A. (2020, 17.mars). *tilsyn*. Store Norske Leksikon. <https://snl.no/tilsyn>
- Brann- og eksplosjonsvernloven. (2002). *Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver* (LOV-2019-12-20-95). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2002-06-14-20>
- Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern. (1998). *Branntekniske lover og forskrifter: Forskrift om brannforebyggende tiltak og brannsyn av 5. juli 1990 med veiledning* (7. utgave). Norsk brannvern forening.
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. (2006, oktober). *Veiledning for myndighetsutøvelse av tilsyn utført av brann- og feiervesenet*. DSB. <https://www.dsb.no/lover/brannvern-brannvesen-nodnett/veiledning-til-forskrift/veiledning-for-myndighetsutovelse-av-tilsyn-utfort-av-brann--og-feiervesenet/>
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. (2013, desember). *Rapport fra arbeidsgruppe som har vurdert brann- og redningsvesenets organisering og ressursbruk*. (Brannstudien). https://www.regjeringen.no/contentassets/5bd68490b1574658a3da7a5476a0e394/brannstudien_desember-2013.pdf
- Direktoratet for byggkvalitet. (2013, 1. januar). *Temaveileder uavhengig kontroll*. DiBK. <https://dibk.no/saksbehandling/kommunalt-tilsyn/temaveiledninger/temaveileder-uavhengig-kontroll/6.-handtering-av-avvik/6.1.-hva-er-et-avvik/>
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. (2018, juni). *Melding om brannvernet 2017* (Analyse av resultater fra Melding om brannvernet 2017). <https://www.dsb.no/globalassets/dokumenter/rapporter/melding-om-brannvernet-for-20172.pdf>
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. (2019, mars). *Melding om brannvernet 2018* (Analyse av resultater fra Melding om brannvernet 2018). <https://www.dsb.no/globalassets/dokumenter/rapporter/melding-om-brannvernet-2018.pdf>

- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. (2020a, mars). *Veiledning til forskrift om brannforebygging*. DSB. <https://www.dsb.no/lover/brannvern-brannvesen-nodnett/veiledning-til-forskrift/veiledning-til-forskrift-om-brannforebygging/>
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. (2020b, oktober). *Høringsnotat – forslag til forskrift om organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesen og nødmeldesentralene*. (brann- og redningsvesenforskriften). <https://hoering.dsb.no/Hoering/v2/1463>
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. (2020c, oktober). *Melding om brannvernet 2019* (Analyse av resultater fra Melding om brannvernet 2019). <https://www.dsb.no/globalassets/dokumenter/rapporter/2020-0924-melding-om-brannvernet-rapport-2019.pdf>
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. (u.å.). *Melding om brannvernet 2019*. DSB. <https://www.dsb.no/rapporter-og-evalueringer/melding-om-brannvernet-2019/>
- Drageland, S.O. (2017). *Lov om Brandvisitationer I Kjøbstæderne Av 1875 22. Mai No.22*. Bergen Brandkorps Historielag.
- Forskrift om brannforebygging. (2002). *Forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn* (FOR-2002-06-26-847). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2002-06-26-847>
- Forskrift om brannforebygging. (2016). *Forskrift om brannforebygging* (FOR-2020-06-11-1176). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2015-12-17-1710>
- Forskrift om organisering av brannvesen. (2002). *Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen* (FOR-2015-08-24-1076). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2002-06-26-729>
- Forskrift om periodisk kjøretøykontroll – PKK. (2009). *Forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy* (FOR-2020-12-21-3081). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2009-05-13-591>
- Gyldendal Norsk Forlag AS. (2004-2021). *tilsyn*. Ordnett.no. <https://www.ordnett.no/search?language=no&phrase=tilsyn>
- NAF. (u.å.a). *Pris på EU-kontroll*. NAF. <https://www.naf.no/bilverksted-og-tester/eu-kontroll/pris-eu-kontroll/>

- NAF. (u.å.b). *Spørsmål og svar*. NAF. <https://www.naf.no/bilverksted-og-tester/eu-kontroll/sporsmal-og-svar-om-eu-kontroll/>
- NOU 2012: 4. (2012). *Trygg hjemme*. Justis- og beredskapsdepartementet.
- Offentleglova – offl. (2009). *Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd* (LOV-2020-06-19-77). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2006-05-19-16>
- Statens bygningstekniske etat. (1997). *Veiledning til forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker 1997*. Kommunal- og arbeidsdepartementet. https://dibk.no/globalassets/byggeregler/tidligere_regelverk/veiledning_til_forskrift_om_saksbehandling_og_kontroll_1997.pdf
- Statistisk sentralbyrå. (u.å.). *Brann- og ulukkesvern*. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/statbank/table/12058/tableViewLayout1/>
- Transportøkonomisk institutt. (2016). *Periodisk kjøretøykontroll*. TØI: Trafikksikkerhetshåndboken. <https://www.tshandbok.no/del-2/5-kjoeretoeykontroll-og-verkstedgodkjenning/doc704/>

11 Vedlegg

11.1 Vedlegg 1 – Tilbakemeldinger på spørreundersøkelsen

I de neste delkapitlene finnes tilbakemeldingene på spørreundersøkelsen fra bygningsforvaltere (kap. 11.1.1) og fra brannvesen og brannrådgivere (kap. 11.1.2). Det er gjort mindre endringer i noen av tilbakemeldingene for å anonymisere disse. Der tilbakemeldingen inkluderer navnet til en kommune er navnet på kommunen byttet ut med KOM1, KOM2, osv. Der tilbakemeldingen inkluderer navnet til en bedrift er navnet på bedriften byttet ut med BED1, BED2, osv. Der tilbakemeldingen inkluderer navnet på et brannvesen er navnet på brannvesenet byttet ut med BRA1, BRA2, osv. Der tilbakemeldingen inkluderer navnet på en landsdel er navnet på landsdelen byttet ut med LAD1, LAD2, osv.

11.1.1 Svar fra bygningsforvaltere

Spørsmål 1: Hva synes du om dagens branntilsynsordning? Fungerer det bra, eller burde det vært organisert og utført på en annen måte?	
Deltakernr.:	Svar:
1	For vår del, savner vi litt den gamle ordningen hvor man faktisk gjennomførte branntilsyn på våre bygg. I løpet av de siste årene er det gjennomført svært få tilsyn på våre bygg. Dette på grunn av «risikobildet» av våre bygg, som defineres som bygg med forholdsvis lav risiko (våkne personer som kjenner byggene, ingen overnatting, kontorbygg med som regel gode rømningsforhold m.fl.). Branntilsyn har alltid stilt krav til oss som gårdeier, og det har fungert som «innskjerpende» tiltak. For øvrig, de få gangene vi får branntilsyn, fungerer dette bra. Vi vil gjerne ha mer besøk av brannvesenet, men har forståelse for at det er kanskje andre bygg i Norge som krever mer oppmerksomhet enn kanskje våre bygg. Til syvende og sist er dette nok et ressurs spørsmål hos brannmyndighetene som vi har respekt for, men som nevnt, vi skulle gjerne ha hatt flere tilsyn.

2	<p>Jeg syns branntilsyns ordningen fungerer greit. Jeg er sikker på at det hadde vært mye mer «juksing» i faget om det ikke var tilsyn. Vi som huseier setter pris på dette og det hjelper oss samtidig til at en ekstern part følger opp våre leietakere som har eget ansvar.</p>
3	<p>Tilsyn i dag er rettet mot det kommunene mener har størst risiko, og det i seg selv er bra MEN hva med alt det andre de så gjerne skulle ha sett på?</p> <p>Jeg savner tilsyn, de er en viktig brikke i det å få oss gårdeiere til å holde fokus oppe. Uten fokus og noen til å holde en i øra så detter det litt for mye mellom stolene.</p>
4	<p>I mange tilfeller så fungerer dette bra. Fortsatt oppleves det som om at det er veldig personavhengig hvordan det gjennomføres. Det er varierende datakunnskaper hos tilsynsmyndighet. Vi som driftsselskap har nå brannboken elektronisk i vårt FDV-System. Vi ønsker å gi brannvesenet tilgang til vårt FDV-system slik at de kan gå igjennom dette på forhånd. Det effektiviserer kontrollen av dokumentasjonen og internkontrollen. Når man møtes på tilsyn kan man da ha fokus på eiendommen og ikke dokumentasjonen. For øvrig så opplever vi nå at det er et bedre samarbeid i mellom tilsynsmyndighetene og oss som drifter byggene. Vi er sammen om dette slik at brannsikkerheten skal bli så god som mulig. Flere øyne ser også flere muligheter til å lykkes.</p>
5	<p>Når jeg startet som fagansvarlig i bygningseier BED1 i 2008, hadde vi flere hundre branntilsyn i året, spesielt i våre sykehjem og institusjoner innen rusomsorg og barnevern. Men også våre barnehager, museer og kinoer/forsamlingshus hadde tilsyn. Etter hvert som jeg systematiserte og organiserte brannvernarbeidet for våre egne folk og leietakerne, så ble antallet redusert kraftig år for år, ned til et lovpålagt minimum. Derfor var det takknemlig for både BRA1 og oss at man fra 2016 og endringene i FOB, gikk over til risikobaserte tilsyn. Resultatet er at vi siden den gang bare har hatt en håndfull tilsyn, og da gjerne som temabaserte. I høst har vi dokumenttilsyn på</p>

	våre sykehjem. Dette gjøres ved at BRA1 sitter «hjemme» og har tilgang til vår web-baserte brannbok.
6	Vi er veldig fornøyd med dagens ordning. Vi får saklige tilbakemeldinger på hva som er feil og mangler og hva som er bra.
Spørsmål 2: Dersom din bedrift er etablert i ulike deler av landet: Synes du branntilsyn blir gjennomført likt, uavhengig av hvor i landet du er? Dersom ikke, hva oppfatter du at er forskjellene? (Kom gjerne med eksempler).	
Deltakernr.:	Svar:
1	Det vi har inntrykk av, er at i andre byer enn KOM1, så blir faktisk byggene våre besøkt mer av brannvesenet. For eksempel, i KOM2 blir branntilsyn fremdeles gjennomført i større grad enn på byggene i KOM1. Vi har en rekke bygg i KOM1 som ikke har hatt besøk fra brannvesenet i mange år. Det vi har mottatt tilbakemelding om internt fra våre ansatte er at branntilsyn har endret seg gjennom årene. Før hadde man kanskje mer fokus på de tekniske anleggene/ fysisk utforming av bygget, mens nå bruker man mer tid på gjennomgang av organisatoriske tiltak og rutiner rundt det (vi synes at begge delene er nyttige). Jeg har dessverre ikke god nok oversikt over hvordan branntilsyn gjennomføres, for eksempel, i KOM3 og KOM4, men dersom det er ønskelig, kan vi sette deg i kontakt med noen av våre ansatte der for å undersøke dette spørsmålet nærmere.
2	Jeg har bare ansvar for KOM3 og byggene der. Men det er klart alle som utfører er mennesker og det er nok litt forskjellig både på måten det blir sjekket på. De jobber utfra en mail og noe kriterier de sjekker, så det er noe stort sett over samme lest
3	Branntilsyn og fokus i de forskjellige kommunene har jeg ikke så mye erfaring med, men vet at de forskjellige brannvesen opererer veldig forskjellig. Så da anslår jeg at tilsyn havner i samme skuf.

4	Det er nok litt lokale tilpasninger. Er nok litt forskjeller om tilsynet er i store byer kontra litt mer «grisgrendte strøk». Man har liksom litt bedre tid litt utenfor byene.
5	BED2 har noen få bygg for øvrig på LAD1, da brukt som feriekolonier for barn eller rusinstitusjoner. Hovedinntrykket der er også at lokalt brannvesen arbeider risikobasert, og heller fokuserer på andre risikoutsatte virksomheter.
6	Kjenner ikke til hva som er tilfelle i andra områder. Vårt samarbeid er med BRA2.
Spørsmål 3: Hva ville du eventuelt ønsket av endringer med dagens branntilsyn?	
Deltakernr.:	Svar:
1	For vår del – flere branntilsyn. Det er viktig for oss å jobbe med brannsikkerhet, og tiltak som branntilsyn ville ha gjort oss bare bedre.
2	Jeg synd det fungerer greit. Vi som huseier må sørge for at vi har på plass våre (gode) rutiner, og da blir det lite klager.
3	Jeg vil gjerne at brannsyn skulle være en kunnskapssmitte, med det mener jeg at ved å gå ifra kontorbygg til kontorbygg så hører og ser en veldig mye bra, dette kan tilsynet spille litt på, ikke at de skal fungere som konsulenter men som en støtte mot det som er bra og ikke fulgt så bra, det er altfor mange som ikke har et fagmiljø rundt seg samtidig som bruk av konsulenter koster en hel del. ofte så har en lite tid og da er det viktig å bruke tiden på det som er viktig, og hva er viktig?
4	Bedre dialog og forberedelser i forkant slik at selve tilsynet effektiviseres.
5	Jeg tror det vil være fornuftig at man også ved lite risikoutsatte virksomheter foretar stikk kontroll og ordinære tilsyn. Dette for at man som bygningseier og brukervirksomhet ikke skal kunne benytte uteblivende tilsyn som en «sovepute»

	og redusere innsatsen på eget brannvern. Dessuten bør resultatene (statistikkform) gjøres tilgjengelig for publikum, gjerne gjennom både lokal- og riksmidier.
6	Vi opplever det som at både eier og bruker av bygget er fornøyd med dagens ordning.
Spørsmål 4: Hva baserer du svarene på spørsmål 1, 2 og 3 på? Egne erfaringer, egne meninger, andres erfaringer og meninger?	
Deltakernr.:	Svar:
1	Stort sett egne erfaringer og tilbakemeldinger fra andre ansatte i vår organisasjon.
2	Svarene er egen erfaringer og meninger.
3	Svar på 1,2 og 3 er basert på mye erfaringer, og ikke mine egne meninger. Andre sine meninger og erfaringer skal en også ta med seg. Så ja, ta med det som er å ta med, innpakningen er ikke alltid det som er viktigst, det er det innholdet som er.
4	Da BED3 er et selskap som tilbyr tjenesten teknisk Eiendomsforvaltning og forvalter ca. 550 000 kvm eiendom så er besvarelsen basert på egne og ansattes erfaringer.
5	Dette er basert på egne erfaringer etter 40 år i faget.
6	Egne og andres erfaring.
Svar der deltakerne ga en samlet tilbakemelding på alle spørsmålene.	
Deltakernr.:	Svar
7	Vi hadde nettopp en tilsyn fra BRA3. Den ordningen er veldig bra og ryddig. 😊

	Bransjen (Brann og redningsetatene) har utviklet seg fra å kanskje hatt litt for krass/streng og motstandsadferd til mer lyttende og mer «på samme lag».
--	--

11.1.2 Svar fra brannvesen og brannrådgivere

Spørsmål 1: Hva synes du om dagens branntilsynsordning? Fungerer det bra, eller burde det vært organisert og utført på en annen måte?	
Deltakernr.:	Svar:
8	<p>Som du sikkert har fanget opp er dagens tilsynsordning kraftig forbedret gjennom «ny» forskrift om brannforebygging. Brannvesenet har nå i langt større grad anledning til å gjennomføre risikobasert tilsyn, og redusere aktivitet mot objekter der de vet sikkerheten er godt ivaretatt. Mitt inntrykk er at landets største brannvesen er flinke på dette, og at de har god kompetanse i eget hus. Mine ankepunkter er at det i stor grad differensieres hva angår faglig nivå, omfang og gjennomføring i alle kommuner. I sum er det min personlige mening at tilsynet er kraftig forbedret, men at det fortsatt har stort forbedringspotensiale. Jeg tror vi ville ha kjempegevinst om myndighetene lager en felles dataplattform for tilsyn gjerne knyttet opp mot rapporteringsplattformen brannvesenet benytter ved innsats – BRIS. Det finnes i dag ingen link mellom hvilke tiltak et lovlig oppført bygg skal ha godkjent årskontroll på, og database over gjennomført årskontroll. Hvis DSB i samarbeid med DIBK i en database hadde kartlagt alle bygg med krav om sprinkler, kunne de gitt autoriserte kontrollforetak anledning til å innrapportert digitalt OK for godkjent kontroll – så kunne tilsyn blitt gjort mot aktører som ikke gjennomfører årskontroll. Dette kan gjelde automatiske sløkkeanlegg, brannalarmanlegg, røykventileringsanlegg. Et annet forhold jeg er opptatt av er at tilsyn med påfølgende avvikslukking er påførte kostnader. Det er i dag ofte konkurransevridende. Eksempel: et utested får tilsyn om en mengde avvik med pålegg om retting. Konkurrenten 50m lenger ned i gata får ikke tilsyn. Dette er kostnadsfølsom bransje – og de med ekstrakostnadene må stenge. Tilsyn kan slik være med å styrke markedet for seriøse aktører. Brannvesenet bør ha</p>

	<p>som del av sin veileder at de må være bransjerettede i tilsyn slik at de useriøse «blir tatt» og de seriøse kan rette avvik uten å tape kampen i markedet.</p>
9	<p>-Det er vanskelig å måle effekten av branntilsynet, opp mot f.eks. antall branndøde (som for det meste skjer i bustader), eller forsikringsutbetaling etter brann i § 13-bygg.</p> <p>Samordna tilsyn med Fylkesmannen, Arbeidstilsynet/Mattilsynet, og brannvesenet er tidseffektivt for alle parter, men det blir da færre tilsyn gjennomført.</p>
10	<p>Tilsyn ble et viktig virkemiddel fra 1990 da Forskrift om brannforebyggende tiltak og brannsyn (FOBTOB) trådte i kraft. Tilsyn i særskilte brannobjekter har utvilsomt hatt effekt og således et godt virkemiddel i det brannforebyggende arbeidet. FOBTOB beskrev også spesifikke oppgraderingskrav til objektet og organisatoriske krav til eier. Det var nødvendig for brannvesenet å bli mere synlig i det daglige og ikke bare når det var branner og andre akutte hendelser. Videre beskrev FOBTOB og Internkontrollforskriften omfattende forventninger til bygningseier, som det var viktig at brannvesenet var med å formidlet forståelsen og viktigheten av.</p> <p>Brannstatistikken fra årene før 1990 og fram til i dag viser tydelig at antallet alvorlige branner i de særskilte brannobjektene er redusert. På bakgrunn av det er det gjengs enighet i brann-Norge om at tilsynsarbeidet har hatt en effekt. De fleste objektene har gjennomført vesentlige bygningstekniske oppgraderinger mht personsikkerhet og de har også blitt betydelig flinkere med de organisatoriske brannsikkerhetstiltakene etter påtrykk gjennom tilsynet.</p> <p>Etter mer enn 25 år med forskriftsbestemte tilsynsfrekvenser ble endringen fra 2016, hvor kommunen selv skulle bestemme tilsynsfrekvens, applaudert! Bestemmelsene i FOBTOB hadde utvilsomt virket, men det var likevel på høy tid å tenke annerledes. Alle særskilte brannobjekter trengte ikke lenger tilsyn hvert år! Tilsynet er ressurskrevende for både eier/bruker av bygg og</p>

	<p>brannvesenet. Endringen i 2016 førte til at man fikk frigjort ressurser til å prioritere andre tema/områder.</p> <p>Tilsyn er fortsatt et viktig virkemiddel for de særskilte brannobjektene. Erfaringsmessig viser det seg at om tilsynsfrekvensen synker, så reduseres brannsikkerheten. Det er også viktig å presisere at det i tillegg til tilsyn også blir gitt informasjon og veiledning under tilsynet. Dette er også viktig i det totale brannforebyggende arbeidet.</p> <p>Tilsyn bidrar til å skape trygghet for eiere, brukere og innbyggere. Vi har fortsatt høy tillitt hos våre innbyggere, noe som gjør at de fleste ser gevinsten i å oppfylle kravene i lov og forskrift etter dialog med oss.</p>
11	<p>a. Jeg synes tilsynsordningen fungerer bra. Det er positivt at tilsyn utføres med et fokus på risiko i objektet. Vi må dog ikke strekke frekvensen for langt da vi ser at ting sklir ut dersom vi ikke er med å holder «kundene» i nakken. Ofte henger dette sammen med skifte i ledelsen, og deres holdninger til brannvern. Dessverre er dette litt personavhengig enda.</p> <p>b. Det er bra at brannvernlederen er fjernet fra forskriftsteksten, og at dette nå er tydeligere plassert hos eier og bruker. Eier eller bruker kan ikke skylde på en stakkars vaktmester dersom ting ikke er fulgt opp.</p>
12	<p>Vi mener dagens branntilsyn fungerer bra under forutsetning av tilstrekkelig bemanning og kompetanse.</p> <p>Dagens tilsynsordning fungerer bra med risikobaserte tilsyn (§ 18 Risikobasert tilsyn). Det gjør at vi benytter ressursene mer riktig og jobber hvor risikoen er høyest. Det krever tilstrekkelig analyse- og tilsynsressurser for å kartlegge risikoen (§ 14 Kartlegging av risikoen for brann) og deretter utføre tilsyn der behovet er størst. Vi har gjennom mange år ønsket en mer risikobasert tilnærming til tilsyn, og ikke for mye fokus på antall gjennomførte tilsyn. Høy</p>

	produksjon på objekter med god brannsikkerhet, gir liten gevinst i form av kost/nytte.
Spørsmål 2: Hva ville du eventuelt ha endret med dagens branntilsyn?	
Deltakernr.:	Svar:
8	Selve tilsynet er nå ofte i stor grad et dokument-tilsyn. Jeg synes tilsynet har for lite oppmerksomhet mot virksomhetens egen risikoanalyse og risikohåndtering. Alt for mye av arbeidet går på «auto-pilot», og mange av tiltakene er etter mitt skjønn ikke risikoreduserende (kontroll av ting der det ikke oppdages avvik er per definisjon ikke risikoreduserende).
9	-Gebyrordningen er eit paradoks ! Ordinært bustadtilsyn kan gebyrlegges med heimel i brannvernloven. Ved samordna tilsyn som nemnt over, sender i alle fall fylkesmannen gebyr etter gjennomført tilsyn, medan brannvesenet ikkje har heimel for å gebyrlegge branntilsyn. Kvifor ikkje sjølvkost på branntilsyn ?!
10	For å få bedre effekt av tilsyn bør det være økt fokus på varig forbedring (at avvik ikke gjentar seg) samt tettere oppfølging ved funn av avvik. Det blir litt for ofte praktisert å vente til neste tilsyn med å følge opp. Etterkontroll eller tett oppfølging har vært en suksess på utfordrende/krevende objekter. Bestemmelsen i dagens forskrift om å vurdere andre tiltak enn tilsyn burde vært utredet mer fra sentralt hold. Lokalt opplever vi for eksempel at samordnet tilsyn med de øvrige tilsynsmyndighetene, hendelsesbasert tilsyn, uanmeldt tilsyn, systemrevisjon og postalt tilsyn er viktige virkemidler. Andre brannvesen har sikkert erfaringer med annet. Dette burde vært styrt og kommunisert tydeligere fra våre foresatte i dsb.
11	a. Kan i farten ikke komme på noe jeg ville endret med dagens tilsynsform
12	Samarbeidet noe tettere med andre myndigheter (felles interesser).

	<p>Vi ser at tverrfaglig samarbeid med relevante myndigheter har større effekt på utvalgte områder. F.eks. utelivsbransjen hvor myndighetene har god informasjonsdeling og samlet tar i bruk effektive sanksjonsmidler ved behov. I KOM1 har vi ukentlig møter (torsdagsklubben) med alle relevante myndigheter som jobber opp mot utelivsbransjen. Dette arbeidet ledes av politiet. Formålet er å tilrettelegge for seriøse aktører, samt luke ut useriøse aktører.</p> <p>Tettere samarbeid med bygningsmyndighetene er nyttig. De fleste tekniske brannkrav ligger under plan- og bygningsloven og forvaltes av bygningsmyndighetene. Det avdekkes ved branntilsyn ofte brudd på plan- og bygningsloven. Det resulterer ofte i melding til bygningsmyndighetene. Vi har erfart at vi sammen får avklart hvem som «eier» avvik under tilsyn vi utfører, som eksempelvis ulovligheter, og bruker best egnet regelverk og plasserer oppgaven på rett myndighet.</p>
<p>Spørsmål 3: Hva baserer du svarene på spørsmål 1 og 2 på? Egne erfaringer, egne meninger, andres erfaringer og meninger, eller litteratur (fint om du i så fall angir hvilken litteratur)?</p>	
Deltakernr.:	Svar:
8	<p>Dette er basert på egne erfaringer, samtaler med andre brannrådgivere, samtaler med DSB, vi har gitt høringsinnspill til FOB etter mange års erfaring med FOBTOT og FOBTOB, Internkontrollforskriften, FOU «Trygg hjemme», Drøftinger med Justisdepartementet ift. å få etablert en fast brannkommisjon for bedre innhenting av data for barrieresvikt (Nå etterforskes branner av politiet etter straffeloven med tanke på å avdekke kriminelle forhold – ikke om brandører stor åpne, ventilasjon spredte brannen eller om sprinkler sviktet som følge av rust i hovedtilførsel...</p>
9	<p>-Har vært brannsjef/etatsjef med budsjettansvar i 15 år, og medlem/engasjert i Norsk brannbefals Landsforbund, der blant anna tilsynsordningen har vært erfaringsutvekslet på landsrådssamlinger.</p>

10	Våre svar baserer seg på våre meninger og erfaringer samt samarbeid med andre brannvesen.
11	a. Dette baseres på egne erfaringer og meninger
12 ¹	
Andre tilbakemeldinger	
Deltakernr.:	Tilbakemelding:
8	<p>Av egen erfaring har jeg for kunde som eier mer enn 100 særskilte brannobjekt vært med på mer enn 100 tilsyn gjennom årene i alle landsdeler – by og bygd.</p> <p>Det er store forskjeller på faglig innhold/faglig nivå. Det kan virke som brannvesenet er flinkere til å følge opp aktører med store, viktige bygg (der alt er på stell) enn næringsvirksomhet og større lagre der det «liksom ikke er noe å finne» - selv om sprinkler mangler kontroll, seksjonering er ødelagt og risiko ikke er vurdert.</p>
Svar der deltakerne ga en samlet tilbakemelding på alle spørsmålene.	
Deltakernr.:	Svar:
13	<p>Jeg har jobbet noen år med tilsyn, og mener vi har innarbeidet gode rutiner rundt dette. Vi har frem til 2016 ført tilsyn med § 13 objekter, men de senere år også ført tilsyn med flerboligbygg grunnet stor risiko i denne type bygg. (Boliblokker og større borettslag over 3 etasjer)</p> <p>Utfordringene med tilsyn i flerboligbygg er at vi treffer representanter som har liten forståelse og innsikt relatert til internkontroll og brannsikkerhet.</p> <p>Vi må ofte engasjere oss i informasjonsarbeid før tilsynet slik at styret skjønner hva vi er ute etter.</p>

¹ Deltaker 12 svarte ikke på spørsmål 3.

	<p>Det du skriver om periodisk bygningskontroll er interessant, for denne tanken har jeg hatt lenge. Alle bilene våre er pålagt EU kontroll og har grunnet dette en grei standard. Det skulle vært en statlig kontroll av bygninger av en viss størrelse og kategori også. NS kontroll bygg. (Norsk Standard)</p> <p>Endringer har vi allerede gjort, men det går ikke på selve tematikken med tilsynet, men hvor og hvor ofte vi fører tilsyn. Risikobasert tilsyn har vi jobbet med lenge</p> <p>og tilsyn i flerboligbygg er ett av prosjektene vi har fokusert på. Utsatte grupper og hvem som dør i brann skal legges til grunn for valg av objekter.</p> <p>Informasjonsarbeid og veiledning er vel så viktig som selve tilsynet.</p> <p>Det jeg skriver er basert på 20 års erfaring med brannforebygging samt 15 år som anleggsleder/prosjektleder i entreprenørbransjen.</p> <p>Jeg har også i samarbeid med en privat virksomhet utarbeidet en nettside for lagring av bygginformasjon til nødetatene, men dette har strandet grunnet mangel på økonomi. Vi har vært i kontakt med DSB ang dette, men heller ikke der fått hjelp.</p> <p>Det må ligge lovpålagte krav til grunn for at byggeiere skal engasjere seg.</p>
14	<p>Her kommer noen refleksjoner rundt dagens branntilsyn:</p> <p>Det er behov for en uavhengig aktør som kan utøve myndighet mot eier og bruker av bygg. Hensikten med tilsynet er å verifisere om bygget er oppført, driftet og vedlikeholdt i tråd med forutsetningene som lå til grunn når bygget var nytt. Videre at bruker av bygg innretter sin virksomhet i tråd med forutsetningene til bygget. Bakgrunn for den innledende påstanden begrunnes med brannstatistikk knyttet til objekter som er registrert etter</p>

brannvernlovgivningen som særskilte brannobjekter, denne har hatt en klar utvikling i positiv retning siden innføringen av FOBTOben i 1990.

Utviklingen gjennom de siste årene gjennom større fokus på risiko som grunnlag for fastsettelse av frekvens og innhold i et branntilsyn er riktig vei å gå basert på de ulikhetene man ser mellom objekt-/virksomhetstyper. Samtidig som sjablongtilnærmingen de første årene med fastsatt frekvens pr objekttype kunne sees på som fornuftig i oppstartsårene.

Som beskrevet innledningsvis må man ved tilsyn se sammenhengen mellom hva bygget er ment for, og bruken. Dette løses gjennom at tilsynet retter seg mot både byggeier og bruker. Samtidig har dagens lovverk full åpning for å rette et ensidig fokus mot eier, alternativt bruker hvis risikoen tilsier at utfordringene ligge på en av disse aktørene.

Branntilsyn kunne vært organisert inn under andre uavhengige etater, eksempelvis plan- og bygningsetat. Gjør man dette vil man samtidig miste noe av synergien i å videreformidle essensiell kunnskap vider til beredskap, som igjen kan forsterke planverk (innsatsplaner) opp mot de særskilte brannobjektene hvor man ser det som hensiktsmessig å etablere dette.

Rent faglig er tilsyn en kompleks oppgave, dette fordrer god og bred kompetanse. Med dette som bakgrunn vurderes det som sentralt at man etablerer gode fagmiljøer opp mot denne oppgaveporteføljen i brannvesenet. Innforstått at mindre brannvesen med en eller få ansatte har utfordringer relatert til kompetansebredde som man har innenfor større fagmiljø. Dette er og grunnlaget for hva jeg mener burde endres, og det er å få inn en dimensjonerende faktor for å vektlegge fagmiljø for å utvikle brannforebyggende arbeid videre.

Refleksjonene baseres på egne erfaringer og roller i brannvesenet gjennom 23 år fra branningeniør til øverste leder. Vurderingene er ikke isolert til hva jeg mener alene, men har en forankring i egne rekker og i brannmiljøet i regionen.

15	<p>Det er viktige spørsmål du tar opp her, og jeg skal forsøke å gi deg så bra svar som jeg kan. Dette blir ene og alene mine inntrykk og erfaringer fra jeg startet på forebyggende avdeling i 2005 (ikke min nåværende arbeidsplass) og fram til i dag.</p> <p>Dagens branntilsyn kan fungere veldig bra dersom de blir gjennomført på en god måte. Tilsyn skal være systemrettet og ansvaret for at bygg skal fungere skal legges til bruker og eier. Det mener jeg er rett. Vi er ikke en kontrollinstans men et tilsyn som skal se til at eier og bruker gjør det de skal gjøre – helst uten vår hjelp. Men det er nok ikke sånn det fungerer i praksis.</p> <p>Registrering av særskilte brannobjekt er lagt opp etter brannvesenet sin egen vurdering av risiko i objektet. Dette har ofte vært gjort etter magefølelsen, ut fra kjennskap til eierforhold eller vurderinger fra utsiden og inn. Dersom registreringen blir bygd opp på klare kriterier og etter gitte mål, så vil dette fungere bra. Den aller første forskrift om brannforebyggende tiltak og branntilsyn hadde ei definert liste over slike kriterier. Jeg tror nok at den lista er utgått på dato, ikke bare på grunn av at den forskrifta ble byttet ut for mange år siden, men også fordi kriteriene ikke nødvendigvis passer inn i dag. Men brannvesenet må likevel ha et kriteriesett for å ta tak i de rette objektene og for å ha en form for likebehandling. Ulike kommuner/områder vil ha ulike risikofaktorer som må settes høyt.</p> <p>Så skal brannvesenet sette hyppigheten mellom tilsyn i ulike objekt ut fra faregraden i objektet. En skole er ikke bare en skole og et forsamlingslokale ikke bare et forsamlingslokale. De har ulik størrelse, ulik bruk og ulik organisering. Dette er en god tanke i stedet for tidligere system som delte brannobjektene i A, B og C-kategori med forhåndsdefinert intervall mellom tilsynene. Men i tillegg til hyppigheten må vi også finne rett tilsynsform og riktige spørsmål å stille i tilsynet. Det fungerer ikke med standardiserte sjekklister som skal brukes over alt. Dette baserer jeg på at ulike objekteiere og -brukere vil ha ulik bakgrunn og profesjonalitet. Det gjør at tilsynet bør tilpasses og spisses inn mot det enkelte</p>
----	--

objektet. En objekteier kan ha kjempekontroll på tekniske anlegg, den neste har fullt fokus på ryddige rømningsveier, og den tredje på dokumentasjon av internkontrollrutiner. Tilsynet må ha fokus på hva som er nødvendig på det enkelte stedet.

Ingen branntilsyn er gode dersom de ikke blir fulgt opp helt fram til retting er utført. Det kan være svært tidkrevende og det utfordrer både pedagogisk og formelt. Pedagogisk for å få mottakeren til å forstå hvorfor retting er nødvendig – det hjelper ikke å peke på innholdet i paragrafer. Formelt fordi en må ha kontroll på de juridiske sidene gjennom forvaltningslov og offentlighetslov. Det må derfor være nok ressurser og nok opplæring for å få dette til. En del av opplæringen skal foregå i det brannvesenet inspektøren er ansatt i. Dersom det ikke er tilstrekkelig kunnskap til opplæring der, vil ikke fem-seks uker på Norges brannskole gi mer enn et innblikk i arbeidet videre. For å gjennomføre gode tilsyn må branninspektøren ha mye kunnskap og erfaring. Systemrettet tilsyn er et stort fag i seg selv. Branntilsyn har en lang historikk fra den gangen da brannvesen gikk kontroll og rettet opp feil og mangler uten å se sammenheng eller spurte etter brannteknisk dokumentasjon. Mange gjør nok det ennå fordi de ikke forstår hvordan et bygg/objekt er satt sammen.

Det blir også satt for lite ressurser inn på den forebyggende siden i norske brannvesen. Brannberedskap koster mye penger for kommunene, og da er det vanskelig å satse på den delen av brannvesenet som lager flest nyheter som aldri kommer på trykk – alle de hendelsene som aldri skjer på grunn av godt forebyggende arbeid. De fleste kommuner støtter seg derfor til minimumskravene til forebyggende personell (1 hel stilling per 10 000 innbygger). Det blir ikke tatt hensyn til forskjellen mellom brannvesen med store avstander og de som har et kompakt dekningsområde. Selv om forebyggende ressurser skal dokumenteres gjennom brannvesenets egen risiko- og sårbarhetsanalyse, er ofte økonomien styrende i kommunene.

	<p>Branntilsyn som form mener jeg er bra i noen tilfeller. Men det er ikke alle brannforebyggende oppgaver som kan løses gjennom tilsyn. Derfor har vi fått §19 i brannforebyggende forskrift. Opplæring av eier og bruker, informasjonstiltak og samarbeidsmøter/-prosjekt vil i mange tilfeller være minst like effektive for å få til god forståelse og godt arbeid. I et branntilsyn møter en et fåtall mennesker som representerer eier og bruker i objektet. Vi peker på et begrenset utvalg av problemstillinger. Så blir det opp til de vi har møtt å sette i verk både fysiske og organisatoriske tiltak for å få resten av organisasjonen til å henge med på det helhetlige brannforebyggende arbeidet. VI ser at det å få en sykepleier, en barnehageansatt eller en lærer til å forstå hvorfor brannforebygging er så viktig, kan være utfordrende og det kan drukne i de andre fagoppgavene de skal ta vare på.</p> <p>Så derfor er min mening at dagens branntilsynsordning KAN fungere bra, men den dekker ikke alle problemstillinger. Den er også i stor grad avhengig av kompetanse som ikke alle brannvesen har innenfor begrensede ressurser. Organiseringen mener jeg er rett, men det bør tvinge seg fram mer samarbeid og fellesløsninger for å få til god kompetanse og sterke forebyggende avdelinger.</p>
16	<p>Slik jeg oppfatter det far en konsulents ståsted ; det er lite vi er i kontakt med tilsynet. De ganger vi har kontakt er det fordi en hus/byggeier har hatt tilsyn og det er uenighet om tolkning av regelverk, eller huseier trenger å få rettet opp mangler i dokumentasjonen. Det er for lite fokus på erfaringsutveksling av prosjektert bygg til bygg i bruk, Jeg savner at en prosjekterings ansvarlig får tilbakemelding fra et tilsyn , kanskje direkte , på hvordan huseier gjennomfører strategien som var laget til bygget .</p> <p>Men som huseier oppfater jeg tilsynet som en hyggelig utøvende kontroll av brannsikkerhet på eksisterende bygg, som bør i større grad må få Større myndighet til følge opp .</p> <p>Basert på andres og egen erfaring.</p>